ročník XXV. jubilejní
rok 1947-48

ČČSH

Číslo 4-6, sešit 2
Říjen–prosinec 1947

ČASOPIS ČS. HOUBAŘŮ

Mykologický sborník

ACTA SOCIETATIS MYCOLOGICAE ČECHOSLOVENICA

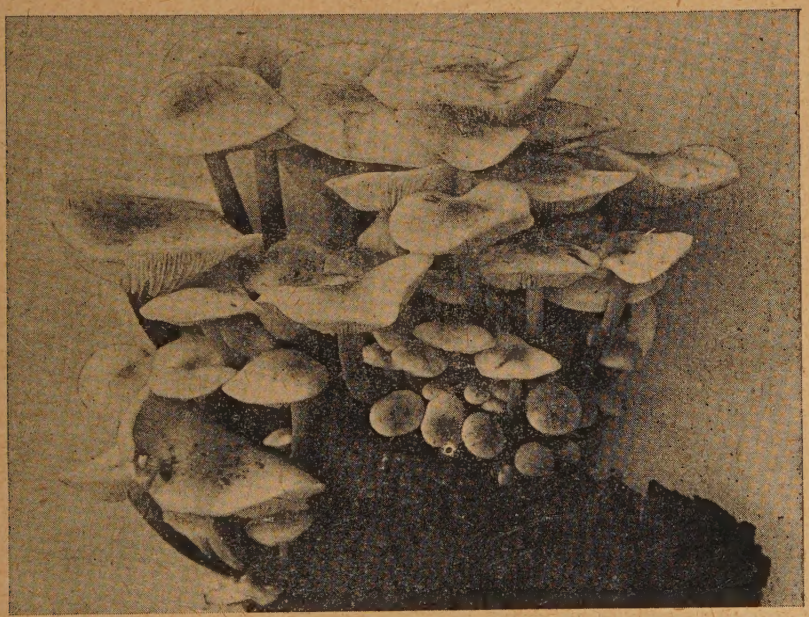

Tento překrásný trs penízovky zimní čili sametonohé **C. velutipes Curt.**, vzat byl z nového barevného Smotlachova Atlasu (Mycologia practica), který nedávno vyšel v nakl. Melantrich. »Sametonožka« je jedlá, chutná. Roste za vlhkého, studeného počasí po celý rok, zvláště však od listopadu do ledna, obyčejně v trsech všude na pařezech a odumřelých kmenech listn. stromů. Je to houba vánoční! (Sbíral Sm., foto Jaroslav Kříž.)

Vědecký list a orgán Čs. mykologické společnosti (ČMS), Mykologického výzkumného ústavu (MVÚ) a houbařské pětiletky ČSR.
Vydává Čs. mykologická společnost • Založil a řídí dr. Fr. Smotlacha

Předplatné 75 (65) Kčs

21 DEC 1960

Vše nejlepší v novém roce přejí čtenářům ČČSH, ČMS a MVÚ! Krásné vánoce!

Všem spolupracovníkům starým i novým (samostat. i z věd. školy ČMS). Sestavujeme právě dvě jub. dvojčísla, celkem 64. stran. Potřebujeme tam od každého z Vás, jeden, dva pěkné, obsažné články, článečky, zprávy.

Obrazů českých mykologů přibývá. Každý sešit přinese jich osm. Chceme si tak pořídit sbírku obrazů jednak čs. mykologů samostatných a neodvislých, jednak pracujících s MVÚ (od r. 1907), s ČČsH a ČMS (od r. 1918) a konečně v houb. pětiletce od r. 1941, kdy byla k ní učiněna příprava. I dnešní účastníci výzkumu hub a myk. zahrad v ČSR, stejně jako organisátoři odboček kroužků houb., případně našich výstav, sem zřejmě patří. Potřebujeme od každého obratem vedle článků, zpráv a obrazů pro ČČsH i foto a životopis (s ohledem na stud. hub). Themat ke článkům a pracem je jistě množství nekonečné. Každý si vyber dvě, tři a napiš a ihned pošli.

Každý přečti si pečlivě obálku v 1. sešitě tohoto ročníku a ovšem i celé číslo, stejně jako celý ročník XXIV. Jsou tam všude důležité připomínky. Redakce.

Voláme spolupracovníky. Pražské členy ČMS a čtenáře ČČsH prosíme o spolupráci přímo v ústavu na výzkumu, určování hub, pokusech, mikrospokopování, ve sbírkách hub, pětiletce a pod. Potřebujeme mnoho dobrovolné práce po chvilkách — jak kdo může. Pošlete nám i mládež. Práce tato je výbornou školou. Z našeho ústavu vyšli často již po kratší činnosti mnozí vynikající odborníci, na př. ing. Vojtíšek, ing. Šak, ing. Kubík, i dnes jich tu pracuje mnoho, ale mají málo volného času. Externích pracovníků má ústav na sta a občasně činných členů, jak jsme již řekli, na tisíc. Každý odběratel ČČsH a přispívatel je jeho členem. Archiv čsl. mykologů, resp. spolupracovníků (MVÚ, ČMS a ČČsH) obsahuje již na 300 životopisů a fotografií. (O další žádáme.) Každé pondělí všichni do semináře (ústav) a na přednášku! Dr. R. Vávra.

Důležitý výzkum. Všichni, kdož pravidelně zkoumáte své mykol. zahr. nebo lesy (pole atd.), sdělte laskavě, které druhy hub kdy, kde jste našli nejen během léta a časného podzimu, nýbrž také během listopadu. Zejména sdělte, které druhy hub u vás rostly postupně po deštích, které nastaly v Čechách a na Moravě od 3.—15. XI., po mrazících 16.—20. XI. a pak v době nové oblevy (a oteplení) od 21. XI. 1947. Zejména poslední houby v r. 1947 jsou vědecky velmi důležité. Smotlacha.

Útok p. dr. Kubičky ve »Svob. novinách«. ČČSH (ČMS) prosí čtenáře o prominutí, že je opět obtěžuje s událostmi již odbytými, se kterými se nechceme a doufáme už nebudeme muset více se zabývati. Čas od času podnikají většině čtenářů známí a 99% členstva ČMS rázně odmítnutí lidé potouchlé a zlomyslné útoky na náš časopis, ČMS a hlavně na našeho předsedu prof. Smotlachu. Takovýmto urážlivým útokem se vyznamenal před krátkým časem p. MUDr. Kubička, který před 2 lety ještě jako medik spolu se svými společníky (členové »akčního výboru ČMS«) vyhrožoval při revolučním zabírání majetku ČMS nemocnému dr. Sm., že ho zničí, neodstoupí-li, protože oni nemají co ztratit, ale on všechno. **A také skutečně byl pak doc. Smotlacha udán a osočen na všech pro něho životně důležitých místech a měla mu být vzata jakákoliv možnost existence. (Bylo mu vyhrožováno i zatčením RG (revoluční gardy). Avšak všechna udání a pomluvy se ukázaly lichými a Dr. Smotlacha byl všude očistěn.** Když se tedy nepodařila p. Kubíčkům tato věc, ani dobýt ČMS, používají dnes aspoň kde jaké možnosti Dra Smotlachu ostouzet, chtějí jej ve veřejnosti znemožnit opakováním nepravd, tvrzením polopravd a kroucením skutečnosti. Do této činnosti patří i recensní článek dr. Kubičky o novém houb. časopise, šikovně prosazený do »Svobodných novin« 14. X. 1947.

Prvním účelem tohoto článku p. dra Kub. bylo upozorniti na »Č. Mykologie«, kterou označuje podle našeho Myk. sborníku (ČČsH) jako »nový mykol. sborník« nejen veřejnost, nýbrž i povolaná místa, která mají ČM, trpící nedostatkem odběratelů, poskytovat takové subvence, aby se mohla vydávat barevná příloha, čímž by byl úplně potřen »Mykol. sborník (ČČsH)«, který má dnes desetkrát tolik odběratelů a spolupracovníků nežli »ČM« a je vydáván již od r. 1918 již ve XXV. roč. Tak se přichází k druhému účelu recense, t. j. chytře prostřednictvím u inteligence rozšířených »Svob. novin« potřít a znemožnit dra Smotlachu, s nímž přece již »úplně« přerušili styky »věd. mykol. pracovníci« (ovšem jen ti poražení z okolí p. dra Kubičky - protože musili). Pan dr. Kubička těchto cílů snaží se docíliti nevinným povídáním o tom, že založením »Č. M.« (a mykol. klubu) byla vyplněna mezera (!), která vznikla zánikem Mykologie a Mykol. klubu, jež byly svého času konkurencí ČČsH a ČMS. To však p. dr. K. neříká, že úspěšná existence ČČsH a ČMS jsou zásluhou p. prof. Smotlachy, který je přivedl k rozkvětu a udržel i za nejtěžších obtíží, kdežto Mykologie, kde byli sdruženi i milionáři a mocní beati possidentes, ač měla na př. v r. 1932 od min. šk. a min. zem. po 10.000 čili úhrnem 20.000 Kč subvence, kdežto ČČsH jen 1000 (slovy jeden tisíc), zanikla. P. dr. K. chce doc. Smotlachu znemožniti tvrzením, že přerušení styků věd. mykol. pracovníků (z okolí p. K.) s ním stalo se proto, že se dal znovu zapsati na něm. universitu (ač jeho vlastní žaloby v tomto směru na několika místech byly úplně odmítnuty a Sm. úplně očistěn). Klame tedy p. dr. K. v této věci veřej-

Dr. F. Smotlacha:

Námitky proti mé theorii dusíkové a symbiose.

Discours sur la symbiose et la nitrification des champignons.

Samo sebou, že jsem za těch téměř čtyřicet let od té doby, co jsem teorii symbiosy velkých hub s les. stromy, kde houby dodávají dusík, po prvé uveřejnil (viz Sm.: Monografie č. hub hřib. 1909—11), ji mnohokráte přezkoumával, přestože jsem se zabýval intensivně také jinými obory. Utvořil jsem si také za tu dobu v podrobnostech několik teorií, jak asi velké houby svůj dusík získávají, když své mnohdy obrovské plodnice často ťak úžasně rychle mohou vystavět (mám o tom i zvl. publikaci) a mnoho různých teorií, proč houby sledují svým vnějším kořenohoubím (ektomykorhizou) trávy a stromy. Při tom jsem zkoumal i platnost své zákl. teorie o symbiose a nitrifikaci velkých hub a hledal i důvody pro a proti. Nechci zde vyvraceti námitku, kterou proti symbiose hub se stromy uveřejnil r. 1944 v „Přírodní vědě" její red. p. doc. Cejp.

Obr. 12. — Opět smrž baretová, **Morchella mirabilis** Sm., jako na obr. 1., kterou jsme přinesli na prvé straně 1. sešitu ČČsH a kterou nám svého času poslal náš spoluprac. prof. Žofka z Kladna, jakožto div velikosti (tedy jakožto smrž obrovskou), neboť vážily oba zde zachycené kusy 46 dkg. On takové velikány dosud neviděl. Vyrostly mu na zahradě, kde kdysi býval les. Víme, že je to houba i ještě pražská. Sběr a foto Dr. Josef Žofka, napsal Sm.

Zde uvedeme jen námitky vážné:

1. **Čarovné kruhy bujné zelené trávy vznikají vlivem zvl. sekrece podhoubí, nikoliv jeho nitrifikace.** O této možnosti uvažoval jsem již dávno, zejména však v dobách posledních, kdy se mluví o vitaminech, hormonech, enzymech, elixirech atd. Pravděpodobnost tohoto vysvětlení u podhoubí příslušných hub symbiotických, zvláště u špičky, dvojbarvky, bělky atd. (viz můj nový atlas) na lukách, trávnících a pastvinách je skutečně dosti značná, zejména když fakticky jistá litická enzymace se tu v jednom směru (zvláště je to patrno u špičky, májovky a zejm. u bělky — clitocybin!) skutečně nápadně uplatňuje. Že by však tato nebo jiná enzymace hubného podhoubí mohla způsobiti tak bujnou a sytě zelenou trávu, jest přece jen pochybné. Proti enzymaci a pro nitrifikaci ektomykorhizou mluví: a) Fakt, že trávě opravdu přibývá přímo podivuhodně („čarovné kruhy" zelené, bujné trávy) živé hmoty, plné dusíku, což je viděti z bujného vzrůstu a syté zeleně, stejně jako při nitrifikaci hnojení ledkem nebo jako nitrifikaci bakteriorhizou u rostlin motýlokvětých a olší nebo endomykorhizou u vstavačů, kapradin, tisu atd. b) Fakt ektomykorhizy u trá-

vy jako u lesních stromů. c) I podoba její s endomykorhizou, kde nitrifikace je nesporná. d) Mocnost zjevu, na nějž by nestačila hormonisace ani enzymace. Ta mluví pro nitrifikaci zvl. silně. e) Jednotnost tohoto zjevu u všech uvedených hub a na každé půdě. Jde tu zřejmě o stejný zjev, jako u jiných nitrifikací, který by při enzymaci, vzhledem k různosti hub, nemohl býti tak stejný. f) Zejména to platí i na půdách zcela chudých na látky dusíkaté vůbec. Odkud se tam bere tolik dusíku? To nejvíce mluví pro přímé získávání dusíku ze vzduchu. Symb. houby travní budují svou symbiosou, dávající trávě dusík, z chudých pastvin úrodnou půdu, hnojíce ji dusíkem, stejně jako činí rostliny motýlokvěté.

2. **Co jest s nitrifikací ektomykorhizou symb. velkých hub lesních stromů?** Tím, že dokážeme nitrifikaci symb. houbami příslušným travám (bujné „čarodějné" kruhy sytě zelené trávy) není doložena ještě nitrifikace lesním stromům ektomykorhizou symb. hub. Tuto námitku vyvrací především analogie bakteriorhizy, vyskytující se u akátu a olše a endomykorhizy nižších hub u jasanu, javoru, kapradin, plavuní, stavačů atd. Všechny tyto rostliny vynikají i na zcela chudých půdách poměrně bujným růstem a zvlášť sytou zelení (zvlášť olše — avšak i jiné stromy — bývá vždy opravdu sytě zelená), což jest známkou dostatku dusíku. Je to zřejmě, jako by se jim ledkovalo čili hnojilo dusíkem. Avšak, kde berou tuto zcela analogickou zeleň na rovněž zcela chudých půdách duby, buky, borovice, smrky? Kde berou dusík pro svoje bílkoviny tak bohatá semena? Jistě je to většinou analogické jako v případě prvém, t. j. zase z vyšších hub symbiotických čili z ektomykorhizy. A těchto hub bývá pod stromy právě na takovýchto místech opravdu plno.

3. **Předvěké pralesy i staré lesy dnešní, zvl. ze stromů listn., byly a jsou zdrojem černě, humusové půdy.** To je fakt, že buk, habr a zejm. dub dovedly za věky nahromadit na své půdě spousty humusu, který ovšem vznikl ze ztrouchnivělých jejich částí a zvláště z listí. Zejména o dubinách je to známo i dnes. Odkud tento dusík? Ze čpavku vzdušného a z dusíkatých látek z půdy? Nikoliv! Ty hromady organického dusíku, uložené v zemi a v humusu starých, listnatých lesů a pralesů, mohly vzniknouti jedině z přímé asimilace vzdušného dusíku houbami, každoročně opakované, a to nejen houbami symbiotickými ku prospěchu přísl. stromů, nýbrž i hniložijnými ku prospěchu hub samých. Za první svět. války v září 1916 táhli jsme na Volyňsku (Ukrajina) po poli nově utvořeném na právě vyklučeném list. starém lese, plném hlubokého humusu (černé země) ze shnilého listí. Žito a oves zde po prvé zaseté měly stébla tlustá jako třtina a vysoká daleko přes dva metry! Tak jako dusík, získaný bakteriorhizou umožňuje zelené hnojení jetelem, vojtěškou a vikví, čili rostlinami motýlokvětými, tak by bylo možno hnojiti na zeleno, a fakticky se v lese hnojí na sucho, listím z dubu, buku, habru atd.

4. **Na podporu své myšlenky, že shnilé listí, na př. dubu, plné dusíku, shromažďuje dusík, získaný přímo ze vzduchu,** uvádím i svou starou zkušenost stokrát získanou, že nejvíce symb. hub pod jejich stromy roste na půdách bez listí, bez zvláštního a zvlášť bohatého lesního humusu, čili tam, kde není dosud humusový a půdní dusík, a kde je tedy dusíku nutně zapotřebí. Hřiby pravé na př. rostou nejvíce v lesích, kde se na podzim hrabe listí čili v lesích selských, a nikoliv lesích panských, kde se listí po dlouhá leta nehrabe. To platí o všech symb. houbách. Háje bez pokryvu listí na zemi bývají opravdu plné hub, a to právě hlavně hub symbiotických. Všichni návštěvníci pralesů (také našich), kde je plno listí a zbytků dřeva, se diví, že tam poměrně málo rostou na př. houby hřibovité. Přesvědčil jsem se o tom i v lesn. parcích, které jsem na svých studij. cestách Evropou v let. 1927—38 prohledával po stránce hub. Tak krásné listn. háje u Paříže v proslulých Versailles, kde zem je krytá vys. pokryvem hnijícího listí, jsou téměř bez symb. velkých hub (na př. hřibů), které tu rostou převážně a vzácně jen na stezkách, příkopech a místech větrem listí zbavených. Totéž jsem zjistil i v lesích u Lausanne, Ženevy, Leningradu, u Londýna, Lundu, v Berlíně a j. Je to právě tak jako u nás. Symb. houby nejsou totiž již tak potřebny tam, kde v humusu s listí je

plno dusíku, časem tam nahromaděného. Ovšem je také jisto, že podhoubí hub symbiotických na místech pokrytých listím je zbaveno vzduchu, slunce a vody, což patrně rovněž může bránit i vzrůstu podhoubí příslušných druhů hub. O tom, že houby na př. hřibovité, i v našich hájích, nerostou tam, kde v lese je mnoho listí, nýbrž jen na volných prostorách, kde listí není, učinil stejné pozorování se mnou náš spolupracovník J. Urban v lesích chlumeckých a žehuňských (viz o tom jeho článek v ČČsH), čili také tento zjev mluví pro symbiosu velkých hub s příslušnými stromy a pro nitrifikaci houbami stromům a potvrzuje i můj dávný názor, že v symbiose hub se stromy jde o zjev sice velmi častý, všeobecný a velmi rozmanitý, ale zároveň fakultativní, občasný, t. j. jen za jistých okolností, zejména tehdy, kdy toho strom potřebuje a když je tu ovšem i příslušná houba. Symbiosa hub se stromy je prostě zjev ještě plný zajímavých problémů. Již dnes mohli bychom celou knihu o něm napsati.

I sucho 1947 potvrdilo jsoucnost námi uváděné symbiosy jasně. To příště!

Petr Jakubů: **Kapitola z fysiologie rozmnožování hub.**

Étude sur la physiologie des champignons; leur multiplication.

Mnoho věcí a jevů, na první pohled jednoduchých, se ukáže nadmíru složitými, prohlédneme-li si je blíže. A lidé rádi vědí o všem všechno, co vědět mohou. Vezměme takovou přirozenou věc: Z dobře živeného podhoubí vyroste plodnice. Ale jak se tvoří podhoubí a jaké pochody probíhají uvnitř jeho buněk? Abychom výkladu o tom dobře porozuměli, musíme se nejdříve vyzbrojit několika poznatky, které nám poskytuje nauka o buňce.

Každá živá buňka (nevšímáme-li si tak zv. akaryont čili rostlin bezjaderných, kde poměry nejsou dosud zcela jasné) obsahuje útvar, který jmenujeme jádrem. Dělení jádra dává podnět k dělení buňky, nejedná-li se snad o buňky vícejaderné. Toto dělení je pochod nadmíru jemný a komplikovaný. Hlavní podíly jaderné hmoty se uspořádají ve zvláštní pentlicovité útvary, t. zv. chromosomy, které se podélně rozdělí, rozejdou od sebe ve dvě skupiny a vytvoří nová dceřinná jádra. Mezi nimi se založí přepážka, která tvoří novou stěnu buněčnou, rozdělující buňku původní ve dvě nové. Důležitým a obecně platným faktem je, že počet chromosomů je pro každý druh rostlinný i živočišný naprosto konstantní. Při pohlavním vzniku nového jedince se scházejí dvě buňky různého původu, jedna samčí a jedna samičí, jejichž jádra splývají a tím dávají popud k dalšímu dělení buněk a k vzrůstu zárodku, eventuálně přímo nového jedince. Představme si nyní, že nějaká rostlina, vykazující ve svých jádrech určitý počet chromosomů, vytvoří pohlavní buňky. Jejich splynutím je dána možnost ke vzniku nového jedince, ale ten by už měl počet chromosomů dvojnásobný, jeho potomci čtyřnásobný atd. Množství chromosomů by stoupalo řadou geometrickou. Tím by se jádro nutně zvětšovalo, což by vedlo k jeho destrukci a k nemožnosti zdárného vývoje příslušné rostliny. Ale příroda to zařídila velmi moudře. Před vznikem rozmnožovacích buněk (pohlavních) se počet chromosomů i jejich hmota zmenší na polovinu způsobem t. zv. redukčního dělení, takže splynutím dvou buněk, která mají svá jádra vytvořena tímto způsobem, vznikne jedinec o témže počtu chromosomů, jako měla individua rodičovská. Počet chromosomů v jádrech buněk pohlavních, t. j. redukovaný, se označuje jako haploidní, v buňkách ostatních, „tělesných", jako diploidní. Organismus musí s počtem svých chromosomů dobře hospodařit, protože to nejsou jen prosté části jádra, jak jsem se už výše zmínil, nýbrž také nositelé dědičných genů, které formují a řídí vzhled i celé žití každého jedince.

Podívejte se nyní, jak je tomu u hub, které jsou v popředí zájmů praktických houbařů, t. j. u „velkých" hub stopkovýtrusných a vřeckatých. Také zde musí být postaráno o to, aby se počet chromosomů nezvětšoval. Jádro výtrusu, který se odštěpí z basidie nějaké plodnice, má haploidní počet chromosomů. Spora vyklíčí v myceliové vlákno, které se po nějakou dobu klidně rozrůstá. V určitém okamžiku se setká s jiným

vláknem, pocházejícím z jiného výtrusu téhož druhu, a tu se v místě dotyku poruší, perforuje blána buněčná a obsah buňky jedné i s jádrem se přestěhuje do buňky druhé. Jádra však nesplývají, nýbrž zůstávají volně vedle sebe. Z těchto dvoujaderných buněk se tvoří další podhoubí. Označíme-li si první stadium, kdy podhoubí je tvořeno buňkami jednojadernými, za fázi monokryontní, t. j. jednojadernou, nazveme stadium druhé fází dikaryontní, t. j. dvoujadernou. Je to zřejmá obdoba fáze haploidní a diploidní u vyšších rostlin. Zajímavý je způsob, jakým je dosahováno toho, že v každé buňce je jedno jádro z prvého, druhé z druhého monokaryontního mycelia. Jádra, která se připravují k dělení, se přesunou k vrcholu buňky a současně se rozdělí, takže vzniknou čtyři jádra dceřinná. Mezi dvěma dceřinnými (která vznikla z téhož mateřského) se utvoří přihrádka buněčná, a to tak, že v nově vznikající je zatím pouze jedno jádro, v buňce starší (zadnější) tři. V této buňce se vytvoří těsně u nové přepážky výrůstek, který po povrchu buňky obejde nově založenou příčnou stěnu buněčnou a těsně za ní pronikne do nové buňky. Tímto útvarem, t. zv. přezkou, vnikne do buňky druhé dceřinné jádro, pocházející z jiného původního jádra, než bylo to, mezi jehož dceřinnými jádry byla založena přepážka buněčná.

Z dvoujaderných buněk jsou také vytvořeny hyfy, které splétají tělo plodnice, vznikající v příhodném bodě podhoubí. Rovněž basiadie buňky, produkující u stopkovýtrusých hub výtrusy, jsou v mladém stadiu dvoujaderné. Jak dospívá plodnice, jádra splývají v jedno a tu již můžeme mluvit o stadiu diploidním, nikoliv dikaryontním. V basidiu proběhne nyní redukční dělení, kterým vzniknou čtyři jádra o haploidním počtu chromosomů, jádra putují čtyřmi založenými sterigmaty a vytvoří tak čtveřici basidiospor, z nichž každá obsahuje jedno jádro. A celý koloběh se po uvolnění výtrusu může opakovat znovu.

Tento cyklus, jak jsem jej v největší stručnosti nastínil, můžeme ovšem považovat za jeden z mnoha, podle kterého se proměna fáze monokaryontní v dikaryontní děje. Uvědomme si, že život je založen na individualitě a že obecné platné principy jsou formovány a obměňovány v jednotlivostech více méně u každé skupiny a u každého druhu. Tak někde na př. se dělí již jádro basidiospory, čímž vznikne výtrus dvoujaderný, event. dvoubuněčný a tudíž i mycelium přímo dikaryontní, jindy se setkáváme s hyfami mnohojadernými a pod. Do podrobností nechceme zabíhat. U vřeckatých hub bývá i plodnice tvořena hyfami z buněk jednojaderných a k proměně v dvoujaderné dochází pomocí t. zv. hákovitých buněk až před vytvořením asků, kde pak opět nastává splynutí jader s následujícím redukčním dělením.

Podhoubí téhož druhu (i z téže plodnice pocházející) nejsou v mnohých případech stejná co do kvality. U některých může mycelové vlákno k zvratu z fáze monokaryontní v dikaryontní použít mycelia z kteréhokoliv jiného výtrusu téže plodnice nebo druhu, jinde se však shledáváme s jakýmsi pohlavním rozlišením jednotlivých mycelií, které má svůj původ už ve fysiologické diferenciaci spor. V nejběžnějším případě vytváří plodnice dva druhy výtrusů v ideálním poměru 1:1, které dávají vznik dvěma druhům mycelií. Spojovat se a tvořit dikaryontní fázi mohou pak pouze rozdílná vlákna. Obyčejně se tato podhoubí označují + a —, druhy takové pak jako heterothallické na rozdíl od druhů homothallických s výtrusy a podhoubím nerozlišeným. U některých druhů heterothallických se dokonce shledáváme se čtyřmi druhy spor v ideálním poměru 1 : 1 : 1 : 1 a tedy i mycelií, z nichž dvě a dvě jsou schopna vytvářet dikaryontní fázi. Na jedné a téže basidii jsou zastoupeny všechny typy výtrusů. v prvém případě dvě prvého a dvě druhého typu, v případě druhém od každého typu jedna (jde-li o basidie se čtyřmi výtrusy). Tato pohlavní diferenciace spor a podhoubí je dědičně založená a projevuje se jen v kopulační, spájecí (pokud možno tohoto termínu použít) schopnosti, nikoliv v morfologických vlastnostech. Podrobnosti těchto sexuálních poměrů jsou ovšem velmi složité. Je však otázkou, možno-li zde vůbec mluvit o pohlaví, nejsou-li přítomny rozmnožovací, speciálně vytvořené útvary.

Teprve poznali-li jsme aspoň ve zkratce to, co předchází vytvoření plodnice, uvědomíme si, na kolika jemných a přesných pochodech a dějích je její vznik závislý. Získat přesné informace o tom je věc nesnadná, zdolávaná usilovnou a trpělivou prací odborníků jak v přírodě samé, tak v laboratoři. Ale jejich práce přináší dobré výsledky a nám potěšení z poznání.

Primář Dr. L. Riedl: **Příznaky některých otrav houbami.**

Symptômes de quelques intoxications par les champignons.

Otrava satanem (B. satanas), vláknicemi (Inocybe), pestřecem (Scleroderma) a p.

O skladbě toxicky působících sloučenin v těchto houbách víme pramálo. Ví se jen tolik, že se podobají svou povahou ptomainům. Po požití za několik hodin se dostavují bolesti v žaludku a střevách. Nemocní obvykle zvracejí, ale tehdy je ve zvratkách už málo závadného materiálu, který zatím přešel do tenkého střeva (bývá ho ovšem někdy, na př. u B. satanas, jen velmi málo) a zde způsobuje příznaky těžkého zánětu střevního, provázeného hojnými průjmy jako při úplavici. Ty sice neustále obsahují závadný materiál — pokud ho bylo ovšem více snědeno — ale čím dál tím v menším množství, až místo skutečné stolice je již jen velmi bolestivé nutkání na stolici, vyprazdňování hlenu s krví, celkový úpadek sil, malátnost, schvácenost, závratě, bolesti hlavy. Je to i poškození činnosti srdeční, jevící se nepravidelným, měkkým tepem, poklesem tlaku krevního. Někdy vystupuje i lehká žloutenka. Moč může obsahovati i krev a jiné morfotické elementy, dále i cukr a žlučová barviva. Sedimentace krevní je zrychlena. Oběh krevní vázne. Dostavuje se zamodrání končetin. Kapilaroskopicky možno prokázati roztažení nehtových kapilár, zpomalení proudu krevního a ztrátu pulsace, tu a tam jsou zřetelné i extravasaty, které jsou obvykle tečkovitého rázu. Bolest hlavy může nabývati neuralgického a migrénovitého rázu. Někdy jsou i barevné skotomy a úporné další zvracení. U žen bylo popsáno děložní krvácení a při těžkých otravách i potraty. Léčení spočívá v podávání léků, podporujících činnost srdeční, infusi hroznového cukru, sterofundium. Při dušnosti se osvědčuje cardiazol, coramin, adrenalin.

U některých hub (na př. satan) má otrava často více ráz alergického záchvatu, vždyť houby se požije jen málo, jinde ukazuje otrava spíše na jed hnilobný (Smotlacha dokázal, že na př. zcela mladé pestřece na povrchové jemné své blance za tepla brzo silně a toxicky zahnívají), konečně ani vlivy muscarinu (u vláknic) a jedů bakteriálních (u hub zapařených) nejsou vyloučeny. Avšak výsledný tvar otravy je obyčejně takový, jak jsem jej popsal. Rozhodně tu často bývají prvky přídatné, alergické, které i v malém působí často mocněji, nežli skutečné jedy. Ty ovšem se zjišťují nejtíže.

MUDr. Jos. Helcl: **Něco o alergii pro houbaře.**

Le pseudo-empoisonnement causé par les champignons.

Vícekráte četli jsme již slova alergie a idiosynkrasie v tomto časopise; vždy provázelo je přání, aby tyto pojmy byly mykologům objasněny a aby také bylo ukázáno, zda jakýkoli styk s houbami může vyvolati alergické zjevy.

K zjednodušení celé úvahy třeba hned na začátku zdůrazniti, že až na některé jednotlivé badatele — hlavně je to Coca v Americe — většina vědců považuje alergii a idiosynkrasii za jedno a totéž. Označení „idiosynkrasie" splyne nám tudíž s alergií, přesněji řečeno s alergickou zvýšenou citlivostí. Alergie není nějakým novým odvětvím mediciny, nýbrž jen novým nazíráním na různé a četné jevy ve všech oborech lékařství. Název „alergie" pochází od světoznámého, zesnulého vídeňského dětského lékaře, profesora a badatele Clemens v. Pirqueta, který její podstatu objevil v r. 1902 u lůžka nemocného dítěte.

Vyjděme od „ergie". Je to schopnost každého živoucího organismu reagovati na podněty z vnějšího prostředí, v němž žije. Tyto podněty vybavují v organismu reakce fysiologické i reakce pathologické. V rozsáhlém souboru reakcí vyskytují se zvláštní stavy reaktibility, jimiž organismus, jenž na určitý podnět po prvé reagoval, reaguje na opětovný podnět týmž činitelem po uplynutí nějaké doby od prvé aplikace nápadně jinak, než po prvé. Tak jsme se dostali k „alergii". Dnes nazýváme alergií změněný stav, který organismus (lidský i zvířecí) získal tím, že do něho byla vpravena nějaká látka „antigen" nebo též „alergen" zvaná, jejímž vlivem vytvořily se v organismu obranné látky, „antilátky"; tento stav činí organismus způsobilým, aby proti nové dávce alergenu reagoval jiným způsobem, většinou rychleji a prudčeji. — Tento děj, tato alergická reakce vzniká působením antigenu a specifické buněčné antilátky a její příznaky nezávisí na druhu škodliviny, nýbrž na tkáni, na orgánu, v němž vznikla reakce škodlivina kontra obranné látky (alergen kontra antilátky) a který takto byl „alergisován". Tato definice mezinár. kongresu kožních lékařů v Kodani v r. 1930 není jistě posledním slovem o alergii, což platí o mnohém v medicině.

Pojmu „alergie" je nadřazen pojem „pathergie", přecitlivělosti v nejširším slova smyslu, který pochází z r. 1932. Pathergií rozumí se každé vrozené nebo získané zvýšení nebo snížení citlivosti proti bakteriálním, chemickým, mechanickým, tepelným a světelným dráždidlům. K pathergiím patří především stavy, jež dosud byly zvány „idiopathiemi"; jsou to pravé otravy (intoxikace), avšak způsobené nepatrnými dávkami jedu (morfia, chloroformu, alkoholu, nikotinu). Sem patří „latyrismus", ochrnutí dolních končetin po požití cizrny. K pathergiím patří dále snížená citlivost a necitlivost vůči dráždidlům, zejména známá přirozená odolnost, resistence („vrozená immunita") u zvířat, lidí i jednotlivých individuí, proti bakteriím, jedům a toxinům bakterií. S tou setkáváme se dosti často u zvířat; tak je známa odolnost ježka nebo vepře vůči hadím jedům, kuřat vůči bacilům raného ztrnutí (tetanus), krys vůči toxinu bacila záškrtu a pod.

Než obrátíme svůj zřetel k rozmanitosti substancí (škodlivin), jež mohou způsobiti stav zvaný alergií a jež zoveme alergeny, povíme si ještě více o alergii. Její podstatou je tedy; nejprve vpravení alergenu — také vrozeně, krví matčinou — do organismu, tvorba obranných látek „antilátek" v něm, čemuž říkáme alergisace organismu; při vpravení nové dávky alergenu, který sám o sobě není jedovatý, projeví se alergie různým způsobem. Že jde o pravou alergii, je nutno dokázati podle švýcarského badatele Doerra tím, že jde o úchylný stav od normy, jaká byla až do úkazu u téhož individua. Příklad: 10 osob sní rybí salát. Jestliže 1 jednotlivec ze společnosti reaguje, a to po prvé v životě, na požití salátu kopřivkou, pak jde o alergii a sice získanou. Vrozenou by byla alergie, kdyby zmíněná osoba reagovala po prvním požití salátu v životě vůbec. Jestliže většina osob ze společnosti reaguje průjmem a vrhnutím, nejde o alergii, nýbrž o intoxikaci, otravu.

Dalším průkazem je specificita škodliviny, přecitlivělost na př. proti určitému pokrmu, určitému léku (monospecificita) nebo proti řadě potravin živočišného nebo rostlinného původu (polyspecificita). Jestliže však na př. záchvat dušnosti jednotlivce je vyvolán prachem, mimo to ale také kouřem, chladem a teplem, pak jde o přecitlivělost v širším slova smyslu, pathergii, ne o alergii.

Příznaky alergické reakce nejsou závislé na chemických a léčivě-účinných vlastnostech alergenu. Jestliže dělník trpí kožní chorobou ze styku s terpentinem v koncentrovaných dávkách, po nichž by vyrážku dostal každý, nejde o alergii. Pakliže aplikace terpentinu děje se v malých dávkách, jež normálně a podle zkoušky na řadě osob poruchu nevyvolají, můžeme konstatovati alergii a alergosu (alergické onemocnění). Konečně je nutno prokázati specifické antilátky v buňkách, orgánech. Opačně, byl-li do organismu vpraven opětovně alergen, před tím však odstraněny specifické antilátky, nedojde k reakci a tím k alergii.

Vídeňský vědec dr. Urbach snaží se třídíti alergické zjevy a uznává alergickou zvýšenou a sníženou citlivost. Alergická (to jest pravá alergická) zvýšená citlivost, má synonyma atopie, hyperergie a idiosynkrasie. Starý termín idiosynkrasie neznamená tedy samostatný druh zvýšené citlivosti — stoupenců tohoto názoru je s Cocou v Americe málo — ale jest nyní jen synonymon pro zmíněnou alergickou (pravou) zvýšenou citlivost. Coca, Darier a Bloch považují idiosynkrasii za vrozený alergický stav. Ježto existuje „vrozená" přecitlivělost, přenesená mateřskou krví nebo mlékem, není třeba pro ni zvláštního označení. U téhož amerického badatele atopia znamená onemocnění z přecitlivělosti na dědičném podkladě.

Pojem „alergen" jest již čtenáři znám. Původně se soudilo, že alergeny mohou býti jen látky bílkovinného původu. V popředí vskutku stojí přirozené (nativní) bílkoviny vysokomolekulární: albumin, globulin, euglobulin; nízce molekulární, protaminy, histony, nukleoproteidy působí méně, proto jsou na př. bakterie slabými alergeny, ježto jsou z bílkovinných molekul poměrně nízko stavěných. Bílkovinné alergeny nazýváme primárními na rozdíl od ostatních, které se musí vázati s bílkovinami organismu, aby se staly účinnými — poloantigeny, hapteny.

Podle Urbacha není chemické látky, živého organismu, fysikálního pochodu, který by nemohl býti alergenem. Snad vše v živočišné říši je přístupno alergickým vlivům a alergie je vlastnost společně založená a priori všemu živoucímu, tak jako vrozená ergie. Tak mohou být alergeny, t. j. činiteli, kteří způsobují alergické záchvaty i houby. Sem patří patrně satan, jehož kousek stačí, když jej sníme za syrova, abychom silně vrhli, dostali průjmy čili, aby vznikla patrně nepravá otrava. Dokonce se stal případ, že někdo, kdo satana zkoušel a studoval, byl postižen touto nepravou otravou z pouhé jeho vůně. Jsou lidé, u nichž působí vrhnutí na př. václavka, snědí-li ji za syrova a lidé, kteří nemohou houby vůbec jíst.

O dalších otázkách, alergie se týkajících, promluvíme příležitostně v dalších článcích.

Miroslav Pulchart: **Jak se tvoří vědecká jména hub.**

Quomodo nomina latina fungorum formantur.

Nenávratně minuly doby, kdy pojmenování nových druhů bylo jediným cílem přírodopisců. Zavládla biologie, t. j. pozorování a zkoumání životních podmínek, protože průzkum naší, hlavně středoevropské květeny po stránce systematické se blíží ke konci. Přece však základem zůstává jméno. Co nedovedeme pojmenovat, neznáme a proto základem každého vědního oboru stále zůstává přesná systematika s názvy, které jsou jednoznačné a nemohou nikoho uvést v omyl.

Dlouho však trvalo, než lidstvo dospělo k dnešnímu způsobu pojmenovávání organických přírodnin. Ještě v polovině XVIII. století se užívalo dlouhých jmen, vlastně stručných popisů, nad nimiž často stojíme bezradně a jen se dohadujeme, co měl tehdejší autor na mysli. Jestliže dnešní *Boletus luteus* byl u některých autorů nazýván »Fungus porosus autumnalis viscidus« (houba dírkovaná, podzimní, lepkavá) nebo když *Psalliota campestris* nese u BAUHINA jména »Fungus campestris albus superne, inferne rubens« (houba polní, nahoře bílá, na spodu načervenalá), není divu, že tyto staré názvy nemůžeme dobře indentifikovati s dnešními druhy. Tehdejší učenci neměli tolik zkušeností a praxe v rozeznávání hub a jejich chápání druhu bylo mnohem širší než dnes. Popis BAUHINOVA žampionu by se nyní hodil aspoň na čtyři naše druhy. Vodítkem nám mohou být jen staré obrazy dřevorytiny, na nichž však všechny podrobnosti mizejí.

Tento nepohodlný a nepřesný způsob pojmenování rostlin odstranil teprve Švéd KAREL LINNÉ, který r. 1753 vydal knihu »Species plantarum« (Druhy rostlin). V ní důsledně provedl dodnes užívanou t. zv. binární nomenklaturu, podle níž každá rostlina má jméno rodové a dru-

hové, takže při pojmenování musíme užíti jen dvou slov. Zdálo by se, že tímto způsobem je problém rostlinných jmen úplně rozřešen aspoň v jazyce latinském. Bohužel často se stávalo, že pozdější autoři z neznalosti nebo z jiných příčin začali užívat jmen jiných, než jak je stanovil LINNÉ, nebo dávali stará LINNÉOVA jména druhům nově objeveným. Netýká se to jen LINNÉA, ale i řady jiných pozdějších přírodopisců, takže není vzácností, že si pro tutéž přírodninu musíme pamatovat několik jmen, t. zv. synonym. Aby bylo zřejmo, o kterou rostlinu jde, je nutno k jejímu jménu přidat aspoň zkratku autora, který jí je dal.

Mezinárodní botanické kongresy se snažily odstranit synonyma a zavést pořádek do těchto chaotických poměrů. Proto byla vydána »Mezinárodní pravidla botanické nomenklatury«, závazná pro všechny botaniky. Jsou tam přesně formulovány nomenklatorické předpisy, takže nemůže dojít k pochybám, které z četných jmen téže rostliny je platné. Zásadně bylo stanoveno, že nesmí být starší než z r. 1753, a proto LINNÉ je nejstarším botanickým autorem.

Bohužel v době LINNÉOVĚ byly znalosti mykologie ještě příliš slabé. V prvním vydání »Species plantarum« jsou uvedeny jen tyto rody: *Agaricus* s 27 druhy, *Boletus* s 12, *Hydnum* se 4, *Phallus* se 2, *Clathrus* se 3, *Elvella* se 2, *Peziza* s 8, *Clavaria* s 8 a *Lycoperdon* s 8 druhy.

Jak máme rozhodnout, kterou houbu měl LINNÉ na mysli, když každý z jeho druhů je dnes rozdělen na řadu samostatných specií? V pochybných případech u vyšších rostlin můžeme nahlédnout do jeho herbáře, ale preparáty hub LINNÉ nedělal a jeho popisy jsou velmi stručné, pokud vůbec byly podány. Proto v mykologii byla učiněna výjimka a za nejstaršího autora platí ELIÁŠ MAGNUS FRIES. Ten vydal v letech 1821-32 trojsvazkové dílo »Systema mycologicum« s přesnými diagnosami. Jen pro houby břichatkovité a pro sněti a rzi se uznává za prvního autora CHRISTIAN HENDECK PERSOON z r. 1801 (»Synopsis methodica Fungorum«). Všechna jména, uveřejněná před r. 1821-32 jsou neplatná a musí tedy všichni starší autoři zmizet. Jsou většinou nahrazeni FRIESEM, i odvolává-li se sám na některého svého předchůdce a užívá-li jeho názvu. Vytvořil-li sám FRIES nové jméno, je platné, třebas existovala jména starší. Ovšem byl-li druh osamostatněn až po FRIESOVI, uvádí se jako autor ten mykolog, který houbu první správně rozpoznal a prohlásil za druh. Pro sněti, rzi a houby břichatkovité platí totéž, ale prvním autorem je PERSOON.

Tím ovšem ani zdaleka nejsou vyčerpána »Mezinárodní pravidla«. Nalézt platné jméno pro rostlinu dá někdy velmi mnoho práce a často musí být měněna i jména již vžitá, objeví-li se, že odporují ustanovením »Pravidel«. Setrvačností se však udržují ještě i autoři starší a byla by jistě záslužná práce, kdybychom se dočkali nomenklatury mezinárodně platné.

Snad se bude někomu zdát, že v tomto případě jde o pouhé slovíčkářství, ale mají-li si lidé rozumět, musí se pod týmž slovem představovat týž pojem. Je to nutné v obyčejném životě a tím více v přírodovědě. Upozorňuji však, že »Pravidla« mají na mysli pouze jména latinská, jak se jich užívá ve vědeckých pracích. Nemohou se týkat jazyků živých, které podléhají stálému vývoji a nemohou ustrnout na pevném neměnném bodě.

Jaroslav Němec (Rýmařov):

Několik čísel z pozorování růstu hub.

Quelques chiffres sur la croissance des champignons.

Po několik dní za sebou v červenci 1947 pozoroval jsem a měřil, jak přibývá obvodu klobouku hol. šedé čili osikové (R. grisea), jak ji zobrazuje prof. Sm. ve svém novém Atlase. Počasí bylo suché. Poslední větší déšť 20. července. Koncem měření houby zasychaly suchem. Protože jsem jeden den měření vynechal, není možno přesně zjistiti průměrný přírůstek klobouku za hodinu. Také sucho koncem měření zastavilo předčasně růst pozorovaných hub.

Číslo houby	Datum pozorování	Hodina pozorování	Obvod klobouku v cm	Přírůstek obvodu klobouku v cm	Průměr klobouku v cm	Tvar klobouku
1.	25. 7.	10,30	12,5		3,9	vyklenutý
	26. 7.	13,30	26,5	14,-	8,4	vyklenutý
	28. 7.	9,30	29,-	2,5	9,2	miskovitý, suchý
		71 hod.		16,5		
2.	25. 7.	10,30	12,-		3.8	vyklenutý
	26. 7.	13,30	27,-	15,-	8,3	vyklenutý
	28. 7.	9,30	30,5	3,5	9,7	miskovitý, rozpraskaný, zaschlý
		71 hod.		18,5		
3.	26. 7.	13,30	16,-		5.1	vyklenutý
	28. 7.	9,30	26,-	10,-	8,2	miskovitý, suchý
		44 hod.		10,-		
4.	26. 7.	13.30	9,-		2,8	klenutý
	28. 7.	9,30	29,-	20,-	9,2	suchý, miskovitý
		44 hod.		20,-		

Hodinový přírůstek obvodu klob. v době největšího růstu: houba č. 1 — 5,2 mm; č. 2 — 5,5 mm; č. 3 —?; č. 4 — 4,5 mm.

Z pokusů též patrno, že měření a dotek houbě v jejím vzrůstu nijak nevadily. Měřeno v Konici, okres Litovel.

Josef Otruba:

Ze života ryzce pravého.

De vita L. deliciosi L.

Jedeme-li drahou z Prostějova do Nezamyslic, všimneme si jistě malého borového lesíku nad Skalkou u Čelčic. Na velké vzdálenosti mezi širými lány pole nic podobného nespatříme. Vzrostlé části lesíka jsou většinou travnaté a mykologicky chudé, neboť místa — bývalá skalnatá step — rychle vysychají. Tu a tam jen klouzek žlutý, ovčí a slizák lepkavý. Příznivější podmínky pro houby jsou v opuštěném lomu na vrcholku, kota 276, s dvěma menšími tůněmi v nejhlubších částech. Kamenitou ssuť a drť kryjí tu mladé bory s vysokými koberci mechů. Jen na západní straně lomu je u chodníčku malá skupinka smrčků, oddělená od borků širokou, kamenitou cestou. V tomto starém lomu rostly letos 17. října obě odrůdy ryzce pravého Lactarius deliciosus L., masitá borová a útlejší smrková v typickém vybarvení. Odrůda smrková u skupiny smrčků, borová v mechu pod borky nebo na mechovitých svazích nad borky. Výskyt je velmi poučný, neboť demonstruje jasně závislost ryzce pravého jednak na smrku, jednak na boru a je zároveň pěknou ukázkou, jak úspěšně možno někdy houbařit na širošírých lánech polí, jsou-li na nich skupinky lesních stromů.

Pozn. red.: Autor má skutečně štěstí. Máme od něho ještě mnoho takovýchto zajímavých postřehů, jimiž bystře sleduje život našich hub. Za svůj úspěch v biologii a ekologii hub děkuje jistě i tomu, že není jen houbařem, nýbrž vynikajícím celkovým přírodopiscem. Smotlacha.

Milada Dvořáková: **Mumifikace hub v lese vlivem vedra.**

La momification des champignons au bois par la chaleur d'été.

Za tropických veder v druhé polovině léta roku 1947, nalezla jsem v chuchelském lesíku zcela vyvinuté holubinky (Russulae) v původním tvaru a barvě. Plodnice však byly ztvrdlé a jakoby mumifikovány. Dole zaobleným třeněm spočívala každá plodnice v důlku zcela volně, spojení se substrátem přestalo existovat. Některé plodnice, vyhlodané larvami, byly na omak měkčí a tlakem se snadno drtily. Oč se dosud marně pokoušeli odborníci, jak uchovat houby v životní podobě, dokázala příroda u těchto holubinek. Nalezla jsem v dutém pařezu též ojedinělou penízovku ocasatou (C. macroura Scop.), která byla rovněž mumifikována. Příčinou tohoto zjevu bylo nejspíše prudké vedro, které zamezilo činnost bakterií, způsobujících hnilobu. Baktericidní účinky vnějších vlivů konservovaly plodnice hub. Několik ukázek jsem dodala na podzimní výstavu hub 1947, uspořádanou v hl. budově praž. techniky.

●

Za sucha jsou houby příliš tuhé. V červenci jsem dvakráte nalezl menší množství lišek obecných. Plodničky byly velkým suchem malé a v polévce velmi tuhé. Také smažené mladé křemenáče březové s vajíčkem byly neobvykle tuhé, ačkoliv byly připraveny ve směsi tří holubinek, dvou růžovek a tří malých slizáků mazlavých. — 26. září přinesl jsem dva menší trsy václavek, vyrostlých na smrkovém pařezu. Kloboučky měly málo vyvinuté. V polévce byly opět velmi tuhé. — Celkem jsem měl v neobyčejně suchém roce 1947 pětkrát polévku s houbami a jednou směs smažených hub. Houby byly ve všech případech mimořádně tuhé.

Jan Juránek.

Pholiota sqarrosa F. D., šupinovka kostrbatá, vyrostla v září a říjnu dvakráte ve Stromovce v Praze, u staré lípy v mladých tlustých, roubíkovitě zduřelých a podivuhodně, vlivem letošního sucha, tuhých plodnicích.

Jan Spálený.

Tři úplně stejné exempláře houževnatce šupinatého nalezeny byly mezi práchnivějícím dřívím na pile ve Struhařově. Nožky i plodnice stlačené — smačknuté — na jednu stranu, jak se tlačily skulinou na světlo. Vyrostly po dešti začátkem září 1947. Byly na kost ztvrdlé. Působilo tu jistě mimořádné sucho.

Karel Hendrich.

Choroš šupinatý byl nalezen v parku „Štěpánka" v Ml. Boleslavi 1. XI. 1947 na akátě. Vyrůstal přímo z kmene mezi větvemi. Houba zcela vysušená uprostřed svého růstu ztuhla, jakoby zkostnatěla. Protože všechna voda se vypařila, byla objemná, jinak houba nápadně lehká. Klobouk oštípaný ptáky, noha suchem čtvercovitě rozpraskaná. Trubičky na sluneční straně skoro zcela se ztratily; na straně ke kmeni byly jen kraťounké, velmi řídké, světle hnědé. Vliv sucha.

Ed. Borovský.

Mumifikace, ztuhnutí hub vlivem horka a sucha bylo v r. 1947 zjevem běžným, uvádíme k tomu doklady.

Smotlacha.

Riad. E. Kraus:

Slovenské vedecké a ľudové pomenovanie húb.

Les noms savants et populaires des champignons en Slovaquie.

(Pokračovanie.)

V »Atlase hub« Dr. Kavina na str. 152 uvádza »Pýchavku bradavičnatú« tiež pod menom »Lycoperdon perlatum Persoon« — »Lycoperdon gemmatum Batsch« a keďže je táto huba pokrytá hrubými, jednotlivými bradavicami, iste aj v Čechách a na Morave menujú ju aj »Pýchavka bradavičnatá« — »Lycoperdon perlatum« uvádza aj Dr. Velenovský v »Českých houbách« na str. 827.

Marasmius oreades	špička[1] travní	potančok roľný (klinček)

Marasmius scorodonius	špička česneková	potančok cesnakový
Morchella esculenta	smrž obecný	smrž jedlá (smrčok)
Morchella conica	smrž kuželovitý	smrž končitá
Paxillus involutus	čechratka podvinutá	kravinec zahnutý
Pholiota aegerita	šupinovka jižní	šupinovka topoľová
Pholiota mutabilis	šupinovka (opěňka) lipůvka	šupinovka lipová
Pleurotus corticatus	hlíva korová	hlíva prstencová
Pleurotus ulmarius	hlíva jilmová	hliva brestová

Svatopluk Šebek:

Muchomůrka šiškovitá — Am. strobiliformis VITT. — v ČSR.

Amanitae strobiliformis VITT. in Čechoslovakia localitates novae.

Geobotanický a ekologický výzkum, sledující zeměpisné rozšíření rostlinstva na území našeho státu ve vztazích k vlastnostem stanoviště a klimatu, zaznamenává v oboru mykologie některé pozoruhodné typy teplomilné mykoflory, vázané na určité teplomilné listnaté formace. Z nejznámějších hub je to především lanýž (Tuber Mich.), provázející teplé vápencové dubové porosty jižní Moravy, Slovenska, Maďarska a Francie. Stejně tak charakteristickým typem teplomilné houby pro dubové háje s vápencovým podkladem je i robustní hřib satan (B. satanas Lenz), překrásný hřib královský (B. regius Kromb.) či pstřeň dubový (F. hepatica Schff.). Celkový obraz thermofilní mykoflory našich zemí (zvláště pak typu, vázaného na listnaté háje s výhřevným podkladem) dokresluje nepříliš početný rod Amanita Pers. - muchomůrka.

Pro českou a moravskou zemi zjistila mykofloristika 4 vzácné, typicky teplomilné druhy. Je to především much. císařská (Am. caesarea) Scop. (Pers.), která podnítila studium zeměpisného rozšíření hub u nás (Prof. Dr. Jan Macků: Geobotanika a rostlinná sociologie v mykologii. ČČsH XXIII: p. 99.), velice vzácná muchomůrka Vittadiniho (Am. Vittadini) Mor. (Vitt.), druh od dob Krombholzových u nás bohužel nezjištěný; pouze na dvou nalezištích v zemích českých byla sbírána much. vejčitá (Am. ovoidea) Bull. (Pers.). Konečně sluší vzpomenouti také poměrně málo známého circumpol. druhu m. šiškovité (Am. strobiliformis Vitt.).

Muchomůrka šiškovitá (Am. strobiliformis Vitt. in Fung. mang. p. 59, 1835). Celá houba statná, bílá; klobouk nejprve kulovitý, později sklenutě rozložený, pokrytý tlustými velkými hranatými bradavkami, v mládí na okraji třásnitý. Lupeny volné, bílé. Třeň válcovitý, kompaktní, na basi prodloužený v kulatou až vejčitou hlízu. Prsten odstávající, jemně rýhovaný, pomíjivý. Pochva šupinatá, mizející. Dužnina chuti příjemné.

Naleziště much. šiškovité představují stinné listnaté a smíšené lesy s humosní půdou, všude se však objevuje dosti řídce; poněkud hojnější je v jižní Evropě. Ve střední Evropě, kde patrně československé nálezy představují její nejsevernější lokality, je vzácná. V Československu samém byla dlouho pokládána za velmi vzácnou: vlivem pozorného studia se však objevují stále nové lokality, takže dnes můžeme mít směle za to, že je daleko hojnější, než se všeobecně míní. Na Zlobici u Kuřimě sbíral ji (v srpnu 1943) J. Saub.

Podle literatury byla na území Č. a M. sbírána celkem třináctkrát. V Čechách po prvé ve Zdibech u Prahy (Zvára), v Chrudimi a Smečnu (Zvára), v r. 1930 v trávě parku v Josefově (Marván). V r. 1943 objevila se u Ujčova na Českomor. vysočině (Zd. Martinek: Am. strobiliformis Vitt. na Českomor. vysočině. ČČsH XXII: p. 134.). Z Moravy uvádí ji po prvé v r. 1864 Gustav von Niessl (G. v. Niessl: Vorarbeiten zu einer Kryptogamenflora von Mähren und Schlesien. II. Pilze. Brünn 1864) ze sloupských lesů. Teprve 54 let po něm (v r. 1918) nachází ji znovu prof. Macků u Jemnic a dvě leta nato (r. 1920) F. Neuwirth v Bučovicích a na dalších čtyřech lokalitách ve Žďánském lese.

Výčet dosud známých lokalit dovoluji si doplnit ještě čtyřmi dalšími, které se podařilo zjistit mně a mým spolupracovníkům. První můj nález pochází z teplé alluviální náplavové lokality u Nymburka v Polabí. 8 exemplářů této překrásné muchomůrky jsem sbíral v Nymburce ve stinné lipové aleji, táhnoucí se v délce asi 800 m jihových. směrem za přírodním parkem „Topolí". Rostla zde (v době od 28. 6. do 5. 7. 1946) za velkého sucha a tepla (prům. denní teplota vzduchu 29° C). Klimatické podmínky doby růstu nymburských exemplářů jsou shodné s ujčovskou lokalitou Martínkovou, která je nejteplejší v novoměstském okrese. Nymbursko samé, ležící na rozhraní nejteplejšího pásu nížin a chladnějších pahorkatin a vykazující také ve své květeně prvky obou těchto útvarů Prodromu L. Čelakovského, je právě velice příznivou krajinnou oblastí pro výskyt typických teplomilných druhů hub, provázejících dubové háje. Počet morav. nalezišť obohacuji o další: Luhačovice, na okraji smíšeného lesa při silnici na Bojkovice, 14. 7. 1946. (1 zaschlý exemplář.) Z českých nalezišť zaznamenávám ještě dvě další: první je listnatý háj u Městce Králové (červen 1946, sb. Dr. J. Macháček) a druhé taktéž listnatý les SZ od Suniperku v Krušných horách, kde ji v srpnu 1946 sbírala kol. Z. Tomková (in litt.).

Much. šiškovitá — Am. strobiliformis Vitt. — je ponejvíce rozšířena v teplých zemích jižní Evropy, odkud zasahuje až do severní Asie; nalezneme ji však spolu s m. císařskou (Am. caesarea [Scop.] Pers.) i v Sev. Americe. A bude-li snad někomu záhadou, jak se dostaly tyto teplomilné druhy do našich zemí, tedy pronikly při migračních pohybech ponticko-pannonské a mediteranní vegetace na Moravu a odtud pak sev. cípem Českomor. vysočiny (t. zv. „třebovskou branou") do Čech. Je zde — jak náš stále vzrůstající počet nalezišť přesvědčuje — ne právě vzácná. Sám jsem ji viděl několikrát na pražs. výstavách ČMS, bohužel nezjistil jsem přesně lokality; pocházela však pravděpodobně z pražského okolí.

Much. šiškovitá a spolu s ní všichni teplomilní zástupci r. muchomůrka si zaslouží zvýšené pozornosti našich mykologů. Nejen, že pátráním po nových lokalitách obohatí praktičtí houbaři svůj jídelní lístek (much. šiškovitá — podle autopsie — je výborná jedlá houba, která svou chutí předčí známou much. růžovku), ale budou jim tyto druhy i vděčným materiálem, přinášejícím mnohá překvapení při mykogeografických studiích. Pátrejte proto po ní všichni a nezapomeňte své výsledky ohlásit. Jedině při této kolektivní spolupráci povstane nám konečný obraz jejího rozšíření v našich zemích. (Pozn.: zvláště kolegy mykology ze Slovenska prosím o zprávy o jejím rozšíření.)

Fr. Drázda:

Muchomůrka šiškovitá na Slovensku.

Amanita strobiliformis in Slovakia.

Ohromná masitá bílá muchomůrka, nalezena ve velkém množství v trávě a jeteline v zavlhlém okolí, asi 15 metrů od mokřadiny, kde rostly keře šípků, trnek a několik lísek. Nad nehlubokou proláklinou byly asi 4 břízy a v proláklině 2 staré vrby a vrbové proutí. Od vesnice Šandorf bylo toto místo vzdáleno asi 50 metrů. Les se nachází asi 1 km daleko od popsaného místa nálezu.

Jak jsem tuto muchomůrku a její stanoviště nalezl?

Historka opravdu zajímavá. Jako kontrolor hub šel jsem prohlédnout houby, prodávané v brat. tržnici. Bylo tam asi 10 druhů hub hřibovitých: dubáky, křemenáče, kozáky, kozí pysky a více druhů loupáků a klouzků, z daleka se skvěly krásné žluté lišky, ale nejvíce mne zajímala hromada bílých hub na prvém houbovém pultu tlusté babky, které jsem z dálky považoval za žampiony. Když jsem se k hromadě dostal, byl jsem v koncích. Mladé a staré bílé houby, hladký klobouk i třeň, třeně dole ořezané, bez jakýchkoliv znaků; nezbylo nic jiného, než babku rozpovídat. A tu jsem se dozvěděl, že prý to jsou „žampiony kuki - muki". Myslil jsem, že si ze mne tropí žerty, ale i sousedky to potvrdily. To vše mi nestačilo a po delší zpovědi řekla, že houby jsou smyté vlhkým hadrem a očištěné

a ve skutečnosti, že vypadají jinak. Dohodl jsem se s babkou, že mi druhý den obstará neporušené houby, vyříznuté ze země i s hlínou. Druhý den jsem skutečně obdržel 4 kusy krásných much. šiškovitých, které popisuji se skizzami ve skut. velikosti. Houby jsem ihned odnesl do výzk. ústavu min. výživy, abych je nechal mikroskopovat. Fotoaparát jsem neměl s sebou, tak jsem v přítomnosti ředitelů houbař. společnosti pp. Murgáše a Krause pořídil věrné náčrtky ve skutečné velikosti.

Obr. 13. — Muchomůrka šiškovitá, **Amanita strobiliformis Vitt.**, krásná, obrovská masitá můchomůrka, kterou sbíral a hned ve skut. velikosti nakreslil p. Dr. Drázda v červenci 1947 na Sl. Podrobnosti viz v jeho článku. Dospělá houba, p. Drázdou sbíraná a zobrazená, měla výšku i šířku 25 cm. Je to houba teplomilná, k nám přišlá z jihu, jedlá, chutná, které ČČsH stejně jako všem houbám ji /m, věnuje značnou pozornost.

Kl. kulovitý, masovitý, dlouho na okrajích dovnitř zahnutý, bílý,mladý, ojíněný, jakoby pomoučený, záhy se objevují roztrhaná velmi jemná políčka (šedobílá), zbytky to velice jemné vatovité plachetky, kterou lze lehce prstem setříti, načež zůstává kl. lesklý. Jen k temeni zůstalo několik větších, málo odstálých útržků. Mladší kusy měly na temeni hlavy několik pevnějších stroupků. Střední a starší exempláře měly klobouky krásně lesklé a byly pokryty velikými tenkými, šedobělavými políčky, přischlými, které nebylo možné prstem setříti, jako u kusů mladších. Třeň bílý, u ml. kusů nahoře užší, dolů stále tlustší až u bachraté basi se snižuje ve špičatý, hluboký kořen. Starší plod. měla pod kl. třeň širší, pak po celé délce užší, stejnoměrný, až u base ztluštěný a kořenující.

Střední plodnice, nakreslená v průřezu, ukazuje tvar třeně, který jest pod kl. nejužší a asi 1 cm níže se již rozšiřoval v šíři 6 cm a teprve k basi

se zužuje v tupý kořen. Třeň obou mladších plodnic byl po celé délce trhaně bíle šupinatý, od poloviny dolů roztrhaný ve velké kusy, asi ve dvou řadách. Lupeny čistě bílé, na okr. kl. zaoblené, u tř. volné, střídavé; jeden dlouhý, druhý asi o 2 cm kratší, zase dlouhý a další pak o 2 cm kratší, vyrůstající z klobouku asi 2 cm od třeně.

Závoj byl tenký, měkký, trhaný, z něhož se netvoří žádný límeček, nýbrž se přilepí na třeň, kde tvoří vatovité chomáčky pod klob., které záhy opadávají, že zůstává třeň pod klob. jasně bílý, hladký, trochu leskle ojíněný. Tř. u vyvin. exempl. asi od polov. dolů k basi jest vodnatě

Obr. 14. — Mladá much. šiškovitá, **Amanita strobiliformis Vitt.**, v červenci na Slovensku sbíraná a hned nakreslená p. Drázdou. Viz příslušný článek a také obr. 7.

vatovitě roztrhaný a pomalu se stává dutým. — Chuť žádná, rozkousáním dojem chrupání holub. mandlové, později lehounce pálí na jazyku, vůně zemitá jako u spissy. Výtr. el. 14—16 μ.

Velké množství plodnic m. š. jsem prohlížel sám na nalezišti u Šandorfu po celý červenec 1947, kdy rostly tam trvale. Bratisl. 20. VII. 1947.

Dr. R. Vávra: **Muchomůrka šiškovitá v krčském lese.**

Amanitae strobiliformis Vitt. localitates novae.

Když jsem bydlel v Krči, chodil jsem každou neděli na houby do tamního lesa. Zač. podzimu 1921, a to 15. X., podařilo se mi nalézti pěkný vyvinutý exemplář m. šiškovité, Am. strobiliformis Vitt., a to v nevysokém smíš. lese na velmi mírném slunečním a teplém svahu, jihovýchodně za roztylskou hájovnou. Na jílovité půdě rostla tu krásná, úhledná houba, bílé barvy, velikosti asi 15×15 cm, s velkými hrubými šupinami na klobouku, dala se snadno určiti. Jest však vzácná a já jsem ji ani před tím, ani potom nenašel. Jest to houba jedlá, podle někt. chuti výborné, a patrně teplomilná.

Ed. Beyerman:

Mé nálezy muchomůrky šiškovité.

Amanitae strobiliformis Vitt. localitates novae.

(Viz. obr. 7.)

Bylo to 10. VII. 1942, kdy jsem zahlédl za jízdy na kole, jeda z Růž. Paloučku do Litomyšle, u obce Řídký na silničním břehu jakousi silnou, mohutnou, krásně bílou houbu. Vlastně viděl jsem jen kulovitý šupinatý klobouk, noha trčela pod kloboukem v zemi. Vyrůstala v trávě pod topoly, poblíže stála lípa, vrby, akáty. Vydloubl jsem houbu ze země, avšak aspoň polovina třeně zůstala v ní. Doma jsem ji zkoumal pomocí atlasu hub prof. Macků, ale nezískal jsem jistotu. O této houbě jsem před tím nikdy nečetl ani neslyšel.

Druhý den vyšel jsem si na houby do Nedošínského háje, mé zahrady hub. A tu v hlubokém úvoze pod silnicí upoutaly mé oči opět velké bílé houby. I ony rostly uprostřed trávy, pod lipovou alejí. Vyšplhal jsem ke skupině tří statných hub a poznal jsem v nich sestry té, kterou jsem nalezl den minulý. I ony měly své klobouky ještě kulovitě uzavřené, kolem plno odhrnuté hlíny

Obr. 15. — Průřez kloboukem much. šiškovité **Amanita strobiliformis Vitt.**, aby bylo viděti její lupeny i úpony a okraj klobouku. Kreslil F. Drázda. Viz jeho článek.

a posety též těmi silnými avšak pěnovitě křehkými šupinami. Zřejmě muchomůrky, ale které! Opatrně jsem jednu po druhé dobýval z hloubky věru podivuhodné. Pouze jednu vyjmul jsem skoro celou. Pod kloboukem shledával jsem vždy lupeny bílé, tlusté, prořídlé, nohu přímou kuželovou, silnou více než u obvyklých muchomůrek. Na noze zel silný kožovitý a přece chatrný rýhovaný límeček. Pod ním pak noha zesilovala, jsouc typicky muchomůrkovitě žíhaná. Třeň na úrovni země přecházel v mohutnou, tupě kuželovitou hlízu, ohraničenou třemi vatovými, potrhanými nákružky. Hlíza byla zapuštěna nápadně hluboko do země a končila vždy jakýmsi kořenem, který se mi při dalších nálezech vždy snadno přetrhl hned u hlízy. Nevím tedy, jak hluboko sahá, soudím však, že minimálně 10 cm. Jedna houba byla něčím napíchnuta pod prstenem a v těchto místech prýštila jantarově žlutá tekutina, ač při utržení a zkoumání houby její hojná šťáva je bezbarvá. Bylo zřejmé, že tato houba má své podhoubí hluboko v zemi. Odtud pak snadno načerpá i v suchém červenci tolik vody pro své velké plodnice. Vody obsahují opravdu tolik, že papír, v němž jsem měl plodnice zabalené — polámané — byl po návratu z lesa zcela promočen. Během čtrnásti dnů mé dovolené našel jsem tam na dvou místech, vzdálených od sebe asi 150 m, celkem 8 plodnic. Tři z nich jsem poslal do výzk. Sm. ústavu. Jeho odpovědí zjistil jsem, že jsou to opravdu A. strobiliformis, nález to prý velmi vzácný. Ostatní plodnice vyzkoušel jsem — ovšem tehdy — osvědčeným způsobem, cibulí: »Necháš povařit se zkoušenou houbou kousky nakrájené cibule, je-li houba jedovatá, cibule zčerná. Je-li houba jedlá, t. j. nejedovatá, pak cibule zůstane bílá.« Nyní vím, že děje se to černání asi vlivem barvy výtrusů dotyčných hub a pak ovšem po muchomůrce zelené na př. zůstala by cibule bílá i přes její smrtelnou jedovatost a v případě staršího žampionu by zčernala, i když je jedlý, výtečný. Pamatuji,

že jsem tak jednou za maminčina dozoru zkoušel bedlu vysokou. Cibule však dokonce zhnědla, zdálo se to být neutrální, ale přece jsme to vyhodili. To bylo asi r. 1939—1940. Nuže u této muchomůrky nám cibule nazčernala a tak jsme ji nejprve po trošce, pak všechny snědli ve směsi s jinými. V r. 1943 objevila se na tomtéž místě u Litomyšle asi v počtu 5 kusů, rovněž mezi 10. a 20. červencem. Příští roky, letošní včetně, jsem ji tam už nenalezl. Mé prohlídky místa byly však jen řídké. (Dokončení příště.)

*

Výzkum muchomůrky šiškovité v mém výzkumném ústavu (MVÚ) děje se téměř od jeho začátku. R. 1910 pomáhal jsem prof. Klenkovi na jeho kurse her mládeže v Čes. Brodě. Bylo to v srpnu za krásných teplých dnů a tu jsem samozřejmě pro posluchače kursu (učitele) vždy navečer přednášel o houbách a určoval druhy hub, které mi donesli. Zde jsem se seznámil s učitelskou rodinou Moravcovou z Poříčan. Čtyři její příslušníci stali se pak mými spolupracovníky na výstavách a konečně i v ČČSH. Zvláště to platí o říd. učiteli Janu Moravcovi a jeho synovi Janu Moravcovi jun. Ti mně zavedli do lesa »Kerska«, který se stal od té doby mou takřka mykologickou zahradou, neboť jsem tam jezdil každý rok několikrát. Tam jsme přišli, bylo to ke konci srpna 1940, na starší veliké mohutné houby, které nás velice překvapily. Rozpoznal jsem v nich muchomůrku blízkou pošvatce čili katmance (Amanitopsis). Ovšem zbytky límce na noze ukazovaly na Amanitu. Tak jsem zjistil, že to je teplomilná a hlavně jihoevropská muchomůrka šiškovitá. Od této doby dostal jsem ji z Kerska několikrát; tak r. 1912 od svého spolupracovníka správce nemocnice v Čes. Brodě, Jar. Sýkory. Znovu ji donesl do poradny někdo od Moravců v červenci r. 1918 a r. 1919 a někdo ze Sadské, kde bylo tehdy mnoho houbařů, odběratelů ČČSH. Jen se pamatuji, že to bylo na začátku července r. 1919. Zkusil jsem ji k jídlu. Byla trochu mdlá, jinak neškodná. Prostě je fakt, že v lesích polabských poblíž Prahy — tedy zejména v Kersku — tehdy rostla. Následujících dvacet let byla donášena nebo posílána do poradny ústavu a na pražské výstavy každoročně jednou až dvakrát. Bylo to vždy v červenci; na výstavy pak ze Znojemska a od Košic vždy začátkem září. Bohužel v srpnu, kdy patrně roste častěji, byl jsem vždy na prázdninách mimo Prahu a většinou i v cizině, takže jsem se s ní nesetkával. Pokládám ji za houbu sice u nás celkem vzácnou, ale pro Čechy a Moravu hojnější a s více nalezišti, nežli je na př. císařka. Vzácnější než ona jsou muchomůrka vejčitá (A. ovoidea), vynikající (A. excelsa) a mohutná (A. ampla). V době okupace setkal jsem se s muchomůrkou šiškovitou každoročně. Bohaté a zajímavé byly sběry a donášky p. Beyermanovy. Zvláštní byly nálezy Hlaváčkovy a Urbanovy. O sběru muchomůrky šiškovité pp. dr. Vávrou, Beyermanem v Čechách a Drázdou na Slovensku viz výše. Muchomůrka šiškovitá patří nepochybně mezi naše teplomilné houby, houby jihu u nás na severu, resp. ve středu Evropy. Patří k nim stejně císařka jako hlíva olivová, loupáky modřínu, Gyrocephalus rufus, četné břichatky a j. Všem těmto houbám věnuji pozornost od počátku svých výzkumů. Tomu svědčí ČČSH, kde v každém ročníku je o teplomilných houbách několik statí, které jsem získal od svých spolupracovníků. ČČSH je od začátku sborníkem české původní vědy mykologické, zvláště s ohledem na praxi. Na věci prakticky nebo vědecky málo významné nemáme bohužel místo; to ovšem neplatí o muchomůrce šiškovité, jež je houbou opravdu pozoruhodnou.

Muchomůrka šiškovitá je nápadná tím, že to není houba jen lesní, nýbrž že roste i mimo les. a to hlavně pod listnatými stromy, a to zejména také v parcích. V tom ohledu se shoduje s muchomůrkou červenou. Jde dokonce také trochu za člověkem, jako ona. Je to houba velice nápadná, významná a dobře poznatelná; přesto se může u nezkušeného zaměnit s obrovskými plodnicemi much. šedé (A. spissa Fr.) a much. vynikající (excelsa Fr.) a much. mohutné (A. ampla Fr.) Na Slov. je much. šiškovitá poměrně častá. Smotlacha.

Jiří Hlaváček:

Pečárka trsnatá.

Psalliota echinata Smotlacha.

Str. popis: Statná houba; kl. 5—20 cm v pr., tvrdý, pevný, neprav. polokul., pak sklenutý až rozložený, tm. hnědý, náp. šupinatý, lesklý, v mládí na otlačených místech černající; okraj podvinutý, vločkatý. Tř. bělavý — špin. hnědý, plný, pevný. Límeček pevný, mohutný, často dvojitý n. trojitý; pod ním na tř. vločkaté zbytky plachetky. Duž. bílá neb špinavá, v mládí na řezu růžovící — rezavící, Av — ihned červenající, nasládlé chuti, vůně pryskyřičné. Lup. bledé — růžové, ve stáří čokoládové, ostří sterilní, bílé. Spory vejč. kul. 7—8/6—7 μ. Cyst. kyj. 35/8 μ. Basidie se 4 sterigmaty.

Obr. 16. — Pečárka trsnatá, **Psalliota echinata** Sm., jest zvláštní žampion, rostoucí ve velikých trsech plodnic, které vedle závoje vnitřního mají ještě povlak (velum) vnější. Ten se ve stáří rozpadá na klobouku v šupiny. Sbíral Sm. Foto Jar. Kříž.

Vyskytuje se na lesních cestách, na pastvinách, v parcích, na kompostech, ale i ve sklepích, dosti hojně. Byla zjištěna téměř ve všech částech Evropy. V ČSR byla nalezena již několikráte: u Hradce Kr. dr. Smotlachou (u stodoly), u Žehušic — Maximovičem, u Jizbic a Jirlína — Benešem, u Bohnic — Šebkem, u Košetic — Hlaváčkem atd. Je velmi měnlivá. V literatuře se pro ni vyskytuje několikero různých pojmenování. Prvně byla nalezena a pojmenována Rickenem, který v ní viděl Friesovu Ps. setigera. Friesův originál však našemu druhu zdaleka neodpovídá. Další nález je dra Smotlachy — vyobrazený v ČČsH I., obr. 45. a nazvaný Psalliota echinata Sm. Nemá ovšem nic společného s druhem Lepiota (Psalliota) echinata (Roth, Fr. Quel.). Kudrna ji popsal a vyobrazil v ČČsH II., p. 246 pod jménem Ps. praenitens Beck. Prof. Velenovský ji nazval Ps. bivelata a přesně popsal v Č. houbách str. 562 a v Mykol. III., str. 106, kde je také dobře vyobrazena.

Mladší názvy jsou: Langeův Ps. subperonata Flora Agaricina Danica, str. 59 a Benešův Ps. Bohemica, ČČsH XIV., p. 9. Konečně nejnověji Möller a Schäffer v Führer für Pilzfreunde 1939 v ní vidí Agaricus vaporarius Vitt. — Vittadiniho druh však jeví blízké vztahy k Ps. campestris (L.) Fr. var. praticola Fr., takže názor Möllerův a Schäfferův nelze potvrdit.

Dr. F. Smotlacha:

Pečárka trsnatka.

Pečárka trsnatá čili trsnatka (viz obr. 16 a 17) je zajímavá vývojově mezi pečárkami — jichž plodnice rostou většinou jednotlivě — praviodelnými družami plodnic, jak je vidíme na obr. 20. Když dospěje, utvoří se z nich obrovské shluky, neboť jednotlivé její plodnice na úrodné půdě (je to saprofyt) vyrostou obyčejně i do veliké šířky klobouků na dlouhých tlustých nohách. Tak vyrostla jednou na našem sadě u mého bratra na Zámečku u stodoly (roste tam od mého mládí a téměř každým rokem), kde hnily hojné zbytky po mlácení obilí, do velikosti opravdu nápadné. Rostla v bujné směsi vysokých bylin, jak rostou za příznivých let u stodol, kde je husy nebo kozy neožírají. Trsnatka

Obr. 17. — Pečárka trsnatá, **Psalliota echinata** Sm., táž houba jako na obrázku předešlém, ale zespoda.

s nimi bojovala o místo na zemi i o prostor na slunci i ve vzduchu. Hned jsem poznal nápadnou podobnost (chomáče, šupinatost), šupinovkám (Pholiota), na př. ke kostrbaté, k některým třepenitkám (Hypholoma), na př. k třepenitce slzící a třepenitce hlava Medusina, třebas jinak jsou oba rody dosti vzdálené. Poznal jsem, že u ní jde o jistou formu virulence, mimořádné životnosti, jaká se u ostatních pečárek uplatňuje ve velkých plodnicích nebo v celých chomáčích plodnic. Vidíme také, že pečárka trsnatá ve svých shlucích patří částečně i mezi význačné a pozoruhodné houby rolníka, neboť je jedlá a chutná, jako pečárka obecná a roste často s rolnictvím v souvislosti. Ovšem vyskytuje se roztroušeně také všude jinde. Ústavu bývá posílána každoročně jednou či dvakrát. Vždycky je to veliká, pozoruhodná zásilka pěkné družy hub, jak ji vidíme na obrázku. Pozornost budí — jsou nečekaná — vždycky, proto tolik jmen v literatuře. Každý mykolog, když na ni po prvé přijde, myslí, že našel něco nového. Mně se to stalo v srpnu r. 1907 (Zámeček). Kdo něco víš o této zajímavé houbě, sděl to laskavě redakci!

R. Antoš:

Poznámky k růstu hníku inkoustového.

Coprinus atramentarius Bull.

Tato houba rostla ve značném množství kolem pařezu hrušky na našem dvorku. Pařezu bylo používáno jako špalku na štípání dříví. V čas sucha jsem kropicí konví poléval jak pařez, tak jeho okolí a stále sbíral pěkné plodnice, které v polévce či ve smaženici chutnaly výborně. Pod-

houbí a časté zalévání přispělo k tlení pařezu, a poněvadž překážel při skládání uhlí, vykopal jsem ho. Při vykopávání kořenů bylo cítit intensivní hubnou vůni a dřevo bylo pokryto bílými vlákny mycelia. Teprve po zaházení jámy jsem si vzpomněl, že jsem zničil tuto lokalitu. Ale příští rok hníky rostly dále, jen místo výskytu se posunulo k balvanům, jimiž byl obklopen záhon. Obrázek, svého času v ČČsH uveřejněný, ukazuje, jak plodnice se tlačí z pod velkého kamene, kde vlhkost byla větší než na ušlapané a tvrdé cestě. Vyrůstaly ze zbytků kořenů, které zůstaly v zemi, přestože většina podhoubí byla zničena. Z toho lze usouditi, že značným poškozením podhoubí není nijak omezen jeho další růst a výskyt plodnic. Proto také otázka **zda máme houby vytrhávati či řezati,** nemá **velkého významu, poněvadž poškozené podhoubí** roste a fruktifikuje dále, ovšem za příznivých tepelných a povětrnostních podmínek.

Pěkný obrázek hníku inkoustového přináší nový Smotlachův fotografický atlas. Ten vyrostl podle sdělení autora v září 1943 na dřevěm a nahoře pak živým zeleným mechem kryté lesní cestě, žije hniložijně na dřevě tam hnijícím.

Jožka Kavka:

Houby o vánocích.

R. 1943 se nám opět ta „mrazivá Barbora" osvědčila. Na 4. prosinec připadla první čtvrť měsíce, na 11. t. m. úplněk, na 19. třetí čtvrť a 27. nový měsíc. A jak šel měsíc nahoru, začaly mrazy, a jak ubýval, nastala obleva. Tak se stalo, že před vánoci zmizela sněhová přikrývka a les opět ztemněl věčnou zelení jehličnatých stromů a vždyživých porostů brusinek, devaterníků, protože dvoudomé, zimostrázku, kručinky a j. Znovu se objevily svěží mechy, dvouhrotec, rokyt, ploník, bělomech a lišejníky. A v mechu i jehličí opět jsme mohli spatřit různé houby, které vyrostly v říjnu a v listopadu a jež mráz se sněhem dokonale konservoval.

Vypravil jsem se několikrát — v Jincích — koncem prosince 1943 do lesa a nacházel ve větším množství hlavně tyto druhy: Cantharellus aurantiacus Wulf., liš. oranžová — ve velkých spoustách, zachované, ale podivně přebarvené plodnice. Klobouk svrchu špinavě okrový, ke středu temný, okraj světle lemovaný. Oranžová barva lupenů trochu vybledla, třeň ztemněl. Celkem dosti ozdobně vyhlížející v prostředí smutného zimního lesa, zvláště některé plodnice, které připomínaly svrchu nějaký pestrý choroš. Canth. infundibuliformis Scop., liška nálevkovitá — méně častá houba. Ostatně velmi hygrofanní, promáčená, ztratila svou pestrost, jakou měla v létě. Proto ji v zimě snadno přehlédneme. Clitocybes clavipes Pers., str. kyjonohá — vodnaté, odbarvené plodnice se statným třeněm, na dolním konci charakteristicky ztlustlým. Collybia butyracea Bull., pen. máslová — hojná v tmavějších lesích, plodnice s kaštanově hnědým kloboučkem vyrůstají jednotlivě v zetlelém jehličí. Bílé lupeny pěkně kontrastují s hnědočerveným třeněm. Hyph. fasciculare Huds., tř. svazčitá — na pařezech buď zachované nebo již zčernalé shluky. H. capnoides, tř., maková, zachovalejší, dosud požívatelné. Klobouky nápadně kulovité, nerozprostřené. H. lateritium Schff., tř. cihlová — statné exempláře s cihlově zbarveným kloboukem. Lep. amianthina Scop., bedla osinková — menší žluté kloboučky, dlouhý tenký třeň. Na světlých místech v lese, na okrajích pasek. Lyc. gemmatum Batsch., pých. obecná — houfně v lese, již „odkvetlé", s proděravělou peridií a uvolněnými výtrusy. Mar. scorodonius Fr., šp. česneková — ve spoustách, zcvrklé, česnekový zápach dosud intensivní. Mycena rosella Fr., helm. narůžovělá — plodničky s narůžov. kloboučky pokrývají celé plochy ve smrkovém lese. Spathularia clavata Schff., lopatička — žluté lopatkovité plodničky, ploše smačklé, s bílým „držátkem", šťavnaté. Když trochu zaschnou a dotkneme se jich, „kouří". Výtrusy totiž vyletují z vřecek v podobě bělavého prášku.

Jednu houbu jsem r. 1943 o vánocích nenašel — ačkoliv jiná leta roste hojně v listopadu i v prosinci. Měl jsem ji loni na Štědrý den k večeři

a výborně nahradila rybu. Je to plžatka mrazová (L. v i t e l l u m A. Sch.). Je mi opravdu hádankou, že se r. 1943 nevyskytla. Snad je to zjev krajový. Jiné plžatky rostly už v říjnu (L. lucorum Kalch., L. agathosmum Fr.), ale po těch už nebylo koncem prosince ani památky.

Pozn. red.: Houbám pokračujícím z podzimu do mírné zimy věnujme zvl. pozornost! Pište o nich! Sm.

Dr. P. K u r z :

Šupinovka kořenatá.

Pholiota radicosa Bull.

Šupinovku kořenatou jsem nalezl po prvé u nás (Horní Bezděkov u Unhoště) v září 1945 na vrchu zvaném Kostelíček, v místě, kde rostou modříny, smíšené s borovicemi a duby. Vyskytovala se tu v trsech i jednotlivě a postrádala v literatuře uváděné silné fenyklové vůně. Jedl jsem ji v polévce i smaženou ve směsi. Je velmi chutná, byť trochu tuhá a je

Or. 18. — Muchomůrka růžová, růžovka čili masák, **Amanita rubescens** Pers., kdysi prašivka, ale dnes naší velikou čtyřicetiletou propagací, kterou před tím začal již Bezděk, u nás téměř všeobecně k jídlu sbíraná. Obrázek ukazuje, jak doveďe v lesním humuse z hloubky vyrůst a pokryv nad sebou velikou silou růstové osmosy pozvednout. V tomto stavu bývá zvlášť jemná, bělavá a bez larev. Foto V. Nepokoj, napsal Sm.

lepší než šupinovka kostrbatá. Vyskytuje se tu ale vzácně a tak nemá sběr její praktického významu. V atlase Kavina-Tvrz je tato šupinovka kořenatá chybně určena (ač má zřejmý prsten!), jako pásenka zdobená, Telamonia armillata Fr., jež má jen lehkou pavučinku. Nebyl tu poznán zřejmě ani rod. Kdo šupinovku kořenatou sbíráš, sděl svoje zkušenosti o ní redakci.

Fr. S t e i n b r e n n e r :

Obrovská úroda čirůvky nahé na podzim 1946.

Tricholoma nudum Bull.

Na stránce 104. ČČsH v čís. 7.—8. ročníku XXIV je otištěn článek Dr. Pavla Kurze, který se zabývá věcí, jež je uvedena v nadpise. K tomu dovoluji si podotknouti, že i ve Slezském pohraničí objevila se v nezvyklém množství na místech, kde něm. vojsko mělo koně, tedy na hromadách

koňského hnoje a trusu, čirůvka, na pohled čirůvka nahá (T. nudum Bull.). Při bližším prohlédnutí těchto čirůvek musí býti každému houbaři nápadno, že tyto čirůvky mají sytější barvu fialovou, že dužina houby při rozkrojení je rovněž skoro stejně fialová jako povrch kloboučku, třeň že je stíhlejší než bývá u známější čirůvky nahé a že houba roste uvnitř jehličnatých lesů na jehličím pokryté půdě a hlavně na místech kde je koňský hnůj a trus. Čirůvka nahá podle mých zkušeností roste na pokraji lesů, je barvy šeděfialové, dužina je bělavá s nádechem do fialova, hlavně pod povrchem kloboučku a hloubku. Tento je zavalitější a dole u země trochu ztluštělý. Srovnal-li jsem tyto rozdíly, přišel jsem k přesvědčení, že v pozdním podzimu 1946 u nás se hojně objevivší čirůvka není asi čirůvka nahá — T. nudum Bull, **nýbrž čirůvka fialková — T. ionides Bull.** Sbíral jsem ji do polévky, na smaženice i k sušení. Je dobrá, ale přece o trochu méně vonná, než čirůvka nahá! Naložená v octě je chutná. Proto pozor! Věnujte podzimním fialovým čirůvkám větší pozornost nežli dosud a snažme se příští léta oba zmíněné druhy dobře odlišiti.

Pozn. red.: Ano, **čir. fialková** čili **menší** (než fialová) roste pozdě na podzim, kdo ji znáte, napište o ní. Viz též nový můj atlas. Sm.

Věnceslav Šípek:

Václavka císařská — houba Slovenska.

(Viz obr. 22.)

Václavku císařskou jsem nalezl v srpnu ve Ždiáru ve Vys. Tatrách, v nadmořské výšce asi 1000 m. Lesy jsou tam na svazích kopců jehličnaté, a to ponejvíce smrky a jedle. Lesní půda je vlhká, částečně s travním a borůvkovým porostem. Houba roste ve skupinách na zemi, není nakloučená! Vzácná ani hojná v tom kraji není. Tři, na první pohled značně odlišná stadia ve vzrůstu plodnice, souvisí se stavbou třeně a klobouku. Silná blána, halící v mládí rouško klobouku, je pevně přirostlá ke třeni. Třeň se od spodu rozšiřuje a v místě přirostlé blány, kde je nejobjemnější, se náhle příkře zužuje. Kl. je v mládí malý, silně podvinutý a blána zakrývá i jeho podvinutý okraj. Tím mladá plodnice vypadá jako jednolitá kuželovitá hlíza. Uprostřed vývoje vynikne její klobouk, ale zůstává podvinutý. Teprve dospělá houba má klob. široký, rozevřený, mírně nálevkovitý. Tím se stává, že tamnější chataři, t. j. letní hosté z Čech, se domnívají, že dospělá houba je jiného druhu. O mladých někteří tvrdí, že je kupují lékárny k lékař. účelům. Houba má pronikavou vůni, není křehká a její pěkná bílá dužnina velmi pozvolna hnědne. Slovenské vesnické obyvatelstvo václavku císařskou nesbírá, neboť za jedlé houby pokládá většinou jen hřiby, obecné a „kuřátka", t. j. lišky. Doufejme, že jednou se využije bohatství hub v tatranském předhoří, velikého co do rozmanitosti i množství, až tam pevně zakotví mykologické poznání.

Pozn. red.: Také václavka císařská projevila r. 1947 svou životnost a vyrostla podivuhodně často — viz můj článek v před. trojčísle. Sm.

*

Hledejte topolky (Tricholoma populinum Lange). Jsou to čirůvky velmi tuhé, pěkně po mouce vonné, příbuzné lesní čirůvky masité (T. pessundatum Fr.). Najdou se od září do prosince (měli jsme jí letos, ovšem v malém počtu, na naší výstavě na začátku října v Praze), často ve spoustách všude pod starými topoly, zvláště na březích rybníků, řek a potoků. Tam i nyní je naděje, neboť tato místa (kde rostou topoly) většinou jsou vlhčí, majíce spodní vodu právě ze zřídel, u nichž topoly rostou. Pražanům a obyvatelům velkých měst unikají, neboť rostou pozdě na podzim a mimo les, kam se obyčejně již na houby nechodí. Za mého mládí rostly v mém rodišti pod topoly na Zámečku. V letech 1910—13 sbíral jsem je pod topoly u Dohalic, Čes. Brodu a Čelákovic u Prahy. Od r. 1918 nalézám je u mého rodiště pod topoly na hrázích dvou hradeckých rybníků, t. j. »Roudničky« a »Cikána«. Za okupace nasbíral jsem jich na těchto místech mnohdy přes metrický cent, neboť topolka roste ve sražených hustých hejnech a na místech, kde se usadí, v překvapujícím množství. Vidíte přímo na vlastní oči, jak roste ve spojení s topolem. Pražští návštěvníci mých přednášek a našeho ústavu se pamatují, kolik jsem jich rozdal čerst-

vých, sušených i v soli naložených svým přátelům, kteří si na topolce, třebas že je velmi tuhá, v polévce a v omáčce velmi pochutnávali. Je to ovšem více koření a pochutina nežli potravina. Pokládám topolku pro její celkové vlastnosti za zcela samostatný biologický druh, ovšem příbuznost její s jinými hnědými čirůvkami, zejména se s vrchu zmíněnou čirůvkou masitou, je samozřejmá. Hledejte ji! Hlaste se, kdo ji sbíráte. V letech nouze, t. j. ve válce, byla prodávána s úspěchem i na královéhradeckém houbařském trhu, ovšem tehdy jen na černo. Smotlacha.

V jaké nadm. výšce se ještě vyskytují větší houby? Článek, otištěný v ČČsH 1934, doplňuji tímto: Letos jsem ve Vys. Tatrách sbíral překrásné hřiby borové i hřiba strakoše (Bol. variegetus) v nadmořské výšce skoro 2.100 m tam, kde kleč tvoří jen velmi nízké, rozstroušené porosty. Žijí tedy obě houby i v symbose s horskou klečí. Oba druhy se neliší na pohled ničím od hub žijících v našich bor. lesích. Jan Bulíř.

Hřiby na Tatrách. Na cestě z vrcholu Ostervy do Vyšných Hágů (asi 100 m pod vrcholem) — tedy asi 1800 m vysoko, nalezl jsem na pokraji kleče v trávě krásné typické plodnice hřibu pravého (forma borová) — B. pinicola Vent. až 1 kg těžké, zdravé, krásné, bezvadné. Bylo to 1. VIII. 1947. Ing. Rud. Procházka.

V mé zahradě v Hor. Mokropsích pod smrky a břízami rostou v létě čechratka podvinutá, kozák březový a hřib obecný. Spoustu hníků našla jsem vždy v létě a na podzim pod rybízy. Na pařezu listnáče sbírala jsem opeňku a na podzim v celé zahradě (bývalý les) spoustu václavek a v trávě černajících se šťavnatek špičatých. Jiřina Housková.

Holubinka olivová. Po hrubém prohlédání části č. středohoří, ležícího na levém břehu labském, t. j. od Lovosic do Biliny v letech 1939, 1940, 1941, 1942 a 46 zjistil jsem, že hol. olivová roste pouze na jižním svahu tohoto horstva, a to v bučinách nebo smíšených lesích. Nejhojnější naleziště je smíšený les (buky a duby) vých. od Mukova u Biliny. V celém vých. Krušnohoří chybí a též v Č. Švýcarsku v okolí Hřenska není po ní stopy. Václav Sobotka.

Hadovku psí (Ph. caninus) našel jsem počátkem srpna 1947 ve smrkových, dosti vlhkých lesích u Vřeskovic (okres klatovský). Donesl jsem ji do MVÚ. Hadovky byly již popsány podrobněji v ČČsH a tamtéž vyobrazeny. JUC. Jaroslav Pavlousek.

Hřib černoch. R. 1947 objevovalo se v lesích u Kladna značné množství hřibu šiškovce (černocha) B. strobilaceus. Doma jsem mnoho exemplářů určoval lidem. Budil pravděpodobně pozornost svým zjevem. Stejně hojně rostl u nás i r. 1945 a 1946. Dr. Josef Žofka.

Hřib šiškovec čili černoch roste u nás v posledních letech (až na rok 1947), zdá se mi aspoň, častěji nežli dříve. Do poradny přichází velmi často. Smotlacha.

Choroše sírového viděl jsem dnes (17. V. 1947) jak roste na akátu v Troji. Vyrůstal na starém, tlustém, mohutném kmeni, kde kůra stářím byla odpadlá. Byl asi 20 cm vysoký a 6 cm široký, vyrůstal na západní straně kmene. Fr. Xaver Margold.

Stačil malý deštík, aby vyrostl na západní straně kmene (kam hlavně padá déšť), když před tím byly více než dva měsíce plného slunce, sucha a tepla. O tom jsme mluvili již předešle. Smotlacha.

V květnu (7. V. 1944) dodal jsem do MVÚ z Lysé n. L. tyto houby: houževnatec tigrovaný (byl fotografován pro atlas), špičku obecnou, šupinovku rovnou, ryzec kravský, choroš šupinatý, mrvel rýžkatý a rozmanitý. Václav Hájek.

Týden po výstavě (20. X. 1947) na přednášce a v semináři ČMS a MVÚ (Dr. Kotrouš) konstatováno, že rostou jen houby pařezové, ze země nic. Ty donesli pp.: Pavlousek z Modřan (třep. vlahomil., štít jelení). Dr. Kotrouš z Lysé (třep. svaz. zápašnou, čechrat. černohuňatou a krásnorůžek sliz.). Rud. Knetl z Prahy (štít. jelení, opeňky, mrvel zvoncovitý). Odvárka ze Šárky (peníz. sametonohou). 21. X. 1947 byl v Praze mráz 8 stupňů, ale venku (na Zámečku), jak jsem 24.—27. X. 1947 zjistil, tolik neúčinkoval. Náš spolupracovník z L. Bohdaneč, p. Fr. Jiroutek, nalezl ještě 27. X. 1947 pěknou třep. svazč.

Choroš dubovník čili »beraní hlavu« sbíral jsem svého času pod habry a lískami u Střepkova (u Dukly) ve váze 14 kg. Josef Motyka.

Choroš bukovník (dubovník) sbírám od mládí na kořenech buků poblíž svého rodiště v obci Gyraltovce (okr. Kurima ve vých. Slovensku). Již otec mi jej ukázal. Roste tam občas po deštích dodnes. Adam Goliáš.

Václavky pro praž. houbařskou výstavu našel jsem 3. X. 1947 u potoka v Krči v cihlách. Mimo to sbíral jsem tam ještě třepenitku svazčitou a pahřib hřibovitý. Jan Šoukup.

Krásný houževnatec důlní posílám na výstavu (12. X. 1947) z dolu Lauš-man. Josef Baumann.

Posílám do naší pražské houbařské výstavy zvlášť velikou plodnici choroše šupinatého z topolu u Litolí u Lysé. 10. X. 1947. V. Nedorost.

Byl jsem 5. X. v Jablonci n. Nisou a posílám odtud houby na praž. výstavu: václavky, penízovku máslovou, třepenitku svazčitou, zakouřenou a j. 6. X. 1947. Ladislav Bendl.

Václavky jsem ve mšenských lesích sbíral 28. IX. 1947 ve značném množství. Byly již přestárlé. J. Kašpárek.

Topolky sbíral jsem v letech 1933 a 1934 v Hradci Král., v Kuklenách pod topoly u silnice ku Praze. Rostly tam v říjnu hojně. Jsou tuhé, ale jedlé. Frant. Zavázal.

Hřib smrkový, krásný, tuhý, zdravý, ztmavělý od zimy, našel jsem pro letošní pražskou výstavu jediný v celém lese u Humpolce. Zřejmě tam vyrostl pro prof. Smotlachu. Z dopisu ze dne 10. X. 1947. Miloš Poláček.

Šupinovku slizkou pro výstavu v Praze sbíral jsem 9. X. 1947 v Luhačovicích. Rostla 1½ m vysoko na vrbě. Dr. Petera.

Na pražskou výstavu podařilo se mi 3. X. 1947 v přeschlých borovinách kolem M. Žďáru nalézti jen zbytky: Flammula sapinea, Collybia maculata. St. Jetmar.

U nás na Krucembursku houby pro sucho dávno nerostou. Po malém deštíku vyrostla zde na strništi osamělá bedla odkoralá (L. escoriata), kterou posílám na pražskou výstavu. (4. X. 1947.) Josef Bílek.

Pro výstavu 5.—12. X. v Praze podařilo se mi v lesích broumovských přes velké sucho nalézti asi 20 druhů hub, z nichž mne zajímaly: veliká kořenitka nadmutá, drobná penízovka hliznatá, jediná liška popelavá a oranžová, čechratka podvinutá, ryzec hnědý a ryšavý, bedla osinková, pestřec obecný a j. 4. X. 1947. Vlad. Hindrák.

Pečárku zápašnou pro výstavu našel jsem dnes ráno v sadech Vrchlického na chodníku u lampy. 12. X. 1947. Josef Prokeš.

Posílám pro výstavu pečárku zápaš. a k tomu kržatku červenou (N. furfuracea). Růž. Vtelenská.

Bělohnojník čili bedla cibulkatá. Posílám do ústavu bílou, jako vatou krytou houbu, rostoucí v chomáči na kompostě. Prof. Smotlacha určil ji za formu bělohnojníku (Leucocoprinus), která někdy a někde bývá více zažloutlá. František Liška.

O špičce bez trávy ve smrčině napíši po dohodě s redakcí v některém příštím čísle. Ing. Albert Urban.

O červivění hub a jiných otázkách budu psáti, jak jsem začal již v min. ročníku, v příštích sešitech ČČsH. Ing. Jiří Štěpánek.

Šest březových křemenáčů (tak jak jsou zobrazeny v Smotlachově novém atlase), našel jsem 16. XI. 1947 po deštích (3.—15./XI.) v lese u Výžiny v březovém háječku u rybníčka. Jaroslav Talásek.

Jedinou houbu nalezl jsem za celý rok 1947. Byl to hřib obecný, který rostl v lese ve střel. zákopu, kde bylo trochu vlhko, ač celý les byl jinak suchý. Bylo to konc. července v Šárce. Josef Kotek.

Hřib »jedlový«, rostoucí často na jílu a pod jedlemi, nalezl jsem letos, když jsem byl v době své nemoce (trochu se mi ulevilo) na houbách, za plného sucha v jedlině. Ve vých. Č. nazývají tak totiž (viz Smotl. monografii čes. hub hřibovitých z r. 1909/11 hřib bronzový (B. aerus Kr. appendiculatus Sm.). Jiná jeho místní lidová jména, uvedená i v oné monografii, jsou: hřib panenský, panský, kamenný, kamenáč. I hřib přívěskový se mu říká. V monografii se dovíme, že je to houba, rostoucí i za sucha, jako kozák dubový. Také roku 1947 se to ukázalo. Fr. Trojna.

Plicním infarktem onemocněl náš spolupracovník řed. měšť. škol. Frant. Trojna z Ústí n. O. Nyní se uzdravuje. Gratulujeme mu všichni. Proto máme od něho jen málo zpráv a článků, ale přijdou. Smotlacha.

Houževnatec důlní, poslaný ústavu p. inž. Baumannem z dolu Laušman, mne překvapil svou krásou. Příroda je úžasná ve svých výtvorech a u hub zvlášť. Pořídil jsem proto jeho fotografický snímek. Bedřich Čejka.

Ohromnou plodnici choroše šupinatého o průměru 55 cm a váze 4 kg jsem našel v Aníně na řece Otavě, asi 12 km jižně od Sušice. Vyrostla na pařezu listnatého stromu, pravděpodobně buku. Inž. Karel Široký.

Moji zprávu o pečárce ovčí a j. houbách chystá redakce příště.
Jaroslav Zíma.

V červenci 1947 (9.—21. VII.) houby na Písecku, kde jsem prodléval, trochu rostly, neboť tu sprchlo. Přesto hub celkem rostlo proti jindy jen málo. MUDr. Jaroslav Vurm.

Posílám třepenitku svazčitou, kterou jsem sbíral v lesíku u Lázní Bohdaneč ještě 27. X. 1947. Mráz jí neublížil. Jinak houby pro sucho nerostly a nerostou. Byl bych je jinak poslal na výstavu. Fr. Jiroutek.

Morchella mirabilis Sm., smrž baretová (viz obr. 1. a 12.) jest naší novou smrží evropskou, popsanou po prvé prof. Smotlachou. Je to sestra smrže pálkové, jak je zobrazena a popsána v novém Smotlachově atlase, Mycologia practica. Prosíme čtenáře, aby si laskavě vzpomněli, kdy a kde tuto smrž viděli a p. prof. dr. Žofku prosíme o sdělení obratem podrobností, zvláště v kterém roce byla na Kladně sbírána. Dále žádáme, aby všichni čtenáři dávali příští jaro na tento druh (roste podle dosavadního zjištění v květnu v našich starých městech) dobrý pozor. Vše sdělte redakci.
Miroslav Houška.

Letošní výzkum hub je jistě zajímavý. Nerostly, ale ČČSH je plný krásných a zajímavých zpráv. Prosíme všechny spolupracovníky, aby stejně sledovali houby listopadu, až poděstích nastanou, prosince 1947, jakož i zimy a jara 1948. Všechno, co zjistíte, je dnes biologicky a ekologicky vysoce zajímavé. Prosíme zejména naše staré pracovníky z r. 1909, 1919, 1921, 1941 atd. (kteří se často již pro starosti a nemoce odmlčeli), aby houbařským letům 1947 a 1948 právě pro jejich zvláštnost počasí věnovali pozornost a srovnali je s lety před tím. Napište nám všichni svoje zprávy co nejdříve. Všechno sdělte, všeho bude využito, jak vidíte z nového atlasu i z ČČSH, pro vědu. Smotlacha.

C. Výzkum krajový a lokální. Mykologické zahrady.

Karel Klapač: **Na houbách u Milovic.**

Od svého mládí houbařím a téměř třicet let pracuji v tomto oboru soustavněji, zásluhou svého bývalého učitele a nyní vzácného přítele prof. d.r Smotlachy. Když jsem před 25 lety u nás na Milovicku začal sbírati houby, nebylo nás houbařů mnoho a sbírali jsme jen některé druhy hub, ale lety se zájem stále stupňoval a znalost dalších druhů vzrůstala. Nemalý podíl má na tom právě dr. Smotlacha, který tak soustavně nás poučoval, přednášel a pořádal výstavy.

Lesy milovické nejsou právě nejrozsáhlejší, poněvadž stále musejí ustupovat potřebám vojenské správy k účelům vojenského cvičiště a střelnice. Přesto ale každý houbař si zde přijde na své a v sezoně zde máme i hojnost návštěvníků z okolí a každý z nich jest jistě plně uspokojen.

Rostou zde téměř všechny druhy hub, ať vkročíte do lesa v kterémkoliv místě. Zvláště zde nalézáme všechny druhy hřibů, křemenáče, kozáky, holubinky, lišky, zelinky, havelky, syrovinky, klouzky, václavky, bedly, kuřátka, kotrče, ryzce, čechratky, čirůvky, špičky, májovky atd.

Zdejší vojenská cvičiště (louky) jsou velmi bohaté na krásné žampiony výtečné chuti, špičku travní a na jaře pak májovky. Zelinky a májovky jsem často sbíral až do vánoc, smrže a chřapáče nejčasněji od konce března.

Za celých více jak 25 let se mi ve zdejších lesích ještě nepřihodilo, že bych zde nalezl některou houbu jedovatou, nepřihodil se zde ani v okolí žádný případ otravy houbami a ani nikdo ze starších houbařů se na takový případ nepamatuje.

Milovice mají dobré spojení s Prahou (vlakem do Lysé nad Labem 1 hod. a pak 10 minut autobusem) a proto se zde často setkáváme i s pražskými houbaři.

Vlad. Hindrák:

Les u Březové a Verneřovic (okres Broumov).

Sucho 1947 zasáhlo velmi těžce i lesy ve zdejších polohách (prům. 460 m nad mořem, lesní hřebeny do výše 600 m). Lesní mokřiny, které jiná léta byly nedostupné, jsou vyschlé a tvrdé. Podhoubí je suchem asi zničeno.

Vycházky do lesa jsem začal v červenci, neboť dříve mi to nebylo možno. Byly bezvýsledné. Teprve 12. VII. po vyd. dešti zjistil jsem v lese v hojné míře špičku žíněnou (M. androsaceus L.), jejíž plodnice vyrůstaly na jehličí a drobných větvičkách smrkových i borových. Za několik dní plodničky následkem sucha seschly a pak úplně zmizely. — Dne 19. VII. objevil jsem místo pro sběr výhodné, a to úvoz na kraji lesa u Březové podél potůčku. Na tomto místě jsem pak častěji houby nacházel, i když v hloubi lesa a na hřebenech nebylo zhola nic. Téhož dne jsem našel pestřec ob. (Scl. vulg.) v písku. Dne 21. VII. jsem našel první a poslední dvě plodnice hřibu ob. (B. bulbosus Schff.). Dále jsem sebral několik plodnic hol. mandlové (R. vesca Fr.) a zjistil hol. hřebenitou (R. pectinata Bull.). Hol. mandlovou nosil jsem pak domů skoro denně do konce července. Upravoval jsem je pouze na kmíně bez vajec a byly velmi chutné. — Celý srpen jsem byl již bez hub. Při úporném hledání zjistil jsem porůznu staré plodnice chorošů, holubinek atd., avšak pro jejich stáří jsem je nemohl určiti. — 14. IX. jsem opět na uvedeném místě zjistil much. červenou (A. muscaria L.), pých. obecnou (L. gemnatum Batsch). Sebral jsem několik plodnic hřibu sadního (B. hortensis Sm.). Hledal jsem lípu, jako strom, se kterým žije v symbiose, avšak zjistil jsem později, že se vyskytuje i pod olšemi, které jsou u potoka.

Karel M. Jakoubek:

Letošní (1947) houby v Podkrkonoší.

V okolí Držkova v Podkrkonoší jsou menší lesy, které za obvykle vlhkých let dávají bohatství hub. Leč ani letos při nedostatku vláhy se tyto lesy neodmlčely. Bukový les Skaličky (sklon k sev.) poskytoval až do 15. VIII. hojnost hol. namodralých. Dobré byly na sušení a dobře chutnaly v octě a cibuli jako ryzce naložené. Horský palouk se sklonem sev., min. roku na podzim močůvkou politý, byl nalezištěm četných žampionů v místech, kde tráva nadbytkem pohnojení byla tmavá a bujná. Žampiony tu rostly na výsluní i za veder až i 5krát po sobě na obvodu pruhů bujné trávy. Les Plchov u Držkova, převážně smrkový, promíšený borovicemi a břízou s podkladem rašelinným, dává každoročně na týchž místech značné množství sluk, které lid zde odedávna sbírá pod názvem „špička". I letos tu sluky trochu rostly, ale přímo v rašeliníku, kde jsou jindy třasoviska a kam nelze pro mokro vstoupiti. Při sběru sluk pravidelně zjišťuji přítomnost a blízkost rašeliníku. (Loni v lesích u Lužné a Lišan jsem nalezl velikou skupinu sluk v lese bukovém u stružky s vodou, také v rašeliníku.)

V. Nepokoj:

Kalendář hub roku 1946 Orlických hor.

Jaro v mykologické zahradě (Jablonec n. O.).

V měsíci březnu, kdy je ještě sníh, se ukáže na známém místě kržatka průsvitná. Duben byl měsíc suchý a proto nebyla naděje, že by se nějaká houba objevila. Až 19. V. jsem našel na známém místě na břez. pařezu opěnku, která tam potom ještě vyrostla 14. VII. a na podzim. Jinak se v květnu nic mimo pár lišek neukázalo. Až 2. VI. našel jsem hřiba borového, masáka a koloděje. Za týden již bylo více hub, ač ojediněle se ukázal hřib borový, dubový, koloděj a liška ob., masák, peč. lesní a hol. zlatá. Tyto ojedinělé houby se ukazovaly po 14 dnech, a to proto, že bylo v celku sucho. Jedině, co jsem našel, byl 26. VI. hř. smrkový a katmatka. Větší

úroda se jevila 29. VI. a to hř. borový, dubový, smrkový, křem. osikový, koz. březový, katmatka, masák, koloděj. Z holubinek namodralá, mandlová, trávozelená, z jiných slizák, šedivka, liška, pen. nahloučená. Tyto houby více méně rostly do pol. měs. července.

*

Žižkovský vrch Vítkov je mou mykol. zahradou, kterou každoročně prohledávám. Během roku roste tu mnoho druhů hub. Otakar Tichý.

Již r. 1912, když jsem na podnět holubinkáře Zváry pořádal v Karlíně (v radnici) houb. výstavu, sbíral jsem s ním houby na stráních Vítkova. Našli jsme tam tehdy pých. obrovskou, bedlu odřenou, václavky, žamp. lesní, rosolovku střevovitou, hadovku atd. Za vlhkých let je to velmi vděčné místo na houby. Sm.

Kamenický Šenov 29. X. 1947. Posílám do ústavu 3 velké, statné, nápadně kompaktní, suché, ale zachované plodnice tř. svazčité, která se podobá tř. cihlové nebo veliké tř. zakouřené, ale svou zeleností lupenů a hořkostí se liší. Sbíral jsem ji 14. X. 1947 na své zahradě u jedlého kaštanu. Snad cizokrajný strom zde působil i na saprofyta! S houbami v našem kraji je letos bída, pro sucho nerostly a nerostou. Arnošt Jech.

Snad každý les má své zvláštnosti. Na hřebenech a svazích Křiviny u Bolehoště vyskytuje se ve velkém množství kl. dutonohý, čechr. podvinutá i opěnky, kterážto chutné houby jsou houbaři, kteří tam jezdí za hřiby a křemenáči i z Hradecka a Náchodska, přezírány. Václav Chmelík.

Jubilejní a tradiční (každoroční) výstava hub ČMS, ČČsH a MVÚ,

která byla i krajovým přehledem růstu hub v ČSR v době sucha, konala se 5.—12. X. 1947 v hlav. budově č. techniky v Pr. II., Karl. nám. Byla to moje jub. výstava (40 let) od r. 1907, kdy jsem sestavil několik výstavek hub pro své přátele — houbaře ze Sokola ve Třebši, v N. Hradci Kr. a učitelé Klenkových kursů herních v Praze, při nichž jsem o prázdninách asistoval. Pak je to také jub. výstava mého MVÚ (35 let), který jsem jakožto bezplat. houb. poradnu založil již r. 1909. Za pomoci houbařů v MVÚ pracujících (»Kruh č. houbařů«) zařídil jsem r. 1912 v Praze tři třídenní velmi úspěšné velké výstavy (stejně jako r. 1913), první toho druhu u nás i ve světě vůbec! Na těchto šesti výstavách ukázal jsem již tehdy přes 1000 druhů velkých hub u nás rostoucích, které před tím u nás nikdo neznal a které jsem si sám musil určiti. Zvl. houby hřib., choroše, břichatky, houby šťavnatkovité, liškovité, ryzcovité (holubinky), muchomůrkovité a bedly byly tehdy ukázány téměř kompletně. Jako jub. výstavu ČMS (25 let) oslavili jsme loňskou výstavu na Střel. ostrově v Praze. Výstavy hub jsou mým vynálezem. Začal jsem s nimi první vůbec.

Letošní výstava konala se opět v č. technice v Praze II., Karlovo nám., a kde ji místnosti propůjčuje (až na dobu okupace) prof. Miškovský. Letos byla silně opožděna. Připravovali jsme ji na dobu od 1. IX.—15. X., avšak sucha nám to nedovolila. Houby nerostly. Museli jsme ji stále odkládati. Tak nakonec určil jsem datum 5.—12. X. jako konečné, čekaje aspoň v té době deště. Nepřišly. Za to přišly první mrazy a to učinilo houbám suchem i pozdním datem silně omezeným úplný konec. Avšak organisace MVÚ, ČČsH, ČMS ví si rady. Jub. výstava má velkou krásnou místnost. Tu je třeba naplnit. To se stalo. Výstava byla pořízena ze čtyř složek:

I. **Z atlasů originálů hub amatér. malířů (kreslířů)-houbařů.** MVÚ, ČČsH a a ČMS propagovaly tyto atlasy podle mého návrhu již r. 1941, ale hlav. v houb. pětiletce. Dal jsem to heslo za účelem dokonalého poznání hub: Každý kdo můžeš kresli, fotografuj a maluj nebo modeluj houby, vždyť jsou nepochybně i ozdobou naší přírody. Heslo to přineslo dobré výsledky. Do malby a kresby se dalo na 15 našich spolupracovníků, další pak je fotografují (i barevně). Na výstavě bylo vystaveno 5 krásných ukázek: čtyři barevné, pátá v perokresbách. Bylo to 300 krásných originálů p. pl. Jana Spáleného, pěkné kolekce bar. originálů p. J. Minaříka a sl. Krauskopfové. Pozornost budilo i několik pěkných obrázků Vanišových. Kresby hub vystavila pí Mil. Dvořáková. Obrazy budily pozornost všech účastníků výstavy. Byly dokladem umělecké schopnosti našeho

lidu. Již samy o sobě stačily výstavu naplnit. Měly veliký úspěch. Příště musí se zúčastniti výstavy i další naši malíři, kreslíři a fotografové hub, kteří letos, jako na př. manž Kodlovi, nepostačili nám obrazy zaslati.

II. **Kdybychom byli měli ještě dosti místa**, tedy by druhou náplní celého sálu mohla býti **výstava matriky hub pokladníka ČMS p. J. Háska (jun.).** Jeho matrika je pořízena tak, jak ji od r. 1941 propaguje MVÚ a ČČsH. Každý rod a druh houby má podle důležitosti jeden, dva až tři listy a na základním jeho listě je jeho obraz nakreslený, namalovaný nebo fotografovaný. Avšak Hásek si pořídil atlas nákladnější. Kupuje si ČČsH i všechny cenné atlasy, na př. také oba Smotlachovy dvojmo až trojmo. Jen dva výtisky podle potřeby rozstřihá a obrazy odtud i s popisy zařadí si do své matriky. Tato matrika byla na výstavě obsažena jen ve své obrazové třetině (ostatní se tam nevešlo). Byla velmi obdivována a pilně studována všemi návštěvníky. Kdo ji neviděl, přišel o mnoho.

III. **Třetí část výstavy byla věnována literatuře ČMS, ČČsH a MVÚ.** Zde pozornost budila také pěkná nová kuch. knížka naší dávné a velmi úsp. spolupracovnice řed. Lei Divišové (»Vaříme z hub«) a velice se líbila. Také nový Smotlachův Atlas, vystavený Melantrichem (v pěkném souboru) byl zde vytrvale přehlížen a všichni návštěvníci tvrdili, že si jej objednají.

IV. **Středem a základem výstavy byly ovšem houby čerstvé**, opatřené opravdu z celé republiky, doplněné suš. choroši ze sbírek MVÚ. Dopsal jsem asi dvěma stům nejspol. spolupracovníků ČČsH o houby (kde jsem věděl, že by mohly růst). Z nich poslala čerstvé houby (také jen po 2—3 kusech) jen menší část; většina se omluvila, neboť přes největší námahu nenašla v lese či ve svých myk. zahradách pro sucho, pozdní dobu a někde i mráz ničeho.

Byla tedy naše výstava i výstavou krajovou a lok. mykol. zahrad, pokud ovšem kde houby rostly. Houby sbírány hlavně u bažin, vlhkých mechovišť, potoků a p. Mimo hub vyžádaných dodalo je ještě několik praž. vynikajících pracovníků, kteří i minulá léta na výstavách pomáhali. Všem, kteří pomohli a chtěli pomoci, děkujeme jménem ČMS, ČČsH, MVÚ a pětiletky! Uvedeme zde ty, kteří jsou zapsaní v »Knize hub v MVÚ (tam se zapisují sběry hub). Jsou to pp.:

A. **Slovensko** 3. X. Č. Houška (továrna na poživatiny) Obyšovce: koz. břez., chor. břez., much. červenou, ml. kravský, hol. mírnou, pestřec ob., pahřib síro-žlutý, čir. hnědožlutou, vosk. sněžnou. — 4. X. J. Obšak, Bratislava z tržnice: kozák a křem. břez.

B. **Slezsko:** 4. X. Jos. Černý, Ostrava: václavky, loup. obecný, sličný, ryz. kravský, hol. mírnou.

C. **Morava:** 3. X. J. Čistý, Brno (z trhu): václavky, koz. břez., loupák ob. — 4. X. St. Jetmar M. Žďár, zbytky z boroviny: Fl. sapinea, Col. maculata. — Fr. Procházka, Dačice: tř. cihlovou, troudník borový. — Fr. Brázda, N. Město na M.: václavky, hol. mandlovou. — 5. X. J. Holčák, Bečva u Rožnova: čir. červenožlutá, pavuč. kozlí, hřib hnědý, hol. hlinožl. a kolčaví. — Jos. Hanák, Brno, z trhu: václ. a křem. břez.

D. **Z Čech:** 3. X. Pačes, uschlý hřib podezřelý. — 4. X. Dr. Budínský, Trhové Sviny, po velkém hledání: B. bulbosus protažený od chladu a větru, kl. kravský, loup. obecný, ryz. pýřitý, hnědý, lak. lakovou, tř. svazčitou, šup. zlatozáv., much. červ., bedlu osinkovou, šť. panenskou, hol. sardonskou, žamp. lesní. K. Kříž, Kam. Újezd poslal několik svěžích hub: václavky, loup. obecný, ryzec pýř., kotrč kad. a zbytky: kozák a křem. břez., tř. svazčitá. — 5. 10 Vl. Hindrák z Verneřovic u Broumova zásilku svěžích hub: kořenitku nadmutou, pestřec ob., liška oranžová, popelavá, čechr. podvinutou, černoh., houževnatec šup., ryzec ryš., hnědý, hol. Quél., lak. laková, peníz, hlíz., kožn. skořicovou, tř. svazčitou a mak. (jediný kus). — Dr. Žofka, náš nejlepší znalec hub důlních, z Kladna pěkný houž. důlní (L. suffr.). — Miloš Poláček, Humpolec (myk. zahr.): václ., chor. žeml., ryz. pýřitý, hol. trávoz. — 10. X. V. Nedorost z Litole u Lysé vel. chor. šup. — 11. X. M. Poláček, Humpolec (po druhé, expres!): krásný, mladý hř. smrkový, z kraje lesa, na klobouku ztmavělý od zimy, dále lak. lak., čir. sírožl., much. červ., kožn. skoř. a plam. olš.

E. **Obyvatelé Prahy** opatřili: 29. IX. Meskač a Šťastný: chor. lesklý, vyrostlý na pařezu s rozšířeným plochým kloboukem a nízkou nohou, ukazující příbuz-

nost k ch. plochému. V letoš. suchu objevily se tyto jeho ploché, nízké, široké, tlusté tvary vícekrát! 4. X. Mir. Houška, as. MVÚ, nalezl na Žid. ostrově na osice podivuhodný zjev, totiž již asi 14 dní starý ch. sírový, velikosti 30×25 cm, nasáklý vodou do váhy přes 4 kg. Celou výstavu i měsíc po ní z něho vysychala, ale nikdy docela nevyschl. Byl i dlouho později stále nápadně těžký. V každém případě jde tu o zajímavou zvláštnost, neboť ch. sírový, donesený z jiných míst, byl mnohem sušší, lehčí a dal se suchem ve vzrůstu omezit. Tento choroš, rostoucí na osice u Vltavy, využil příležitosti a patrně z reakce na sucho načerpal do sebe tolik vody. Je zajímavo, že u hub takovýchto podivuhodných snah, které často jakoby ukazovaly přímo na vysokou jejich inteligenci, objevuje se mnoho. — Z trhu Uhelného opatřil p. as. Houška václavky. — Smotlacha zajel do Hradce 3.—4. X. Na trhu v Hradci a na Pr. Předm. koupil václavky a koz. břez. Pak prohlédl svou myk. zahradu v lese na Zámečku nenašel nic (sucho). U Roudničky v mechovině št. plamennou, hol. Quél., tř. sv., lak. lak., liš. pomer. a j. Vše jednotlivě. Pod Kluky u rybníku »Cikána« — ml. topolový ve třech pruzích a koz. břez. Pod N. Hradcem na mechovišti hol. Quél. Plk. Spálený ze Stromovky přinesl ch. obr., šup. kostr. zcela mladou vyrostlou v chomáči u lípy. M. Dvořáková z V. Chuchle od potoka: č. podvin., hník ink., nasetý, třep. Decandolleovu, lopatičku atd. Ze sklod. fy Hodek z Bránika šup. slizkou. M. Tichý: št. ohnivou, limc. polokul. Dr. R. Vávra: tř. svaz., pahřib hřib. Jan Bendl přivezl z Jablonce n. N.: václ., tř. svazč. a makov., peníz. másl.

Dodatky do výstavy. 6. X. Dr. Kotrouš z Lysé (myk. zahr.): václ., tř. svazč. a cihl. — M. Dvořáková dodala několik holubinek suchem na kámen ztvrdlých (tak některé holubiny schnou!) — F. Odvárka ze Šárky: mladou štít. jelení, plaménku olšovou a čirůvku topolovou. — 8. X. Ed. Beyerman z Klánovic: krásně mladou helmovku, nakloněnou ve velikém chomáči, vyrostla u starého dobu v kotlině mezi kořeny a rovněž mladou čechratku lastůrovou v borovém pařezu. Za předchozích deštíků zachytila se tam asi voda. Obě houby udrželi jsme ve vodě po celou výstavu. — Jos. Prokeš z Vrchlického sadů choroš sírový. — M. Velímská václavky. — 9. X. Mil. Dvořáková z V. Chuchle od potoka (myk. zahrada): penízovku sametonohou, hol. mandlovou, hník ob. — Dr. Petera z Luhačovic šup. sliz. — Dr. Kotrouš z Lysé třep. svazčitou. — 10. X. Smotlacha a Fiedler našli v Hradci: Trh na Praž. Předm. a v Hradci nic. Les na Zámečku nic. Bohatý byl sběr na vlhčině (rašeliník) u Roudničky: hol. Quél., ryzec násl., št. ohn. (na něk. místech), třepenitku svazč. (roztroušená po 1—3 kusech), stejně lakovka laková (tři kusy na třech odlehlých místech). A v jednom kuse vyrostla tu i liška oranž. a nalévk. V lese pod Kluky u rybníka Cikána (u hráze) u bažiny nalezeno ve dvou řadách asi 12 čechratek pastv. různého stáří. Je to místo na výsluní a chráněné od větrů. Kousek dále na hrázi rostou každoročně ve spoustách pod topoly mléčníky topolové. Sbíral jsem je tam již 4. X.; 10. X. byly tam již jen dva kusy. Při závěru výstavy přinesli: 11. X. Jos. Prokeš pečárku zápašnou z Havlíčkových sadů a pí. Vtelenská 12. X. týž druh z jiného místa v Praze. Nápadná je tu současnost! — 12. X. Jos. Bauman, báň. úředník, donesl z dolu Laušman u Kladna krásný houževnatec důlní, který byl ukázán 13. X. na přednášce a fotografován pak p. Čejkou. Zde byly ukázány i houby, sbírané 12. X. a donesené přímo na přednášku: Dr. Petera z Brd: množství lišek oranžových, sytě zbarvených i v odrůdě bílé, které tam patrně vyrostly na místech před mrazem chráněných za posledního nočního oteplení (7.—10. X.). Houby se tu váží zřejmě na příznivou změnu počasí. Dále to byla čechratka pastv., třepenitka maková, ryzec vonný, lakovka lak., kož. skořic. a j. — F. Šembera-Fiala donesl od Hlinska žampion luční, lišku oranž., plaménku jedl. Jan Kašpárek z vlhčích jehlič. lesů od Mšena: hník inkoust., lišku pomer., třepenitku makovou. Ukazuje se tu i životnost lišky oranž., náhle se současně na mnoha místech objevivší. — Na konec třeba znovu poznamenati, že táto výstava byla přes nepřízeň počasí velmi úspěšná a biologický (ekologicky) velmi zajímavá, plná nových zjevů.

Smotlacha.

Do pond. semináře z Brd jsem přinesl: třepenitku svazč., mak., množství lišek oranž. v růz. bar. odstínech, lakovku lak., kořenitku ob., čechratku podvinutou a j. 13. X. 1947.

Dr. Petera.

Do pond. semináře v ústavu dodávám z Dolních Mokropes třepenatku svazč., ryzec nasládlý, lakovku lak. a jiné houby. 13. X. 1947. Ing. J. Florián.

Do pond. přednášky jsem přinesl od Hlinska v Č.: žampion luč., lišku oranž. a j. 13. X. 1947.
F. Šembera - Fiala.

Přinesl jsem z lesů od Mšena, kde je místy vlhčeji: hník inkoust., lišku oranž., třepenitku mak. a j. 13. X. 1947. Jan Kašpárek.

Rád bych výstavě pomohl, ale u nás (Náměšť n. O. na Mor.) nepršelo od června, kdy jsem našel 2—3 lišky. To byl můj letošní sběr. Jos. Veselý.

Rád bych vyhověl a poslal houby na výstavu. Ale houby u nás (Zlínsko) vůbec nerostou. Patříme do oblasti, kterou sucho velmi postihlo. Po prvé jsem sbíral letos u nás v lese B. rubellus Quell. na travnaté lesní cestě v srpnu a B. aestivalis Fr., pod jabloní v září. Josef Perútka.

Penízovku osasatou, jedinou houbu z celé vycházky (sucho) do černošických lesů přinesl jsem 10. IX. 1947. Rostla v dolíku, ba přímo v jámě, kam z deštíku steklo trochu vody.
Jan Březina.

Hřib borový našla jsem 25. VI. 1944 na stráni v bor. lese proti Kopečku v lese u Háje u Hostivaře. Byl vlhký červen. Jaroslava Kellerová.

Naší mykol. zahradou jsou lesíky u Nebušic, přilehlé Šárky a Tuchoměřický háj u Prahy. F. a J. Kochlovi.

Odbočka MVŮ v Jaroměřicích nad Rok. byla i r. 1947 plně činná. Zprávu příště. Jan Výtasa.

O mykol. zahradě u Prahy napíši příště. Karel Krejčí.

A o houbách v Č. ráji rovněž příště.
Jan Dědina.

Ostrava. Líbí se mi taková houbařská spolupráce, jakou máte v Praze a doufám, že se bude možno něco podobného uskutečniti i v Ostravě. Rád budu pomáhat. A. Otáhal.

Mykologické zahrady ČSR, t. j. podrobný místní (i krajový) výzkum hájů, lesů, sadů, zahrad, kde houby rostou, sdružuje náš výzkumný ústav v Praze i ČMS. Všechny dohromady tvoří mykol. zahradu ČSR resp. Čech, Mor. a Slez. na jedné a Slovenska na straně druhé. Hodláme v poměrně blízké době vydati soubornou knihu těchto zahrad, pod názvem: Mykologická zahrada ČSR, kde uvedeme všechny zprávy, které jsme dosud ve věci mykol. zahrad místních dostali. Prosíme proto, aby nám každý, který se zabývá místním i krajovým výzkumem hub, čili vede dále (nebo zakládá nově) svou mykologickou zahradu, poslal do týdne podobnou zprávu o své zahradě (zkoumaných místech) vůbec a za r. 1947 (i negativní pozorování jsou důležitá) zvláště. Kdo chceš přijít do souborné knihy o tom, učiň tak ihned. Podrobnosti jsou též v mém novém Atlase.
Smotlacha.

D. Praktický výzkum. Kuchyně. Průmysl, obchod, trhy.

Ing. Karel Bušta:

Sběr jedlých hub a jejich zužitkování v domácnosti.

O sběru a zužitkování hub v polévkách a různých jídlech za čerstva psal jsem již v ročníku XXIV. str. 137. Dnes promluvím, jak používám hub speciálně.

K nakládání do octa používám těchto jen mladých, zdravých hub (jen tvrdých plodnic, menších celých u — hřibovitých a lišky, z větších hřibovitých u ostatních hub jen kloboučků, částí třeně, a to z menších kusů hlaviček celých, z větších pak půlených i čtvrcených. (Hřibu obecného, strakoše, lišky obecné, ryžce pravého a libovonného, čechratky podvinuté, slizáku mazlavého, václavky, čirůvky havelky, fialové i či nahé (violy), muchomůrky narůžovělé či masáku, hol. mandlové, nazelenalé a trávozelené.

Na smažení (jako obalované řízky) doporučuji: větší kloboučky hřibu obecného, žlutomasého, jen čerstvého, tvrdšího), kozího pysku, klouzku obecného, holubinky nazelenalé, namodralé a mandlové, bedly vysoké, muchomůrky narůžovělé, všech jedlých pečárek, čirůvky fialové, mechovky obecné, pstřeň a pýchavku obrovskou.

Do rýže doporučuji (tvrdé, chřupavé houby) čirůvky zelánku a havelku, holubinky nazelenalou, trávozelenou, namodralou a mandlovou.

Do soli doporučuji: tvrdší hříbky, choroš mlynářku, muchomůrku narůžovělou, čechratku podvinutou a jen vyzkoušenou, méně hořkou jelenku.

K dušení doporučuji: všechny jedlé hřiby, klouzky, kozí pysk, strakoš, křemenáč, špičník, holubinky, václavku, bedlu vysokou, muchomůrku narůžovělou, čirůvky fialovou a zemní (poslední jen z nouze), opěnky (do směsi), kuřátka, syrovinku, choroš mlynářku, mladé a tvrdé plodnice prášivek a pýchavek, a lošák jelení (tento jen z nouze).

Jaroslav Kopic: **Zkušenosti s ryzcem hnědým.**

Lactarius helvus Fr.

Pro velké sucho v roce 1947 rostly houby jen na vlhkých místech u potoků v horách. Byly to hlavně hřiby: hnědý, strakoš, kozí pysk, hol. mandlová a ojediněle též much. načervenalá. (A. rubescens). Zato jsem našel velké množství ryzce hnědého, jejž nikdo nesbíral. Jelikož jsem četl, že je neškodný, neodolal jsem si jej usmažiti s vajíčkem k večeři. O r. hnědém je známo, že teprve druhého dne dostává silnou vůni po polévkovém koření „maggi". V noci se dostavil tlak žaludku a pocítil jsem dosti silně od žaludku nepříjemnou chuť po zmíněném polévkovém koření. I vzpomněl jsem si, že podle staré verse může za jistých okolností způsobiti vážnou otravu i ryzec s ostrou pryskyřičnatou šťávou. Teprve po vypití většího množství pram. vody se mně podařilo odstraniti tuto příchuť a dosíci úlevy.

●

Pozn. red.: Ryzec hnědý patří svou kuch. hodnotou do V. tř. jedlosti a kuch. hodnoty, neboť někteří lidé jeho silnou chuť a vůni nesnášejí. To je naše označení ryzce hnědého od začátku. Prosíme všechny čtenáře, kteří ryzec hnědý jedí a mají s ním dobré i špatné zkušenosti, aby redakci ihned podrobně o tom napsali. Každé sebemenší sdělení je důležité a věd. cenné. Napište nám také o jiných houbách, kde máte zkušenosti. Sm.

Jan Stříbrský: **Jíme zmrzlé houby.**

Lid na Rakovnicku říká, že po zmrzlých houbách bolí břicho. Chtěl jsem se přesvědčiti, zdali je to pravda, proto po 3° mrazu 13. XI. 1942 vydal jsem se na houby. Sebral jsem ze zmrzlých hub nejvíce pomrazek, lišek trubk., několik klouzků krav., čir. nahých, havelek, čir. stříbrných, lakovek růž. i amet., pen. máslových, hol. trávozelených, plžatek modřínových, jednu mlženku a dvě pošvatky ob. Po rozmrznutí a očištění jsme je místo krájení rozemleli s několika chleb. kůrkami na mas. strojku a usmažili. Byla to chutná večeře, při níž nám, ani ostatním rodinám, jimž jsem část sběru daroval, nic nebylo. Naopak, chutnalo nám, a bylo nám výborně. Proto budu, pokud počasí dovolí — každou zimu beze strachu sbírati mladé, zdravé, zmrlé houby, hlavně pomrazky, plž. modř., lišky trubk. a j. Rozemleté a usmažené houby jsou jako haše a myslím, že jsou stravitelnější než krájené, proto mohou je jísti i lidé s vadným chrupem a lidé bezzubí.

Pozn. red.: Podotýkáme, že podle svého dopisu nalezl kol. Stříbrský ještě 17. XI. 1942 dostatek hub k večeři pro celou rodinu. ČČsH doporučuje sběr zmrzlých hub, jsou snad i stravitelnější nežli nezmrzlé. Pro r. 1947/48 prosíme všechny čtenáře, kteří jí zmrzlé a namrzlé houby (propagujeme je od počátku), o sdělení všech (starých i nových, dobrých i špatných) zkušeností. Pište. Každá nám sdělená zkušenost má věd. cenu.

Smotlacha.

J. Vodička: **Z mých houbařských zkušeností.**

O svých zkušenostech z praktického houbaření, o nichž jsem psal již v minulém ročníku (str. 138), dnes pokračuji.

»Hřibovými matičkami« nazývají Valaši mechovku, která podle obecného zdejšího přesvědčení rodí hříbky, t. j. kde jste dnes nalezli »matičky«,

tam v nejbližších dnech porostou hřiby — odtud to pěkné jméno. Nepřesvědčil jsem se dosud o této zajímavé sukcesi, ale nalezl jsem častěji matičky na hřibových místech. »Hubka« je Choiromyces meandriformis, vaří se v polévce, ač je mnohem chutnější osmažená.

V srpnu velmi hojné a vděčné strakoše nedosly obliby, spíše už, zejména v suchých obdobích, vzaty jsou na milost lišky »kurky« (t. j. kuřátka), z holubinek se opéká na ohni jedině h. nažloutlá (»holubice«). Koncem srpna roste zde všude hojně v borovinách klouzek obecný (B. luteus), toho si však nikdo nevšímá, stejně jako ostatních druhů klouzků všude zde obecných. Teprve když už končí houbová sezona a les pustne, dochází řada na václavky, kterým zde říkají »pňůvky«. Zajímavým zjevem zdejších lesů je hřib satan (B. Satanas), sbírám jej už asi 10 let v lese vždy na týchž místech): použití syrové dužiny mělo ve dvou mně známých případech za následek otravu, ale vařený či jinak upravený pojídáme beze škody. Zvláštními jsou hřiby rudovýtrusý a šiškovitý.

Arch. O. Láznička:

Houby v kuchyni.

Houbový mozeček. Očištěné plodnice různých druhů hub (směs se nejlépe osvědčila!) rozemeleme, přidáme sůl, kmín, omastek, na špičku nože užívací sodu a necháme je ve vlastní šťávě dusit. Když šťáva vysmahne, přidáme vajíčko. Mozeček, případně s pažitkou, jíme s chlebem nebo s brambory a hlávkovým salátem.

Sušené houby rozemeleme v masovém strojku. Drť, kterou takto získáme, uchováme v zavařovací láhvi. Hodí se velmi dobře do omáček i do polévek!

Naložené houby v octě. (Návod p. O. Holuba.) Použijeme tvrdších a mladých plodnic hřibů, ryzce pravého, klouzků, slizáků, čechratky podvinuté, muchomůrky šedé a růžové, které pečlivě očistíme, rozpůlíme, rozčtvrtíme atd. a vhodíme do vroucího octa, který jsme rozředili 1:1 nebo 1:2, osolili a okořenili hořčičným semenem, pepřem a bobkovým listem. Rozředěný ocet ochutnáme. Nesmí být příliš silný, houby jsou pak velice kyselé, ani slabý, protože by se kazily. Vaříme je asi 5 minut i méně — podle druhů, až změknou. (Houbové dílky krájíme stejně veliké, aby se také všechny stejně uvařily. Při nestejných dílcích větší by byly tvrdé, menší zas rozvařené.) Nato necháme houby vychladnouti a pak i s octem je nalejeme do zavařovací láhve. Zaplníme-li ji jen z části, použijeme téže šťávy k dalšímu zavařování. Takto naložené houby jsou velmi chutné a nekazí se!

•

Nové houby, které sbírám. Můj houbařský obzor, díky houbařské poradně a ČČsH jakož i některým knihám, se značně rozšířil. Hřibovité sbírám téměř všechny druhy, které nalézám, kdežto dříve jsem sbíral jen hřib smrkový, borový, křemenáče a kozáky, hřib strakoš a hřib hnědý a konečně klouzek kravský, bílý a podmáselník. Letos jsem však zde v Krušnohoří sbíral také hřib sinný, kováře, hřib sadní, kozí pysk. Naproti tomu jsem se zde nesetkal s hřibem dutonohým, který jsem sbíral v České Bříze. Dále sbírám muchomůrku růžovku, čechratku černohuňatou a podvinutou, katmanku březovou, bedlu vysokou, odřenou a Friesovu, václavku, lakovku ametystovou, šupinovku kostrbatou, čirůvku červenožlutou, plžatku borovou, ryzec libovonný, pýchavku dlabanou, mísenku oranžovou, holubinku mandlovou, nazelenalou, bukovku a namodralou — tyto houby jsem dříve vůbec nesbíral. Ovšem potíž spočívá v tom, že manželka už neví, co s nimi, protože jenom václavek jsem natrhal u nás na zahradě dva velké okovy a čechratky podvinuté rostou tu u silnic v hejnech, takže jsem je začal sbírat až pozdě na podzim, kdy už jiné houby nebyly.

JUC. Zd. Borský.

Paxillus involutus. Odolné mrazu. Zatím co mnoho hub (ryzec rýšavý, holubinky, plžatky) bylo zmrzlých »na kost«, krásně vyhlížející jakoby skleněné, čechratky ve vysokém borovém lese byly po prvních mrazech vláčné, jakoby jelení kůže. Jíme ve směsi, sušíme, nevadí, že barví polévku. Již mnoho známých ji sbírá a líbují si. R. 1945. Dr. Šindelka.

Strouček rohový nacházíme velmi často v lesích smíšených kol Lázní Letin a Měčína (na Blovicku) a vždy je všechny v chumáčích rostoucí, pokud nejsou staré, do košíčku sebereme. Rostou již někdy v červenci, zvláště pak v srpnu a v září pokud jest alespoň trochu vlhko. Předloni (1942 a vloni (1943) rostly velice zřídka, vzhledem k velkému suchu. Jsou to výborné houby, které má chot buď upravuje podobně jako lišky, nejlépe i s těmito, špičníky a j. houbami smíšené (dušené či smažené), ježto sami dodávají pokrmu zvláště příjemnou kořeněnou příchuť. Výborné jsou i sušené, zejména do bramborové polévky. Snadno se také suší, jelikož jsou velmi tenké. Lidé je tu skoro nesbírají, naopak vzhledem k jich šedočerné barvě se jich bojí a vždy když je neseme, jsou předmětem obdivu, »že se také mohou jísti«.

Dr. J. Štěpánek.

Liška oranžová, donesená ve větším množství do výstavy a do semináře MVÚ Dr. Peterou, byla 14. X. 47 v ústavu přezkoušena. Chuť její v polévce a v guláši shledána výbornou. Rodina Smotlachova snědla ji s chutí ve velké dávce v polévce při obědě. Pracovníci ústavu potvrzují, že je to houba zcela neškodná, chutná, jak ji prof. Smotlacha dávno označuje.
M. Houška, Krauskopfová, Dr. Vávra.

Které houby sbírají Smiřičtí k jídlu a jiné zajímavé zprávy ze Smiřic sdělím, jako jeden z prvních spolupracovníků ČČsH, v některém příštím čísle. Jan Pacák.

Redakce prosí autora, jakožto jednoho z nejstarších a nejzasloužilejších našich houbařů stejně jako všechny své ostatní spolupracovníky o životopis a fotografii. Smotlacha.

Kožnatka skořicová je jediný pavučinec, který označuje Dr. Macků v »Č. houbaři«, jako jedlý. Přes to je mi svou hluchavkovitou vůní, která ani vařením nezmizí, protivný jako celá řada jiných pavučinců, kdežto mezi pahřiby jsou některé druhy velmi chutné. I lilák kozlí je chutný, ale páchne při vaření tak ošklivě, že ho nesbírám.

Dr. Bohumil Rejha.

Houby používám nyní hlavně do polévek a smažené. To pro nedostatek omastku během války i nyní je omezeno. Nakládané do octa, hlavně ryzce, václavky (výborné), hříbky. I slizáky jsem zkusil. Též jím houby pečené s krupkami. Některá jídla bude žena upravovati z hub až po válce, jelikož nyní nejsou k disposici potřebné tuky. (Archiv.)

František Šibl.

Polévka z čerstvých hub o vánocích. Měl jsem již jednou o Sylvestru z penízovky sametonohé (C. velutipes). Sběr nedal námahy, roste všade na listnatých pařezech, zvláště na vrbách. Je chutná, je však potřebí nakrájet ji trochu více, protože v zimě je aroma její trochu slabší. (Z archivu.)

M. Marek.

Opeňky (lipůvky) nalézám po deštích na pařezech listnáčů, mají překrásnou houbovou vůni, jsou lahodné, smažené a výborné v octě. (Z archivu.)

Štěpán Holý.

Z liškovitých liška obecná má, myslím, všestranné, použití, ať do polévek, do octa nebo s vajíčkem, nebo jen na oleji či na másle.

JUC Jaroslav Pavlousek.

Koncem léta 1946 ukázala se veliká úroda ryzců. Rostly nejen známé a hledané druhy smrkových a borových porostů, ale i ryzce modřínové, které byly lidem většinou neznámé. Po vyzkoušení doporučoval jsem jich sběr a zužitkování jako u ryzců známých. Sběratelé byli spokojeni. 5. 1. 1946.

Jan Štefl.

Kuchyňská cena hub. Každý ze čtenářů, který sbíráš (kupuješ) houby k jídlu, napiš nám všechny recepty o každé houbě, kterou jíš a všechny zkušenosti, kterou s ní máš. I tyto zprávy mají cenu vědeckou, ale hlavně praktickou, lidu našemu užitečnou.

Růžena Smotlachová.

Svůj článek »Pěstování hub na vývoz« odložil jsem na příště.

F. V. Kučera.

Hledáme adresu (i u čtenářů) p. kom. řed. F. V. Kučery. - Redakce.

JUDr. Josef Páv:

Otrava houbami.

V předešlém ročníku ČČsH (str. 139) referoval jsem stručně o smrtelné otravě v rodině Capůrkově z Bavorova, kteří si místo »žampionů« nasbírali muchomůrku bílou nebo zbělenou.

V polévce, kterou měla rodina Capůrkova ve středu dne 20. 8. bylo prý »žampionů« méně. Ze sobotní polévky byl zjištěn zbytek, v němž byly nalezeny zbytky bedlovitých hub s bílými lupeny. Tento zbytek polévky byl zaslán Všeob. ústavu pro zkoumání potravin při Č. universitě K. v Praze. Mikroskop. rozborem byly v nakrájených houbách z polévky zjištěny bezbarvé kulaté výtrusy velikosti 10 μ a kyjovité basidie, jaké má much. hliznatá čili také muchomůrka zbělená a bílá.

Houbaře bude na tomto případě zajisté též zajímati, že pro přečin zavinění smrti obou Capůrků podle § 335 tr. z. byli obžalováni Alois J. a jeho manželka Marie J., ježto prý rodinu Capůrkovu, s níž byli společně na houbách, nesprávně poučili a že jim dokonce sami přinesli dne 19. 8. ony »žampiony«, po nichž se Capůrkovi otrávili. Ony druhé žampiony, které dne 22. 8. nasbíral vrch. strážm. Capůrka prý manželé J. rovněž viděli a ještě jim je pochválili a neupozornili je, že to much. bílá. Oba obžalovaní však byli zproštěni obžaloby, ježto jejich vina nebyla prokázána.

Při vyšetřování případu byly zjištěny některé zajímavosti, na př. Marie C. zkoušívala jedovatost hub tím, že k nim při vaření přidávala cibulku. Když cibulka zmodrá, jsou prý houby jedovaté. Tuto zkoušku prý dělávala i když neměla pochybnosti o jedlosti hub. V tomto případě však tuto zkoušku neudělala a také by zde nic nepomohla. Pověry o zkoušení jedovatost hub mají tuhý život. Zřejmě tu jde o otravu much. bílou, jak bylo již mnohokráte v min. letech. ČČsH varuje také každého před sběrem bílých bedlovitých hub, pokud je sběratel dobře nezná, zvláště rostou-li v lese nebo u lesa. Záměna se smrtelně jedovatou much. bílou je tu snadno možná.

*

O nejnebezpečnějších houbách, much. zelené a jizlivé mám pro ČČsH z Mladoboleslavska tuto zprávu: Před více lety otrávila se na Skašově služka, která sbírala prý žampiony. Zemřela. Tehdy se psalo, že otravu zavinila much. citronová, která se u nás hojně vyskytuje. Pravděpodobně to spíše byla much. jizlivá, která je bílá a později špinavě nažloutlá a tedy pečárkám, zvl. pečárce ovčí, velmi podobná. Je u nás vzácná. Častější je zloduch much. zelená. Sbíral jsem ji jak na Chlumě (Pilníčky), tak v Chobotech, a to buď při kraji nebo na pasece. (Z dopisu, archiv.)

Václav Sládeček.

Ráda bych věděla, zdali může být škodlivé, saháme-li na jedovatou houbu a pak bereme do rukou jiné jedlé houby, nebo položíme-li houby jedovaté vedle jedlých. Má-li to zhoubné následky. Kdo by vzal do rukou much. zelenou a pak trhal a jedl borůvky, může-li se též přiotrávit. Snad záleží na síle jedu.

O. Hochmanová.

Zajímavá otrava muchomůrkou zelenou v Hradci Králové r. 1912. Referoval jsem o ní mnohokrát. Rodina železničáře (3 dospělé osoby) zemřela, zachovala se jen mladá paní s děckem, které kojila. Zjistilo se, že jed mléčnými žlázami se přeměnil v součást mléka, takže mléko matčino bylo pro dítě naprosto neškodné. Avšak orgány, vylučující mléko v těle matčině, přijaly čili strávily vnitřně i jed, proměnily jej v mléko a tím zachránily i matku.

Smotlacha.

Amanita viridis Pers. je prudce jedovatá, zvlášť (podle Weismana) v prvních dnech svého vývoje. Následky vyléčených otrav trvají velmi dlouho. (Vzato z atlasu autorova »Našich nejdůležitějších hub«.

František Skýva.

Zpráva o otravě zvonovkou jarní. V dubnu 1946 sbírala jsem ve Vraném zv. jarní, kterou jsem si připravila do polévky. Po několika hodinách cítila jsem bolesti v očích, hlavě, až jsem musela ulehnout. Přes noc však nevolnost přestala. Jana Kabeláčová.

Podle svého vyzkoušení tvrdím, že ohřívané, smažené houby se mohou jísti i druhý den a nejsou zdraví škodlivé. Josef Smitka.

Článek o otravě ohřívanými houbami chystám na příště.
J. Kohlmünzer.

Campestryl. Lék proti různým alergiím nalezla jsem za svého pobytu v posl. letech v Paříži. Lék se vyrábí ze žampionů a jmenuje se campestryl. Byl velmi úspěšný a šel ve Francii na odbyt. Nyní jej budu vyráběti ve spojení s Myk. výzk. ústavem prof. Smotlachy v Praze a to buď ze žampionů nebo z hub jiných
Věra Hromádková.

Můj článek o zvonovce jarní bude zařazen příště (jaro!). Jarka Blažek.

Z otrav houbami potřebuje redakce i výzkumný ústav nutně nové a nové zprávy (i z literatury). Pošlete!
Dr. R. Vávra.

F. Názvosloví a lidová jména hub.

Václav Veselý: **Chraňte české názvosloví hub.**

Kdo sleduje různou houbařskou literaturu u nás, jejíž prodej je zajištěn právě velkou většinou desetitisíci příslušníky, přáteli a čtenáři MVÚ, ČČsH a ČMS a celou dlouholetou prací těchto institucí, vidí, že se tu rodí stále nová a nová jména hub, že v různých těch knihách je ve jmenech hub veliký zmatek. České názvosloví je tu znešvařováno jednotlivci, kteří nepřihlížejíce k oprávněným názvům starším, na př. z Bezděka (r. 1902, ze Smotlachovy: a) z jeho hub hřibovitých z r. 1909/11, b) z jeho hub rouškatých, otištěných r. 1912/13 (v Bayerově botanice), z Macků 1913 a z ČČsH, který začal již r. 1919 a kde první dva ročníky obsahují na 300 článků a zpráv plných českých jmen hub. Libovolně si dělají nová jména druhová, ba dokonce i rodová (tvoříce i nové rody, ač by jistě stačil podrod, což by nemělo na český název vlivu). Tak vznikají lidu v houbách nové názvy, kterým se musí znovu učit a si je pamatovat. To je tedy taky praktická mykologie a „práce pro lid". Na tento nešvar upozorníme příště podrobněji.

Zmatek v názvosloví zavádějí povrchní znalci názvů hub. Tak na př. někteří stále si pletou dva modráky: kováře a koloděje (modrák dubový). A přece je věc podle pravdy, skutečnosti a podle Smotlachy, který je prvý ve svých „Houbách hřibovitých" r. 1909/11 správně odlišil a pojmenoval, naprosto jasná. Sytě červený, tmavý mohutný modrák (B. erythropus Kromb. miniatoporus Vent.) bez síťky na noze, nemůže se, při svém statném, tmavém a brunátném vzhledu jinak česky jmenovat nežli kovář. Slove tak ostatně již u Klareta, t. j. u starých Čechů. Naproti tomu kolodějem, což je staročeský název pro koláře, nemůže býti nazýván jiný modrák, nežli modrák síťkovaný čili dubový (B. luridus Sch.), jenž je slabší a zbarven kožově jako kolářova kožená zástěra. Již u Klareta se shledáváme s tímto „kolodějem" čili kolářem. Viz o tom též nový barevný Smotlachův atlas z Melantricha, kde je o kováři i koloději u satana a hřibu satanovitého právě řeč.

*

Lidové názvy hub z okolí Stupné u Č. Křemže. Stupeňští sbírají jen málo jedlých hub, ač v okol. blízkých lesích jich roste mnoho druhů. Omezují se povětšině — kromě všech hříbků, lišek a ryzců — jen na tyto druhy, pro něž mají svá charakteristická jména. Kl. obecný jmenují máselník; loš. jelení — jelení skok; kuřátka žlutá — pazourky; špičník — kozár; čir. zelenku — kateřinku nebo podzimku; čir. havelku — václavku a kotrč obecný — diviš. Na Borovansku v okolí obce Strážkovice vyskytuje se kromě shora jmenovaných jedlých hub ještě liška kyjovitá, známá zde pod názvem sviní ucho nebo ouško a vojáčci, to snad proto, že rostou v řádcích a mají zvl. fialově šedou barvu. Tato houba na Českokřemžsku neroste. Pplk. B. Plánský.

Lidová jména hub v okolí Kam. Újezdu. Sluka: vráskovec, žampion lesní, slečinky, panenky (v okolí Borovan slepičky, pípalky, v okolí Rudolfova dokonce zvláštní název puk-muky). Mechovka: mechovka, vo-

ňavka, podzimka, podhřibinka. Na Doudlebsku podhřiběnka. Zelánky: kateřinky, zelánky. Havelky: václavky. Čirůvka nahloučená: líhy. Čirůvka červenožlutá (doudlebsky): šefránka. Ryzec pravý: ryzec, hryzec, ryžec. Kuřátka: trapače, prstíčky, Kotrč kadeřavá: třápáč, diviš (doudlebsky divjiš). Liška fialová: škornoutky, vojáci, svinské uši. Žampiony: cikánky. Všechny muchomůrky: prašivky. Křemenáč osikový: kozár, kojzár, osikáč. Kozák březový: špičník, kozár, kojzár. Další příště.

K. Kašpar Kříž.

Hol. kolčaví slove v okolí Svratky »chlebíček«. K. Balíček.

Kříčem nazývají u Lysé jedlou hol. černající. Karel Chvátal.

Kl. kravský nazýváme kožíškem na Dobříšsku, okres Příbram u N. Knína. Miloslav Neuberg.

Hřib kovář nazývá se v okolí Heřm. Městce »šunfelka«. Alois Hampl.

Na Turnovsku vyskytují se mimo jiné tyto názvy sbíraných hub: podborovák — asi strakoš, sladký hříbek, slaďák či pahřibek — asi hřib hnědý, kořenáč či planďák — asi klouzek kravský. Dr. Roman Kyrčiv.

»Sivulky« sbírají se místy na Valašsku nejen do polévky, nýbrž jedí se za syrova a na plechu nebo na ohni jako syrovinky opečené.

Prof. Josef Svoboda.

Pavučinec kozlí (In. Fraganum) nazývají místy »olivy«. Waisser.

Lidová jména hub ve Frýdlandu nad Ostravicí: Sosnůvka — klouzek sličný, Psí sifňál — hřib nachovýstrusný (v lesích na Ondřejníku — buk, smrk, velmi hojný). Jan Wipler.

»Bečvářikem« zvou růžovku v okolí »Palečského ráje« nedaleko Zlonic a Mal. a Velk. Pálče na Slánsku. Původem tohoto jména byl sedlák, Bečvář, který před časem sám od sebe přišel na to, že růžovka je jedlá a velmi chutná a počal ji sbírati. Jeho příkladu následovali houbaři tamního kraje a houbu nazvali Bečvářikem.

Ing. R. Procházka.

Slukám v Pasekách mezi Jizerou říkají špičky a velice si je chválí.

Karel Šanda.

Nomenklatura hub je název mého článku, který jsem po dohodě s redakcí odložil na příště.

Ing. Jar. Fejlek.

»Vazovka« říkají místy v Orlických horách a na Lounsku v bažantnicích a v lůžkách (remízcích) choroši šupinatému, že roste na pařezech vazu. 12. XI. 1947. Dr. ing. Josef Kulman.

O lidových jménech hub na Humpoleku příště. Ant. Čábera.

Lidová jména hub pošlete redakci všichni, jak nějaké nové zjistíte. Sbírám je třicet let. Smotlacha.

»Koňským zubem« nazývají na Smířicku lišku fialovou. Václav Klikar.

Týž druh v blízkém Vřestově (městys) nazývají »ušatka«. Jan Pacák.

G. Fotografický atlas hub.

Václavka — naše nejživotnější houba. Letošní mimořádné sucho potvrdilo jen můj úsudek o václavce, který jsem o ní sdělil již v novém atlase, že je to naše a ovšem i světová nejživotnější houba. Letošní rok potvrdil toto tvrzení naprosto a podivuhodně. Za úplného sucha, kdy žádné houby nerostly, ukázala se napřed trochu urychleně, t. j. místy již kolem 10. IX., avšak nejhojněji v týdnu kolem sv. Václava všude v ČSR. Zcela náhle a překvapivě, přes všechno sucho vyrazila všude a objevila se pak nejen ve zprávách pro náš ústav a časopis, nýbrž i na trzích a konečně i na naší výstavě. Tam, kde bylo přiměřené počasí, vyrostla jako jiná léta ve spoustách. Tak nám to na př. sdělil p. Drázda z Oravy, kde jí tam 15. IX. vyrostlo na fůry. Stejně rostly václavky hojně i na vých. Slovensku u Obyšovců, kde se objevily hojně 21. IX. Zbytky z nich byly p. Č. Houškou poslány 4. X. na pražskou výstavu. Podle zprávy na přednášce p. R. Šťastný sbíral václavky u Č. Třebové také 21. IX. 1947. Novohradečtí houbaři, kteří letos v září do lesa chodili již jen na dříví a ne na houby, neboť tyto dávno pro sucho nerostly, náhle se s václavkami setkali a proto byly po celých 14 dní na obou hradeckých trzích několikráte dosti zastoupeny. Ba rozjeli se za nimi i do lesů jičínských, nechanických, hořických a všude byly nalezeny. Podle zpráv došlých písemně do ústavu a z »Knihy hub« (kam se zapisují poslané a sbírané houby), je patrno, že hojně václavek se ukázalo i při sběru hub pro výstavu, t. j. od 3.—6. X. Především byly všude na trzích pražských, kde byly před tím již celých 14 dní. Koupili jsme je pro výstavu (as. Houška) na Uhelném trhu a pak na trhu v Hradci (Sm.). Tyto

byly ještě mrazem netknuté. Takové dodali také 4.—5. X. pp. K. Kříž z Kam. Újezdu a dr. Kotrouš z Lysé, ze Šárky F. Odvárka, Jan Soukup z Krče a Lad. Bendl z Jablonce n. Nis. Ostatní zásilky václavek byly buď již staré nebo namrzlé a proto červené. Uhodily totiž v době 2.—5. X. již mrazy. Namrzlé došly od Č. Houšky z Obyšovců na Slovensku, od F. Brázdy z N. Města na Mor., od dr. Budínského z Trh. Svinů, Mil. Poláčka z Humpolce, pí M. Velímské a j. Na konci výstavy 12. X. václavky již přestaly. Jak vidíme, rostly celý měsíc, skoro jako za normálních let, dodrževše také dobu podle níž mají jméno, totiž svátek sv. Václava. Svým poměrně hojným a nečekaným růstem za poměrů velmi nepříznivých pro růst hub, ukázala václavka svou opravdu mimořádnou životnost Smotlacha.

Václavky v červenci. Největší mé překvapení bylo letos, kdy jsem nalezl 27. VII. u Bíl. Labe překrásný trs václavek čerstvě vyrostlý. Tu dobu vůbec nepršelo a nepočítal jsem, že něco vůbec najdu. Houby, které jsem nacházel (lišku obecnou, hřib peprný, hol. černající) byly vesměs uschlé. Pátral jsem po příčině, jak mohly václavky v takovém suchu vyrůsti a zjistil jsem, že kolem pařezu byla dosti vlhká zem, patrně nějaký spodní pramen, a snad i to, že ve vyšších polohách je počasí chladnější. Ještě jednou se v mém životě stalo, že jsem našel václavky v červenci, a to na hřebenech Brd cestou do Dobříše, a tenkráte byl studený a silně vlhký červenec. Letošní rok byl pro nás houbaře velmi slabý, ale doufejme, že budeme sbírat houby v listopadu a prosinci. Brabec Antonín.

Václavky překvapily a nezklamaly. Po dlouhé době vypravil jsem se koncem září 1947 do všenorských lesů. Štěstí mně přálo, nalezl jsem v proláklině porostlé mechem a ostružinovím dva krásné trsy václavek. Proláklina tu hraničí na jedné straně s pasekou, na druhé straně s vysokým smrkovým lesem; myslím, že ke vzrůstu václavek přispěly tamní mlhy, nyní se dostavující, které se v proláklině dlouho udrží a půdu přece trochu zvlhčí. Na přilehlé pasece, na které minulý rok bylo lze nasbírati košíky václavek a také bedly, nenalezl jsem ani houbičku, poněvadž půda byla na kost ztvrdlá a tráva žárem spálená. Antonín Doubal.

H. Zajímavosti z hub. Dotazy. Oslavy.

J. K. Baby: **Problém školních výstavek hub.**

Potřebujeme právě tu mladou generaci vychovat nejlépe k tomu, aby si vážila veliké hospodářské hodnoty hub. Proto jest povinností každého dobrého houbaře, aby si své znalosti a vědomosti nenechával jen pro sebe, ale především se o ně dělil s mládeží. Jakým způsobem?

Upozorňuji tu na několik možností. Každý zkušený houbař a znalec hub bude jistě uvítán ve všech školách, ať obecných, měšťanských či středních, domluví-li se s ředitelstvím, s učiteli přírodovědy (profesory) o uspořádání škol. výstavky hub v některé ze škol. místností. A při tom nutno podotknouti, že ani náš houbař odborník nepřijde zkrátka. I když organisování výstavky jej bude státi mnoho práce, i když semtam i nějaké trpké sousto bude muset spolknout, naučí se mládež vážit si takového člověka, naučí se vážit si národohospodářské hodnoty, která je nám houbami dána. A kromě toho, přinese houbaři (a to nejen před výstavkou) na přímou výzvu, ale i velmi často později) rozličné houby, takže náš houbař může jen určovat a sám při tom mnohé pozná a vyzví, neboť mládež, ta proběhne les mnohem důkladněji, než dospělý člověk a co člověk projde za celý houb. rok, řekněme za 110 houb. dní, to projde mládež ve třech dnech (aby mi bylo rozuměno, počítám takto: 110 dní pro jednoho člověka je necelé 3 dny pro 40 chlapců!).

Jak tedy postupovat? — 1. Domluvit se s ředitelem a učiteli. — 2. Stanovit si místnost, datum výstavky, délku trvání (není-li volné místnosti, tedy třída; výstavka se instaluje v sob. a v pond. sklidí. Jinak volná místnost na více dní — případně obnovení hub během týdne a příští neděli 2. část výstavky!). — 3. Vysvětlit žactvu j a k a k d e se houby sbírají. J a k je mají přinést a k a m je mají přinést. — 4. Získat kreslíře i fotografa, kteří svými obrázky doprovodí výstavku. Domluvit

se s některým p. učitelem, který zhotoví příslušné nápisy. — 5. Vyhlásit výstavku veřejnosti: prostřednictvím žactva; bubnu či míst. rozhlasu; plakáty, které žactvo samo namaluje. — 6. Zařídit při výstavce i **Houbařskou poradnu** a výstavku houb. knih, atlasů a ČČsH! — 7. Využít výstavky k zřízení **houbařského kroužku** ve škole. Houb. kroužek za dozoru učitele vede některý starší žák. Hoši se scházejí jednou týdně na „schůzce", kde se učí theor., a jednou týdně v neděli jdou na výlet, kde prakt. houby poznávají. Je žádoucí, aby na onen výlet šel s nimi právě náš zkušený st. houbař. Nemůže-li, hoši houby prostě sbírají a druhého dne mají pak schůzku a na tu houby přinesou a náš st. houbař jim určuje druhy, které donesli, případně nechá je určovat sami a jen opravuje a doplňuje.

Učitelstvo samo pak může využíti ještě výstavku v kreslení a ručních pracích, kde nejen že možno kreslit a modelovat jednotlivé houby, nýbrž možno i zhotovit trvalé obrazy, **učebné pomůcky k poznávání hub.** Rovněž tak dá se využíti výstavka hub v občan. nauce, kde promluvíme o nár. hospodářství, dále v jazyku vyuč., kde ve sloh. cvičeních lze výborně pojednat o jedl., nejedlých a jed. houbách. Nemluvím tu vůbec o přírodovědě, která na prvém místě využije výsledků výstavy; též ve šk. kuchyni možno zpracovat s dívkami houby mnoha způsoby. Veřejnost i časopisy mládeže, jakož i ČČsH uvítají zprávu o takovéto výstavce, ať již posloužila hlavně škole samotné, či byla využita šir. veřejností. Úhradu na výstavku lze získat přirozeně dobrov. vstupným, které návštěvníci výstavky složí do pokladničky při vchodu na výstavku.

Rád bych podotkl, že velmi povzbudivým a výchovným je, udělit na výstavce nejzasloužilejším žákům, kteří sami svým přičiněním získají značnou znalost a zkušenost se sběrem a hlavně v poznávání hub, **houbařské školní uznání,** vymalované některým šikovným kreslířem, opatřené školním razítkem a razítkem místního houbařského spolku. A s tímto uznáním možno spojit i udělení **houbařského odznaku,** který chlapec smí nosit na své školní košili či bundě na levém rukávě, podobně jako se nosí odznaky Sokola, Orla či junácké.

Jos. Roudnický: **Propagace hub rozhlasem.**

V programovém časopise „Náš rozhlas" z 20. VII. 1947 vyšel v rubrice „Co jsme slyšeli v rozhlase" výňatek z přednášky K. Melichara-Skoumala „Co nevíte o houbách". Pro praktické houbaře a členy ČMS nepředstavuje žádnou novinku, že much. červená není jedovatá, aspoň ne smrtelně. Rozhodně však ji nelze počítat mezi houby jedlé. Melichar-Skoumal praví o ní, že je dokonce za syrova velmi chutná. Sám prý na každém houbařském výletě jednu nebo dvě syrové nožičky sní. Tím si ovšem nijak neublíží, poněvadž třeň obsahuje nejméně omamných látek. V dalším doporučuje jíst houby i syrové a ke smaženým vždy pokrájet jednu syrovou, což je prý velmi zdravé. Všeobecně to však neplatí, poněvadž některé houby, na př. václavky, způsobily za syrova allergické záchvaty, a jiné, na př. pestřec, jsou za syrova jedovaté. Kdo si prý usmaží much. červenou, ovšem ne víc než 4—5 kousků, nestane se mu nic, ale bude mu, jako by se opil alkoholem. Autor dodává: „Je totiž opojně jedovatá, a to se všemi průvodními příznaky. Z pěti muchomůrek se doslova namažete, budete zpívat, smát se nebo se hádat, podle toho, jakou míváte opičku." O tom všem přednáší ovšem prof. Smotlacha již třicet pět let (první u nás snědl much. červenou na přednášce r. 1912. Také je to vše obsaženo v jeho Atlase hub, který byl napsán r. 1945 a vydán v červnu 1947).

Ing. F. Šafr:

Hnojení pokojových a jiných rostlin odpadky hub.

Navazuji na čl. v ČČsH XXIV. č. 7—8: Houby jako hnojivo! Jak známo, bývají různé pokojové rostliny, zejména listnaté, vlivem přezimování v suchých pokojích nebo v temnu sklepa velmi sešlé a mnohé z nich jakmile

počasí trochu dovolí, dáváme do zahrádek na výsluní nebo do polostínu. Mám na mysli oleandr, aspidistru (domácí štěstí), africkou lipku (Sparmania), různé palmy, rozmarinu, myrtu atd. Všem těmto květinám výborně poslouží přidávat na povrch země něco odpadků z hub, mohou to být i rozmělněné velké exempláře, jež bychom odhodili hned v lese. Po krátkém použití bude každý pěstitel příjemně překvapen bujným vzrůstem svých miláčků. Houbami nepřehnojíme, jak se zhusta stává při použití minerálních hnojiv. Samozřejmě houbové hnojivo přijde velmi vhod i hlíznatým velkokvětým begoniím, které jsou nyní opět k dostání, jiřinkám, zvláště velkokvětým pozdním chrysanthemám, zajisté i rajčatům, paprice, okurkám, melounům a dýním; těm obzvláště, když nemáme k disposici stájovou mrvu! Je možno však zalévat i vodním nálevem z hub i květinky choulostivé, jež jsou často jen přechodnými hosty za našimi okny jako různé druhy Gloxinií, Cypripedií (střevíčníků), Anthurií, Bromeliaceií atd. Těm přijde slabý výtažek z hub velmi vhod! Kde je les blízko, doporučuji sběr různých holubinek, pýchavek, klouzků, pavučinců a zkoušet pokrýt souvisle zem kolem kulturních rostlin. Máme tu dvojí účinek; hnojivý a současně houby udržují vlhko, zabraňují plevelí, aby se rozmohla, mohou nahradit t. zv. mulchování, t. j. pokrývání země požatou trávou, listům a p. Uvažme též, že minerální hnojiva stojí peníze, snadno přehnojíme, zejména za trvalého sucha a že houby nic nestojí, než trochu námahy s jich přinešením!

*

Němci brali od nás i druhořadé houby. Za II. svět. války Němci brali houby i z Uher, Slovenska, z Čech a z Moravy (protektorátu). Podle zpráv berlínského mykologa, univ. prof. Ulbricha, měla v těchto zemích (zejména v Č. a na M.) výživa lidu houbami větší význam než v Německu. Proto se tam také jedlé houby větší měrou sbíraly než v Německu. A proto se do Německa za jedlé houby dostávaly spíše jen houby poměrně méně hodnotné a čistota houbového materiálu nebyla nikdy skvělá. Z archivu. Prof. Josef Podpěra.

Hadovkou obecnou, která při začátku ČČsH byla ještě houbou u nás poměrně málo známou, sbíral jsem tehdy na Sobotínsku u Plzně. Tehdy to byla u plzeňských houbařů ještě vzácnost. A můj sběr budil celkem pozornost. Dnes, díky ČMS, ČČsH a MVÚ, pronikla její známost všude, i k nám na Slovensko. Dnes je již všeobecně známá, nikdo jí není překvapen, nikdo se jí neleká. Dr. Ing. Jan Nemejc, Bratislava.

Diskuse. Demokracie je diskuse, řekl Masaryk otec a také věda je diskuse. Aspoň věda vznikající a se budující. A věda se rodí i theoriemi a hypothesami. Promluvíme si o tom jindy podrobněji. A takovou vědeckou theorií je na př. i můj názor na postupný vývoj hub na zeměkouli během vývoje všeho ostatního života, jak jsem jej sdělil ve svém článku v 1.—3. čísle ČČsH tohoto ročníku. Tuto theorii nepostavil jsem z větru. Mám ji plně odůvodněnou. Ovšem debata může býti o některých podrobnostech, neboť celý vývoj života na zeměkouli, který je jistě i vývojem života hub, když počítáme, že bakterie čítané kdysi k houbám a biologicky a ekologicky k nim dodnes patřící, pravděpodobně život na zeměkouli začaly, trvá patrně miliony let ve statisícových etapách. Komu se moje theorie nezdá býti správnou, ať napíše klidně do ČČsH. Místo k tomu dáme každému ochotně, ba naopak nesmírně rádi.

Dr. F. Smotlacha.

Můj zájem o houby pochází z lásky k nim. Od mládí se mi líbí jako něco zvláštního, tajemného, pohádkového, krásného. Vždyť pohled jen na několik překrásných jednotlivých plodnic odmění člověka celé dny uzavřeného v jeho povolání ve velkém městě podivuhodně. Tím víc, když je hub plný les a vidíme, jak je naše příroda bohatá, krásná a dosud bohužel neprozkoumaná. Proto chci, pokud moje slabé síly stačí, přiložit svou ruku k výzkumnému dílu MVÚ, ČČsH a ČMS. Josef Fišer.

Zákrokem prof. Smotlachy bylo zabráněno velkým ztrátám města Prahy dřevomorkou. Podezření na škodlivou houbu, která mě byla hlášena ze školních pavilonů ve Strašnicích, podnítilo mne k tomu, že jsem

zavolal prof. Smotlachu, aby ohrožené místo prohlédl. Ten zjistil, že tu jde o nebezpečnou dřevomorku (M. lacrymans), která se během roku 1947 v malé části jednoho tamního pavilonu rozšířila a kterou jen letošní veliké sucho zastavilo v rozvoji. Avšak prof. Smotlacha ukázal plně na veliké nebezpečí, které by tu při vlhkém počasí mohlo nastati, že by totiž všechny pavilony mohly býti postiženy a že by tak mohla vzniknout škoda několika milionů Kčs. Na dobrozdání prof. Smotlachy bude pavilon vyklizen a učiněno opatření, aby rozvoj houby byl zastaven a dále znemožněn. Ing. Uchytil.

Obr. 19. — **Hádanka, daná všem čtenářům.** Co je to za houbu, kde ji sbíráte, kde jste ji poznali, jak ji používáte! Autor obrázku ať napíše, kdy a kde ji sbíral.

Dotaz. Na své vycházce do lesa, 10. XI. 1947 nalezl jsem ve vys. lese Vámi určený druh Clitocybe inversa (str. podehnutá), kterou jsem z dálky pokládal za hlívu. Rostla totiž skutečně asi ¼ m vysoko na vynilém okraji statného, živého smrku. Zde jsem byl ovšem se svým určováním v koncích, neboť podle třeně a lupenů jsem poznal, že to hlíva není. Proto jsem Vám ji zaslal k určení. Prosím tedy, abyste zásadu rozluštil a při příležitosti další zásilky mně laskavě sdělil, jak asi tato houba na kmen přišla. Podotýkám, že byla pevně přirostlá a případná záměna za jinau houbu je opravdu vyloučena, neboť toho dne jsem jiných plodnic oranžových již nenalezl. Psáno 18. XI. 1941 (Vzato z archivu z vyřízené korespondence výzk. myk ústavu z r. 1941; autor je spolupr. ČČsH.) Josef Háša.

Hřiby rostly. V pol. července 1947 na Humpolecku zapršelo důkladně. Na to hřiby čekaly, jak říká prof. Sm., a proto jsem jich pak celé tři týdny, kdy jsem byl na dovolené, měl dosyta. Rostly krásné, vlké, ½ až 1 kg, těžké, zdravé, neboť hmyz, jak prof. Sm. vysvětluje, byl r. 1947 místy suchem vyhuben. Josef Mathiasko.

Z mých četných prací příjde něco na řadu příště. B. Kašpar.

Odbočka Smotlachova výzkumného ústavu (Praha III., Karmelitská 14), utvořila se při továrním chemickém podniku v chemických laboratořích fy K. Šenk a spol. v Lysé n. L. Zabývá se výzkumem a isolací houbových látek, zvláště jedů. Josef Hradecký.

Houbařské přednášky prof. Smotlachy se svět. obrazy četně navštívené žactvem škol a místními houbaři, uspořádala MRO (pp. Sandholz, Mareš) v Lysé n. L. Podnět k ní dal p. tov. Šenk; k organisaci přispěl p. r. Dr. Kotrouš. Mnoho účastníků přednášky mělo nový altas Smotlachův. Používalo jej jako učebnice Ing. J. Nový.

Co jsou to »špunty« v lesících u Prahy. V údolí mezi Jinonicemi a Klukovicemi na jihozápadě Prahy rostly kdysi krásné velké bedly vysoké. Dnes tam nikdy nedorostou, neboť místní obyvatelstvo je vyhrabe

že země ještě nízké, kdy mají podobu krátkých roubíků. Říkají jim špunty. Velice si na nich pochutnají. Tak pronikla jich znalost hub prof. Smotlachou šířená do našeho lidu.

Emanuel Valenta.

Houby na výstavu nemohu poslati, neboť celá jižní M. je jedinou vyprahlou pouští. Doufám, že příštím jarem se zase zapojím do krásné práce, která mi přinesla tolik útěchy v okupaci. Váš (z dopisu) Jindř. Vyhnánek.

Dotaz zda je možno ryzec peprný za čerstva jako potravu připraviti. Kdo mi ze čtenářů odpoví? 28. IX. 1946. Jan Špaček.

Pých. obrovskou jsem nalezl r. 1942 na sklonku léta na Koňském vrchu u Záhořan. Je výborná na smažení jako řízek. Ing. Hynek Pittner.

Veverka a houby. Byl jsem přítomen sběru hub na výstavu do Prahy s prof. Smotlachou 11. X. 1947 v lesích na Zámečku, u Roudničky a u Kluků u N. Hradce Kr. Prof. Smotlacha nalezl na kraji lesa v údolíčku chráněném ze všech stran na výsluní celou řadu čechratek puch. od mladé ke starým a ukázal mi, že nejstarší a největší čechratka je silně okousána od veverky, která patrně na ní takřka přímo čekala. Vidíme z toho, že i čechratka patří mezi houby veverkou oblíbené. Čechratka okousaná veverkou byla dána ještě na večer 11. X. do pražské výstavy a budila tu pravděpodobně zaslouženou pozornost.

Josef Fiedler.

Houby a zvířata. Všichni, kteří máte nějaké zkušenosti o houbách a zvířatech vůbec a z let. (1947) such. roku zvláště, podejte laskavě (brzo!) zprávu redakci. Sestavujeme o tom podrobnou práci, kde každý bude citován. Smotlacha.

Ch. Z mykologické vědy a literatury. Mykologové.

Dr. F. Smotlacha:

„Vaříme z hub" a „Chodí houbař po lese".

Dvě krásné knížky: Dva moji vynikající spolupracovníci, především pí. ředitelka Lea Divišová, známá všem v literatuře české kuchyně, která píše do ČČsH od prvého jeho ročníku a loni přednášela na naší vítězné valné hromadě, napsala půvabnou knihu „Vaříme z hub"! Ani byste neřekli, že tu jde o knihu houbařskou a kuchyňskou, tak je na obálce i uvnitř krásně vyzdobena výtečnou kreslířkou Helenou Zmatlíkovou oživenými houbami, o nichž je v knize řeč.

A samozřejmě jinak zase krásné houby a houbaře namaloval národní umělec Lada v knížce našeho spolupracovníka dramaturga Viléma Wernera „Chodí houbař po lese". Kniha tato je zase plna pěkných houbařských anekdot a žertů. A to víte: Lada!

Tak je to správné! Dávno tvrdím, že houby jsou barevnou i tvarovou krásou naší přírody a že se jim mají věnovati nejen nejlepší naši vědci a obratní sběrači, nýbrž i nejlepší naši umělci, stejně jako houbařství, jež je krásným, zdravým, národním a ušlechtilým přírodním sportem chudého sice, ale pracovitého našeho národa. Dnes to již máme: Luňáček, Vejrych, Lada, Werner, Zmatlíková! A na naší letošní podzimní výstavě (5.—12. X.), tak se uplatnili naším podnětem vzniklí samorostlí amat. umělci krásnými ukázkami ze svých atlasů hub: Spálený, Mlnařík, Vaniš (jeho obrazy možno spatřiti i dnes ještě v ústavu), Mil. Dvořáková, Krauskopfová. A mnoho dalších nadšených malířů, kreslířů, fotografů hub pracuje v celé ČMS.

Nelíbí se vám barevné fotografie hub v I. díle našeho Atlasu, za něž vděčíme p. Jaroslavu Křížovi? To vše jsou však jen počátky. Budeme pokračovat. Krása hub nesmí zůstat utajena v lese, v přírodě. Třeba ji ukázat člověku, národu, lidu!

J. J. Roudnický: **Bezděk a Luňáček v Jiráskově kraji.**

Václav Luňáček píše ve vzpomínce „S Aloisem Jiráskem ve Vratislavi" (Nár. osvobození z 31. srpna 1947): „Již před první svět. válkou bývalo okolí Police nad Metují, „Jiráskův kraj", pro svou malebnost

vyhledávaným letoviskem. Z četných praž. návštěvníků Police obzvláště profesor z karlínské stř. školy prodléval po několik let v době šk. prázdnin se svou rodinou v Polici. Byl jsem tehdy zaměstnán společně s Janem Bezděkem, učitelem v Polici, studováním mykologie a tudíž jsme denně odpoledne vycházeli do okolních lesů a hájů. Ty naše exkurse bývaly vítanou příležitostí pro letní hosty, aby se k nám přidružili, neboť společné potulky s námi dávaly jim možnost, aby shlédli málo cizincům známá půvabná lesní zákoutí, skalnaté vrchy s překvapujícími krásnými výhledy. Mimoto získali znalost různých druhů hub, spojujíce takto požitky krásy krajinné s užitečností."

V dalším vypravuje Luňáček, jak se účastnil na pozvání Aloise Jiráska a karlín. profesora výletu do Vratislavi, kde jim byl průvodcem Luňáčkův strýc s matčiny strany, žijící tam přes 40 let, a jak na zpáteční cestě provezli podloudně přes hranice holand. doutníky. Svěžím slohem psaná črta jest příspěvkem k současnickým vzpomínkám na Aloise Jiráska. Pro naši houb. veřejnost má význam svědectví o uvědomovací práci, kterou konali dobrovolně, „ex privata industria", zasloužilý český mykolog Jan Bezděk a jeho přítel a spolupracovník akad. malíř Václav Luňáček, známý autor krásných barevných obrazů hub a od začátku spolupracovník ČČsH.

●

Kladenský časopis „Svobodné slovo" z 12. I. 1947 přináší článek o zalesnění na Unhošťsku. Bude zde vysazeno 40 tisíc sazenic lesních stromů. — Jelikož unhošťské lesy byly za okupace značně poškozeny polomy a německou armádou, rozhodli se někteří zemědělci, že postoupí obci méně úrodná pole na zalesnění. — Je to věc velmi dobrá a chvályhodná a bylo by třeba i jinde následování. Zajímá mne tato zpráva z toho důvodu, jelikož „Unhoštsko" spadá do lokality mnou zkoumané pro ústřední mykologickou zahradu. Proto podávám o tom zprávu. — S pozdravem Váš Josef Francl.

Obr. 20. — **Opět nová řada čs. mykologů.** Máme již téměř na 350 spolupracovníků (na 50 se jich přihlásilo nově) a téměř 300 životopisů a fotografií. Avšak opět těžko jsme vybrali z nich osm výborně vhodných k reprodukci. Potřebujeme legitimační (ovšem ne malé) černé, lesklé snímky. Pošlete je všichni co nejdříve se životopisy. »

Tentokrát klademe napřed mykology české. Uhodnete jistě proč. V čele jejich stojí žena, slavná česká žena a naše dávná spolupracovnice (na našich přednáškách a výstavách od r. 1912 a v ČČsH a v ČMS od začátku), řed. měšť. školy v. v. pí Lea Divišová, odbornice hub, známá z mnoha listů, kde psala a píše v kuchyni, tedy ve věci člověku, lidstvu a každému tak prospěšné. Mnoho článků má i v ČČsH, pracovala na nov. našem Atlase, Mycologia practica (je tam citována). O nejnov. jejím díle referujeme jinde. Další v řadě jsou našimi přírodopisci a mykology od mládí, od nichž ještě mnoho se uslyší. Všichni pracují s námi již z dob okupace, t. j. od začátku své odborné a vědecké práce v přírodě a v houbách. Nejstarší z nich — třebas mlád — je p. Jos. Jirous, bern. úřed. v Humpolci, kde pro nás vede výzkum hub. Sami posuďte pěkné jeho články v ČČsH (má jich mnoho i v archivu). Druhým je p. prof. Rudolf Antoš, který pracuje nyní na škole v pohraničí (Duchcov). Řadu končíme jako dvě předešlé, členem nejmladším, p. Vladimírem Krabovským, mladým, zdatným a velmi nadějným mykologem z Plzně, jehož četné práce v ČČsH znáte. Má i mnoho článků v archivu.

Řadu moravskou, velmi hodnotnou, začínáme jejím seniorem, dávným naším spolupracovníkem a vynikajícím přírodopiscem a mykologem, prof. v. v. Josefem Kojanem, dnes z Telče. Jeho těžká choroba, kterou právě trpí (všichni čtenáři mu přejí brzké a dokonalé uzdravení) mu zabránila v poslední době větší měrou přispěti do ČČsH. Následuje jeden z nejvýznamnějších českých mykologů p. okr. šk. insp. Jar. Sobotka, D. Lažany. Je to jeden z našich nejlepších znalců hub vůbec i ve své rozsáhlé mykologické zahradě, t. j. v lesích v okolí Mor. Budějovic. Zvláště zná dobře biologii a ekologii hub. Jeho vědomosti jsou na venkovské poměry opravdu velmi cenné, řekněme vysokoškolské. Gratulujeme mu k jeho velmi hodnotné práci v ČČsH. Všichni čtenáři žádají ho o další články. Mladším než on je p. řed. m. šk. v Rýmařově p. Jar. Němec, opět vynikající znalec hub a znamenitý pozorovatel přírody. I z jeho práce pro ČČsH vyvěrá hluboký, bystrý, opravdu pozorovatelský a vědecký duch. Všichni si od něho mnoho slibujeme. A nakonec nejmladší a proto nejnaděnější p. uč. Josef Veselý ze Zňátek.

Již předem jsme řekli, že podrobné životopisy našich mykologů budou uveřejněny v souhrnné knize i s fotografiemi, jež si takto shromažďujeme. Myslím, že je dnes každému zřejmo, proč prosíme všechny spolupracovníky nejen staré a zasloužilé, nýbrž i zcela nové a začínající, aby nám do 14 dnů zaslali své podrobné, nově doplněné životopisy a fotografie. Kdo přijde příště na řadu? Jen ten, kdo u nás má a bude míti doplněný životopis a pěknou, reprodukce snadno schopnou fotografii. Smotlacha.

●

»Čs. mykologie« pokračuje 3. sešitem. Tentokrát je v ní ticho, ale útok šel vedle. Obsah nepodává opět naprosto nic pro naše praktické houbaře pozoruhodného ani nového. Citujeme jej: MUDr. J. Herink: Úkoly čs. myk. vědy. — Fr. Šmarda: Nový druh hvězdic — Geaster atratus sp. n. (hvězdicet černavá). V. Vacek: Zemnička úhledná — Genea pulchra Corda po 100 letech. — Dr. Cejp: Rozšiřování hub mravenci. — † R. Beneš: Plžatka Hendrychova — Limacium Hendrychii Vel. — R. Veselý: Písečník tlustonohý. — P. crassipes D. L. MUDr. J. Herink: Vděčná podzimní houba — čirůvka fialová. — Tr. nudum (Fr. ex Bull.) Quél. — Sv. Šebek: Teplomilné houby v Československu. — Mykologické drobnosti. Smotlacha.

Mám celou českou literaturu houbařskou a zvláště též vázané všechny ročníky našeho časopisu, do nějž jsem již v I. roč. přispěl. Jan Juránek.

Pracuji s prof. Smotlachou od jeho začátků: zajel jsem si za ním mnohokrát do Prahy na výstavu i na Zámeček. Sleduji činnost jeho MVÚ, ČČsH a ČMS od začátku. Mám celou naši houbařskou literaturu. Koupil jsem si ji jako spolupracovník ČČsH, ČMS a MVÚ. Mám i všechny ročníky ČČsH pěkně vázané. S. Krejčí.

Oznamuji, že mám všechny 24 roč. ČČsH (vázané), že sleduji celou činnost MVÚ, ČČsH a ČMS od začátku a že dávno spolupracuji s ČČsH.
Frant. Matoušek.

Kdo má všechny ročníky ČČsH? Ptali jsme se nedávno čtenářů, kdo má všechny ročníky ČČsH. Nahoře jste četli tři odpovědi na tento dotaz. Prosíme o další, i ti jsou vzácní, kteří mají 20, 15, 10 ročníků. Pište! Hlaste se všichni! Ing. Ant. Kubík.

Bohužel, opětná nemoc, měsíc trvající, mi nedovolila, abych pátral v knihách po našich starých spolupracovnících, seniorech naší mykologie, kteří se přílišnou prací a někdy snad i stáří (?) trochu odmlčeli, ač do jubilejního ročníku ČČsH musí určitě napsati a svůj životopis a fotografii poslat (pokud tak neučinili). Smotlacha.

»Davidova rokle«, článek to ze vzpomínek na potulky s mykologem Bezděkem odložil jsem na příště.

Václav Luňáček.

O názorech na houbaře před 40 lety napíši rovněž příště.

Jaroslav Jeřábek.

Pište krátké obsažné články. Místo jednoho dva, tři, čtyři. Do tohoto sešitu nahromadilo se nám tolik látky, že jsme musili na 10 stran delších cenných článků vyřadit na příště. Tak máme v zásobě cenné, ale delší články velké řady spolupracovníků.

Redakce.

Obr. 2. — Zrůda much. růžové čili růžovky, **Amanita rubescens Pers.**, kde lupeny se regresivně změnily v trubičky, což ovšem jest dokladem ke Smotlachově theorii, že muchomůrky mohly vzniknouti z prahřibů. Takovéto zrůdy přicházejí občas také u jiných muchomůrek. Fotografoval a sbíral Leopold Klapálek. Napsal Sm.

I. Styky s cizinou. Cizí literatura. Houby v cizině.

Jaro Mišk ovský: **Ital o houbách v Italii.**

L'Italien sur les champignons en Italie.

Mezi zahr. hosty, kteří navštívili r. 1947 Svět. festival demokr. mládeže v Praze (Festival mondial de la jeunesse démocratique), byl ital. hud. skladatel Signor Edoardo Cavallini. V doprovodu svých praž. přátel podnikl v ned. 20. července výlet do Chuchle parníčkem, neboť právě tento dopravní prostředek, „il vaporetto", vzbudil jeho zájem v rodné zemi Josefa Ressla.

V někdejším láz. les. parku nad M. Chuchlí, cestou od lázní (toho času invalidovny) k myslivně a kostelíku na kopci, byl Maëstro Cavallini svědkem nálezu hřibu obecného či smrkového (B. bulbosus Schff.). Zdravý hřib s vyklenutým hnědým kloboukem na světlejší noze, dole poněkud rozšířené a vybíhající v hrot, vyrostl na svahu pod smrkem tak, že byl s cesty viditelný a proto neušel svému osudu. Maëstro Cavallini konstatoval, že stejné hřiby rostou v Italii, kde se nazývají „porcini" (t. j. svinské). Lidové pojmenování chce patrně říci, že tyto hřiby jsou v přírodě potravou div. vepřů, podobně jako lanýže (T. aestivum Vitt.). Podle Maëstra Cavalliniho jsou hřiby v Italii hojně sbírány a v obchodech je prodávají sušené. Houby v Italii tvoří, jak známo, zákl. surovinu při výrobě polévk. koření na rostlinném podkladě, kteréž koření se vyváželo

také k nám ve tvaru kostek. Obsah soli činil polév. kostky hygroskopickými, což omezovalo jejich trvanlivost.

Pokud se týká znalosti jiných jedlých hub u italského lidu, seznámil nás Maëstro Cavallini s podivným poznávacím znakem. Z lup. hub jsou pokládány za dobré jen ony, které mají prsten (l'annello). Sem patří hlavně much. císařská (A. caesarea Scop.), růžovka (A. rubescens Fr.), pečárky (Psalliotae), bedly (Lepiotae), po případě šupinovky (Pholiotae) a václavky (Armillariae), ale se zlou by se potázal, kdo by věřil všem muchomůrkám (Amanitae), které mají vesměs prsten. Naopak zase muchomůrce podobná katmanka či zemanka pošvatá (A. vaginata Bull.) jest jedlá, ač postrádá prstenu, stejně jako ještě mnohé jiné houby lup. Před otravou houbami se chrání italský lid tím způsobem, že když připravuje houby k jídlu, přidá k nim plátky česneku. Jestliže česnek sezelená, jsou prý houby špatné a nikdo se jich nedotkne. Česnek musí zůstat bez proměny, pak jsou houby neškodné. I Maëstro Cavallini měl pevnou důvěru v česnekovou zkoušku (la prova d'aglio) — taková je síla tradice.

Italskou mykologii čeká ještě mnoho práce doma, aby plnila poslání, o kterém také platí, co pravil po válce profesor Ettore Lo Gatto při zahájení výstavy knih v Ústavu italské kultury (Istituto di Cultura Italiana) v Praze, že čeho se Italie nikdy nezřekne, jest šíření světla kultury na troskách dneška.

Růžena Smotlachová: Houby jižní Francie.

Champignons du Sud de la France.

I, Clathrus cancellatus L., mřežovka obecná.

V září a říjnu r. 1947 měla jsem možnost studovati houby, rostoucí na jižním pobřeží Francie na březích Středoz. moře na jižní francouzské pláži. Bydlela jsem v Saint Raphaëlu, přímo u moře a měla příležitost shlédnout houby v tamních lesích svými stromy od našich druhově (nikoliv rodově) velmi odlišných, na trávnicích a lukách kolem, na kompostech a v zahradách, hlavně zelinářských a konečně i přímo na břehu mořském — na pláži.

Kdežto u nás v září a říjnu bylo zcela sucho, na jihu Francie u San Raphael silně pršelo a hub tu bylo plno. Přivezla jsem jich dokonce celou zásilku našemu výzkumnému ústavu. Jistě se každý zajímá o srovnání hub našich i jihofrancouzských. A tu nutno říci, že tu není (zcela podle známých tvrzení mého manžela) velikých rozdílů a pokud zde jsou, že padají na konto jihu, t. j. teplejšího kraje, na konto odlišných stromů, s nimiž žijí houby v symbiose, a i na přímý vliv moře a konečně i na vliv počasí na jaře a na podzim silně vlhkého. První houba, která mne upoutala a která tu roste na místě naší hadovky zápašné na skoro stejných místech, jež také stejně jako ona zapáchá po mrtvole a stejně hmyz na sebe láká, je Clathrus cancellatus L. čili mřežovka obecná neboli šarlatová. A tu vidíme hned rozdíl mezi krásným, teplým, slunečním jihem a ostatní studenou Evropou. Z vejce, jež je vypraveno a vzhledu jako u hadovky, jednou menšího, jindy většího, vyroste nám náhle oválový, jako by ze šarlatové, mořským korálům podobné mříže vystavěný krásný útvar, se známým zápachem. Překvapí nás v houštině, v háji. Několikráte po dešti vyrostla i naší sousedce, francouzské houbařce, která je přítelkyní hub a která, když se dověděla, že mám o houby zájem, sama mi je nosila. Jí rostla mřežovka — zprvu v podobě známých vajec — na zeleninovém záhonu. Naposled tam vyrostla na začátku mé zpáteční cesty do ČSR. Dostala jsem na cestu vajíčko, do Prahy jsem dovezla (za týden) zavadlou již dospělou šarlatovou mřežovku.

U nás dosud mřežovka zjištěna nebyla, ač se na jižním Slovensku předpokládá. V Maďarsku a v Dolních Rakousích, tedy jižněji od ČSR, roste již určitě. Zřejmě, že je to houba jižních krajů, která by se mohla dokonce i na Znojemsku objeviti.

Vladimír Krabovský: **Houby v Anglii.**

Mushrooms in England.

Dovoluji si upozorniti na dlouhý a zajímavý článek v britském lékařském časopise (British Medical Journal, January, 12, 1946), kde jsou popisovány čtyři smrtelné otravy much. zelenou, jež se udály ve V. Britanii v r. 1944 a 1945. Článek je doprovázen podrobnými klinickými rozbory uvedených případů a popisem histol. řezů zvl. jater, jejichž atrofie ve všech případech vedla k smrti pacienta. Ježto vím, že v Anglii nejsou houby příliš oblíbeny, dopsal jsem vydavatelstvu o informace ohledně těchto případů, zejména však o množství houbové potravy v Anglii. Bylo mi odpovězeno, že ve V. Britanii jsou houby na trhu po celý rok, zejména houby pěstované — žampiony, které však svou cenou jsou přístupné jen majetnějším vrstvám. Na podzim při nadbytku hub chodí prý (doba válečná) dosti lidí houby sbírat do polí a luk. V této odpovědi mi též vydavatelstvo doporučilo anglickou houbař. knížku „Edible and Poissonous Fungi", vydanou His Majesty's stationery Office, Kingsway, London, W. C. 1. — Z dopisu 20. VI. 1947.

Houby v jižní Francii. Podávaje jako člen ČMS a MVÚ zprávu o svém výzkumu hub v jižní Francii ve srovnání s našimi, sděluji, že zde rovněž letos bylo veliké sucho. Pršet začalo před začátkem října, což bylo povelem k pozvolnému růstu hub. Zprvu rostly houby jen v horách, a to i v italských. Ty byly zasílány na trhy do pobřežních měst, kde byly letos výborně placeny. Nejvíce se tu prodával celý podzim žampion obecný (Champignon de Paris) a ryzec pravý (obecný) — L. delicious, který se sem dováží z lesnatých hor. Oba druhy prodávaly se po 200 francích, což jest 80 Kčs. Na konci léta, kdy rostly houby pro sucho jen zcela vzácně (na horách), prodávalo se jich kg za 250 franků. Časem se objevil i hřib pravý (La cèpe) za stejnou cenu.

P. Richard (St. Raphael, France).

Pozn. red.: K doplnění našeho výzkumu hub snažíme se získati i spolupracovníky v cizině. Redakce.

Letos jsme měli jako u vás živelné pohromy, ne sucho, ale chladno, kroupy, deště a následek hodně hub, ovšem v lese, jedinou, kterou jsem sbíral, byl křemenáč, těch bylo málo, zato zdravé, ale přál bych vám vidět ty krásné exempláře muchomůrky „růžovky", kterou teprve jsem zjistil, až jsem přečetl článek v ročníku ČČsH 1943, bohužel byly dávno pryč, některé dosahovaly výšky až 16 palců, krása se byla podívati, kdyby byl na ní seděl trpaslík, byla to hotová pohádka. Byl jich plný les, ovšem ty jsem měl vždy za jedovaté. Z takové jedné houby by byl oběd pro celou rodinu. Neničím je zásadně nikdy, ani když je nesbírám, ale hodně jich bylo ožraných od čehosi, nevím, kdo si na nich pochutnával. E. Zíma, Kanada.

Jak jedí a připravují ryzec peprný v jižní Italii, sdělím příště.

Květa Colosimo-Nikodemová.

J. Z ostatní biologie.

Členstvo MVÚ i ČMS i odběratelé ČČSH nezabývají se výhradně jen houbami, nýbrž předmětem jejich zájmu je celá příroda a celý člověk. Bohužel, že ČČSH má málo místa, aby mohl o tom všem psát. Redakce.

U příležitosti volby prof. Smotlachy čestným členem ČMS upozorňuji, že Smotlacha je přírodopisec po svých předcích. Otec jeho i děd byli venkovští písmáci, znalci přírody, kteří znali dokonale pracovat nejen na poli, nýbrž i pěstovat stromy (ti tedy začali Smotlachovu staroč. ovoc. zahradu), zeleninu, včely a pod. Byli i rybáři, ptáčníky (chovali ptáky v kleci, domnívajíce se, že jim dělají dobře) atd. Prof. Smotlacha zdědil lásku jejich k přírodě a proto studuje od mládí přírodu ne pro existenci, ne z povolání, nýbrž z lásky. To mu umožňuje řešit přímo zázračně otázky dneška. Již před 20 lety na př. upozornil v »Kraji«, že Hradecko vysýchá vlivem překotných regulací, meliorací,

které vodu od nás rychle odvádějí do Německa a vlivem úbytku stromů ovocných i lesních. Dnes vidíme, že to platí pro celé Čechy i Moravu. Smotlacha první nás upozornil již před 25 lety na nesprávné pěstování ovocných stromů ve školkách, kde se používá nesprávných, netrvalých i jinak nevhodných (na př. monilii snadno podléhajících) podložek, zejména také pro hrušně a jabloně. Upozornil také na význam staročeských druhů ovocných stromů, které přetrvaly věky a které dnes nikdo u nás nestuduje a nikdo neshromažďuje (proto založil sám staročeskou ovocnou zahradu), což je opětně veliká prakticky-vědecká chyba naší zemědělské botaniky, stejně jako na to, že se v lesích mnohde nedbá starých odrůd stromů, u nás od pradávna rostoucích, že se na místo starých dubin a bučin zavedly většinou smrčiny a že se při biologii a sociologii hub dosud nedbá na velké houby. Upozornil také na velké nedostatky ošetřování ovocných stromů, kde se na př. kůra na hruškách v zimě někdy nesprávně ořezává a pod. Proti zajícům a mrazům první u nás doporučil Smotlacha obaliti stromy starými novinami. Smotlacha první upozornil na mimořádnou cenu čmeláka pro naše ovocnářství a zjistiv, že již z velké části vyhynul, zahájil akci na jeho ochranu, v níž pokračuje. Smotlacha má sta nových vědeckých poznatků, důležitých pro život člověka a pod. Uvažme, že Smotlacha má již vytištěno na 1200 různých odborně vědeckých prací a že ve svém výzkumu a činnosti publikační dále pokračuje. A jeho výzkumný ústav, jehož jsem dávno členem, koná jistě dobře a úspěšně svou velikou a zajímavou práci. Dr. R. Vávra.

Nebezpečí podzimního jara bylo letos v listopadu, kdy za teplého počasí po deštích počala se příroda probouzet ze svého předčasného suchem způsobeného zimního spánku jako ve skutečném jaře. Zjistil jsem také mnoho dokladů. I v houbách byly a jsou toho známky. Bohužel, že nemáme místa. Smotlacha.

K. In memoriam.

Primář okr. nem. v Kutné Hoře Dr. Voženílek jako položid zbaven za okupace svého místa, onemocněl a zemřel na Pleši. Členem ČMS a spolupracovníkem ČČsH zůstal, stejně jako židé, neboť jsme arisaci neprovedli (ač ji r. 1943 ve výboru p. Charvát urgoval). Smotlacha.

L. Organisace, redakce atd.

Prof. Smotlacha čestným členem ČMS.

Prof. Smotlacha, Officier d'Académie Fr., a été élu Membre d'honneur de la Société Mycologique Tchécoslovaque, fondée par lui en 1921.

Na letošní řádné valné hromadě ČMS (22. X. 1947) byl prof. Smotlacha, zakladatel ČMS a předseda její od začátku, zvolen za své zásluhy čestným jejím členem. On totiž zahájil u nás první soustavný všestranný vědecký výzkum hub (r. 1907), z něhož první práci uveřejnil r. 1909-11 v Král. čes. společnosti nauk (předložil ji prof. Velenovský), jakožto prvou vědeckou práci o velkých houbách v jazyce českém u nás vůbec (»Monografie českých hub hřibovitých«). V tomto výzkumu u nás pokračuje dnes s tisíci spolupracovníky. Do dneška napsal sta prací včetně svých krásných a proslulých atlasů. R. 1909 založil svůj výzkumný mykologický ústav, čili zprvu svou bezplatnou houbařskou poradnu, jejíž činnost od té doby neustále roste, stejně jako počet jeho houbařských kursů, přednášek, vycházek atd., které v Praze a všude v ČSR vykonal. On první začal u nás s proslulými svými výstavami hub, které nejprve pořádal s MVÚ (1912), pak s ČČSH (1918) a konečně i s ČMS (1921). Dodnes uspořádal takovýchto výstav na 140 a jeho spolupracovníci a následovníci na 60, s více než třemi miliony návštěvníků. Jimi rozšířila se znalost hub všude v ČSR. R. 1918 založil dnešní vědecký list ČMS »Mykologický sborník« (ČČSH) a knižnici Mykologického sborníku.

Časopis čs. houbařů udržel přes velké obtíže do dnešní doby a mistrně jej řídí, zápase o každý kousek místa pro práce, články, zprávy a obrazy více než 300 nadšených spolupracovníků samostatných i s ním víceméně spojených

a pro sta jejich nových nálezů a myšlenek. O jeho zasloužilé práci svědčí každý sešit ČČSH. R. 1921 založil i ČMS, kterou od té doby vede a k velikému rozkvětu a slávě přivedl. Vždyť ČMS má dnes přes tři tisíce členů a pracovníky (odbočky, důvěrníky) všude v ČSR. Prof. Smotlacha převedl ČMS i přes dobu krise (1938-40), kdy měla jen 100 členů a ČČSH jen 100 odběratelů, a probudiv svými přednáškami, výstavami a časopisem v Praze i na venkově ohromný zájem o houby, přivedl ČMS (počínaje r. 1942) opět k velikému rozkvětu a k nové práci, jež byla i přípravou na houbařskou pětiletku ČMS, započatou za jeho vedení a jež nyní je doplněna vládní dvouletkou.

Na volbě prof. Smotlachy čestným členem ČMS usnesl se užší výbor ČMS již na jaře v r. 1944, u příležitosti jeho šedesátých narozenin. Známé události provedení tohoto usnesení zdržely, avšak k dobru věci, neboť ČMS a ČČSH jsou dnes očištěny od vnitřních sporů, pocházejících od několika houbařů, většinou teprve v posledních letech do ČMS při jejím velkém rozkvětu přihlášených, chtějících v ní vládnout, a mohou dnes klidně pracovati. Výsledky jsou v letošních dvou úspěšných výstavách, ve vyšlých atlasech, v bohatém ČČSH a další ještě uvidíme. Za Smotlachou jde velká většina českých mykologů, samostatných i z jeho školy, jak je zřejmo z ČČSH. K jeho opravdovým odpůrcům patří jen několik málo těch, kterým Smotlacha překáží v jejich zájmech a v dosažení jména, po němž touží. Ti neuváží, že by vůbec ani jako mykologové neexistovali, kdyby jim byl prof. Smotlacha čtyřicetiletou učitelskou prací v houbách v našem národě, kdy většinou ještě oni neexistovali, nebyl připravil půdu a umožnil jim různá jejich mykologická podnikání. Uvažme, že celou tu ohromnou práci vykonal Smotlacha z velké části holou rukou s ústavem soukromým, jen chudě vypraveným, kdežto na druhé straně stáli a stojí mocní beati possidentes (proto jdou také někteří s nimi), kteří by mohli svými prostředky a možnostmi snadno vykonati desateronásobnou práci, kterou již vykonal Smotlacha beze všeho. Odtud právě pochází boj proti Smotlachovi. Avšak prof. Smotlacha může býti klidný. Za ním stojí tisíce jeho stoupenců i jeho neodvislých přátel. Kde by bez těchto tisíců prostých houbařů všude v ČSR Smotlachou a jeho samostatnými pracovníky (většinou žáky Bezděka) vychovaných, bylo dnes naše houbařství? Jisté jest, že kvete nepochybně velkou zásluhou Smotlachovou a jeho přečetných nadšených spolupracovníků a přátel. Proto jsme jej právě zvolili čestným členem ČMS a přejeme plného zdraví, aby mohl ještě mnoho vykonat. Užší a širší výbor ČMS.

Řádná valná hromada ČMS se konala 22. X. 1947 za značné účasti členstva v 18 hod. v čes. technice v Praze II. Bylo to po uzávěrce tohoto listu. Proto nemůžeme podati podrobnou zprávu. Zájem členstva byl veliký. Zprávy činovníků schváleny jednomyslně. Volby provedeny aklamací. Valná hromada začata byla v klidu vědeckou rozpravou a ukázala, že ČMS svými 3200 členy odevšad z ČSR je největším čs. spolkem přírodovědeckým a vědeckým. Výzkumný a vědecký odbor ČMS čítá na tisíc členů, ČČSH na 340 spolupracovníků, což je ostatně patrno z obou prvních sešitů ČČSH, kde se jich uplatnilo přes 200. Předsedou ČMS a zároveň jejím za své opravdu jedinečné zásluhy čestným členem zvolen prof. Smotlacha, který ji před 25 lety (1921) založil, od té doby vybudoval a vedl. Do užšího výboru, který zůstává celkem beze změny, přibráni volbou pp. dr. Pavel Kurz a Jaroslav Pavlousek. Revisory zvoleni pp. Jan Soukup a Jos. Rameš. Užšímu výboru a předsedovi uloženo roztříditi do budoucna členstvo podle jeho vědecké a výzkumné činnosti.

Frant. Vystyd, jednatel ČMS.

Oprava: Omylem se dostala v mém »Klíči muchomůrek« do tisku nepříjemná chyba. Prosím laskavé čtenáře, aby si na stránce 17 pod slovem císařka opravili **číslo 8 na 5!**

Jiří Hlaváček.

Uzávěrka obsahu tohoto sešitu byla 15. X. 1947. Pište ihned! Redakce.

Přednášky prof. Smotlachy o houbách se světelnými obrazy jsou zadány do konce listopadu na našem venkově. Teprve prosinec a pak ovšem březen a květen má volný.

Asist. ústavu Mir. Houška.

Krásné a vzácné druhy hub, které naleznete, pošlete do ústavu k malbě a k barevným fotografiím. Potřebujeme: Oldřich Hrejsa, Marcela Krauskopfová.

Všechny čtenáře, pracovníky ČČsH, všechny členy ČMS a MVÚ prosíme, aby si znovu pečlivě přečetli obálku

prvého sešitu XXV. ročníku ČČsH a pokud tak neučinili a vše tam stanovené pečlivě vyřídili. To platí zejména pro nové odběratele ČČsH a ty, kteří teprve nyní nebo znovu začínají pracovati. Jsou tam důležité pracovní instrukce. Z téhož důvodu žádáme, aby si všichni naši houbařští pracovníci přečetli pečlivě i XXIV. ročník ČČsH! Redakce.

Získal jsem za členku ČMS a odběratelku ČČsH sl. Mílu Bínovou. 10. XI. 1947. Jan Ihracký.

ČMS a ČČsH děkují svému spolupracovníkovi a prosí, aby každý odběratel a čtenář získali aspoň jednoho odběratele a člena. Současně děkuji všem, kteří tak již pro tento nový ročník, nově učinili. (Pí M. Housková, J. Veselá, pp. A. Josífka, A. Čermák, Dr. P. Kurz, Arnošt Jech, Jos. Jánský, Kořenský, K. Čižinský, Ing. Civín atd.) Smotlacha.

Obr. 22. — Václavka císařská, **Armillaria imperialis Fr.**, kterou sledujeme jako význačnou horskou a podhorskou houbu ČSR, která je nejhojnější na Sl. a které postupně ubývá v ČSR směrem k západu. Houba kdysi v Č. a na M. málo známá, na Sl. hojně sbíraná, jako pravé hřiby tam prodávaná, stává se naší propagační akcí známější a známější. Viz také obr. 6, a článek p. Věnceslava Šípka v tomto čísle. Tento obrázek, ovšem v barvách, přijde do II. dílu Smotlachova Atlasu. Foto Jaroslav Kříž, napsal Sm.

Nový II. díl barev. atlasu Smotlachova (Mycologia practica) obsahuje z jarních hub smrž obecnou (M. esculenta L.), přerostlou (M. praerosa Krombh.), žlutou (M. fulva Fr.), nejmenší (M. minima Sm.), rýhonohou (M. rimosipes D. C.), špičatou (M. conica Pers.), pérovou (M. pterigoides Sm.), ucháč podezřelý (G. suspecta Kr.), destici chřapáčovou (Discina ancilis Pers.), tloustnici kulovitou (Sarcosoma globosum Sch.), březnovku (Limacium marzuolum Fr.), třepenitky svazčitou, cihlovou, makovou, slzivou, sadovku čili podtrnku a májovku. Prosíme všechny spolupracovníky ČČSH, ČMS a MVÚ, aby napsali ihned, co o těchto houbách vědí a aby věnovali příště na jaře zvláštní pozornost všem smržím, ucháčům a desticím a poslali je ústavu k přesnému určení, se všemi důležitými podrobnostmi o nich. Kdo je dobře znáš, napište o nich celé články.

nost a špiní prof. Sm. bezohledně znovu, zatím co se věci měly zcela jinak: Onino věd. mykol. pracovníci, partneři to p. Kubíčka, většinou ze zaniklého Myk. klubu, pozorujíce r. 1942 nový rozkvět ČMS a ČČsH způsobený Smotl. přednáškami a výstavami, rozhodli se je ovládnout. Proto snažili se zprvu (1942—1944) nepozorovaně vniknout do ČMS a když se jim to prostřednictvím p. jedn. Charváta, který je přijímal za členy (jednoho až 1945) podařilo, pokoušeli se prostředky »protektorátními« (policie, svaz pro houby, poradní výbor a věd. odbočka pro XV. Prahu atd.) chytře ovládnout ČMS a ČČsH a prof. Smotlachu odsunout na vedlejší kolej, čili oddělit od něho jeho věd. spolupracovníky. To znamená, že úmyslné přerušování styků s dr. Sm. začali již roku 1943, ač ještě o jeho zápisu ani nevěděli. Důvod byl jiný. Překážela jim prostě jeho veliká a úspěšná práce, obliba, jméno a jeho velký sbor spolupracovníků, který se marně snažili ovlivnit, rozbít a k sobě přitáhnout. (Podařilo se jim to jen u několika málo neinformovaných a u těch, kterým zvlášť imponují mocní a polomocní beati possidentes nacházející se ze závisti a konkurence mezi nepřáteli prof. Smotlachy.) To byl důvod k útoku na dra Smotlachu a pravá příčina konečného přerušení styků s ním nebylo jeho studium začaté již r. 1933, nýbrž porážka skupiny p. Dra Kubičky na ř. val. hromadě ČMS 7. VI. 1946, **kde se ukázali mizivou menšinou, t. j. sotva jednou desetinou mezi přítomnými a jednou setinou všeho členstva ČMS vůbec.** Co zbývalo oněm »věd. mykol. pracovníkům« z okruhu p. dr. K. jiného nežli přerušiti úplně styky čili odpoutat se od dr. Smotlachy a vrátit se na staré, kdysi opuštěné posice, t. j. obnoviti zaniklý Mykol. klub a časopis. Proč tak neučinili dříve? Proč dobývali způsobem tak podivným po tolik let ČMS a ČČsH? Proč chtěli Smotlachu úplně zničiti a zbaviti každé existence? **Čtenáři se jistě pamatují na článek dr. Vávry v ČČsH r. 1945: »Zlatokopové v houbách«.** Ten si přečtěte a porozumíte.

Budiž také konstatováno, že udání, které podepsal p. dr. Kubička na jedno pro dr. Smotlachu z nejdůležitějších míst, obsahovalo dva body: 1. **studium** (na Sm. volán § 138, příslušným místem změněný na 110), 2. **svévolné založení »Mykologického výzkumného ústavu«** (čili houb. poradny), jenž byl založen již r. 1909 a vykonal za tu dobu nesmírnou práci pro náš lid. Je také zajímavé, že skutečně byly z jistých míst nepřátelům dr. Sm. nakloněných činěny pokusy o event. kroky proti Smotl. výzkumnému ústavu. K tomu se druží i fakt, že bylo i v nakl. Melantricha zakročeno, aby Smotlachův nový atlas nevyšel. Ne Smotlachův zápis, ale věd. jeho práce dělí »vědce«.

Dosud jsme z útočníků na ČMS, ČČsH a prof. Smotlachu nikoho nejmenovali. Ani o dru K. bychom nepsali, kdyby byl nezačal. Hájiti svého předsedu přece musíme. Jestliže dosud v našem časopise ani jinde nebyli zmínění útočníci jmenováni, ani jejich protektorátní zásluhy a činy vypsány, ač by to bylo velmi prospělo ČMS, ČČsH i prof. S., **není to slabost, je to jen nechuť k udávání a k j. nechutnostem i plno jiné, důležitější práce.** (Dnes proto píšeme, že jsou dosud houbaři neinformovaní.) Nepřestanou-li však podobné výpady jako tento p. dra K., budeme nuceni se bránit jinak. Můžeme povědět na př. čí synové studovali v »Říši«, bojovali v řadách něm. armády, jak a kým byl do Prahy na týden pozván, hoštěn a obskakován nacista-mykolog Schaefer (kdyby nebyl nacista, do Prahy by ho nepustili) — to byly samozřejmě styky s cizinou, jichž postrádá dr. Sm. Mohli bychom psáti o podivných věd. dokladech z jejich »vědy« mykologické, uveřejnit v tomto směru zajímavé obrázky atd. To se ovšem netýká převážné většiny členů obnov. houb. klubu, kteří byli a jsou sice většinou nesprávně informováni, ale kteří přesto jistě s útoky na ČMS a ČČsH a na prof. Smotlachu nesouhlasí a kteří jistě (aspoň doufáme), si zjednají nápravu, neboť jsou nepochybně jako my přesvědčeni, že v houbách může pracovati každý, kdo to opravdu dovede, že je tu pro všechny dosti místa a že je tu i dokonce prospěšná slušná konkurence. Ať se ukáže!

Výbor ČMS.

Pondělní Smotlachovy přednášky o houbách dneška a houbách hřibových budou se konati v prosinci do té doby, pokud bude technika otevřena. Jsou velmi zajímavé a proto četně navštívěny. Nikdo ze čtenářů Pražanů by tu neměl chybět. Přiveďte známé. A v lednu začnou znovu!

Věnc. Šípek.

Tajemný zákrok. V pondělí 3. XI. 1947 byla smluvena se školníkem v technice **přednáška ČMS** pako obyčejně na 7 hod. večer. Mladí houbaři vzali prof. Smotlachu sebou do přednášky již v ½7, takže přišel 20 minut před začátkem. Přijel právě včas, neboť jinak by se přednáška nebyla konala. Někdo totiž neznámý asi v 6 hodin večer zavěsil na kliku přednáškové síně hůlkovým písmem psanou zprávu: »Dnes se houb. přednáška nekoná.« Asi 5 nejranějších návštěvníků již odešlo, ale ostatní čekali s otázkou, co se děje, neboť v předn. síni byla tma (vyhlášku na klice z povzdáli ještě neviděli). Prof. Smotlacha poslal pro školníka. Ten na štěstí ještě neodešel (bydlí mimo Prahu). Sdělil, že myslel, že se přednáška nekoná, myslel, že se p. prof. odhodlal ji zrušiti a že proto dal na kliku příslušné oznámení. Vysvětlilo se, že ani škola, ani prof. Smotlacha, ani nikdo jiný známý na vyhlášce nemá účast, nýbrž někdo nepovolaný z venčí. Jak malicherné!

Také na výstavě byly přeházeny jednou všechny nápisy.

Dr. Rob. Vávra.

Nepoškozujte ČMS a ČČsH. Zjistili jsme, že někteří odběratelé dosud předplatné nezaplatili. Přikládáme jim proto připomínku a složenku. Prosíme, aby zaplatili tentokráte obratem. Tisk a vše ostatní stojí peníze. Kdo nemůžeš platiti najednou, zaplať ve dvou splátkách. V několika případech se stalo, že staří odběratelé ČČsH z důvodů na př. hospodářských vrátili 1—3 číslo XXV. ročníku. To je postup nesprávný. Obtíže jejich jsou stejné jako naše. **Odběrateli a dlužníky za XXV. ročník jsou dále,** měli vypovědět včas. Mimo to poškozují silně ČMS a ČČsH. Mohou platiti naďvakrát.

Hlaste se sami. Bohužel, že mi nemoc opětně nedovolila, abych pozval všechny staré naše čten. a odběratele ČČsH (mykology) ke spolupráci na jub. ročníku a zvl. sborníku ČČsH. Chceme Vás tam mít všechny. Nejen nejstarší od r. 1907, 13, 19, 21 až 31, nýbrž i z let 1939, 41, 43 atd. Všichni naši čtenáři staňte se, pokud ještě nejste, našimi spolupracovníky. Napište každý ihned do ČČsH, pošlete své články, foto atd. Učiňte tak ihned. Věc spěchá. Zároveň pošlete svůj životopis (i vzhledem k houbám) a svoji reprodukce dobře schopnou fotografii. Práce pro ČČsH je práce pro celek. Nuže, kdo nevyhoví prosbě ČMS, ČČsH a MVÚ, prosbě tisíců čtenářů časopisu a nepošle? Smotlacha.

ČMS chystá jub. myk. sborník, který bude obsahovati nejcennější práce našich mykologů samostatných i ze školy ČMS, bude obsahovati i jejich obrazy a stručné životopisy. Bude sepsán ještě letos. Všichni pošlete své nejlepší práce pro něj. Každý připrav si proto svůj vhodný článek, výzkum, obraz. Aspoň malou zprávu každý pošli a svou práci podrobně vypiš. Ovšem nezapomínejte při tom na ČČsH!

II. díl. fotograf. barev. atlasu (Mycologia practica). Všichni ti, kteří jste jej žádali ode mne a kterým se I. díl tolik líbí, žádejte jej od nakl. Melantrich, Praha XVI (Smíchov), Jungmannova 4. Tam o tom rozhodují, nikoliv autor. Obrazy II. dílu jsou již hotovy. Snažte se každý získati I. dílu několik nových odběratelů, aby mohl vyjít II. díl a znovu doplněný díl I. A všichni přispějte ke zdokonalení statí o houbách tam obsažených. Kdo z čtenářů máš I. díl atlasu a kdo jsi mu získal nové odběratele, sděl nám to s poznámkou pro II. díl.

Redakce.

Každý náš čtenář a spolupracovník sděl nám adresu a stručný životopis svých (1—2—3—4—5—10) houb. spolpracovníků, abychom je počítali i mezi pracovníky svoje a zařadili je mezi čs. houbaře-mykology. Nikdo nezapomeň tak učinit. Ovšem to jen tehdy, jestliže se sami nepřihlásí přímo.

MVÚ, ČČsH a ČMS.

III. ročník ČČsH. Zamýšlíme vydati levně soubor hlavních článků, zpráv a obrazů z III. ročníku ČČsH, bude-li zájem. Sdělte ihned, kdo o tento náhradní ročník III. stojíte. Bude zajímavý i pro nové odběratele ČČsH.

Všem lidem dobré vůle:

STÁTNÍ DOBROČINNÁ LOTERIE

celým svým výtěžkem podpoří sociální ústavy a humánní úkoly
Je to akce bratrské lidskosti

Los za 10 Kčs v prodejnách třídní loterie, v trafikách a v poštovních úřadech i pouličních stáncích. Losy zašle (5 najednou) i ČČsH. Žádejte!

Hlavní výhra 120.000 Kčs

TAH 11. PROSINCE 1947

OBSAH:

ČČsH. XXV.

A. Články úvodní a zvlášť významné.
B. Základní výzkum a poučení. Klíče hub.
C. Výzkum krajový a lokální. Mykologické zahrady.
D. Prakt. výzkum. Kuchyně. Průmysl, obchod, trhy.
E. Výzkum otrav a nemocí z hub. Houby jedovaté.
F. Názvosloví a lidová jména hub.
G. Fotografický atlas hub. Ročenka. Knižnice ČČsH.
H. Zajímavosti z hub. Dotazy. Oslavy.
Ch. Z mykologické vědy a literatury. Mykologové.
I. Styky s cizinou. Cizí literatura. Houby v cizině.
J. Z ostatní biologie.
K. In memoriam. L. Organisace, redakce atd.

Umístění článků ve všech částech listu jest rovnoměrné a rovnocenné a děje se hlavně podle obsahu. Ten je celý i prací pro houb. pětiletku a vl. dvouletku.

Vydavatel: Čsl. mykologická společnost v Praze III, Karmelitská 14, tel. 454-18. Odpovědný zástupce: Dr. F. Smotlacha. Redakce a administrace tamže. — Tiskne Živnotisk, Praha XII, Belgická č. 20. — Novinová sazba povolena ředitelstvím pošt v Praze. — Dohlédací poštovní úřad: Praha 8. — Předplatné předem 65, po dojití sešitu (do 14 dnů) 70, později 75 Kčs. Za články si odborně odpovídá každý sám. Rukopisy se nevracejí. Odběr listu lze přerušiti jen včasnou výpovědí, t. j. před konečným sešitem ročníku (čili do měsíce po vyjití předposledního sešitu v ročníku.